

91
148

Schwanke

Schkebrfam

Zaur

Sibiriju.

Košhata dahwana leeleem un maseem latram gadijumam!

Skati il wehstures.

2 datas, katra data maksā 1 rubl. 75 kap.,

abas datas weenā sehjumā 3 rubli, zeetōs wahtōs 3 r. 50 kap.

Leela formata 304 slejas teksts. 18 leelas bilschu tabulas 18 krahsās.

Saturš:

1. laitmets: **Bezlaiki**, 2. laitmets: **Widus laiki**, 3. laitmets: **Jannee laiki**.

Bilbes I. datai: I. tabula: 1) Ramsesa II. uswaras gahjeuus. 2) Salomons zel deewanamu. 3) Dikurgs un Glidas Isits atklahj olimpistās fazihstes. 4) Utenu Salons. 5) Harmodijs un Aristogeitons nokauj tiranu Hiparchu. II. tabula: 1) Medeeschi un babiloneeschi eenem Ninivi. 2) Magus nokauj. 3) Ateneeschi pee Maratonas. 4) Demistokls. 5) Perikls. III. tabula: 1) Leonids kriht pee Termopilam. 2) Ateneeschi apstiprina samu pilsehtu. 3) Ateneeschi apsehsch Sirakusas. 4) Alkibijs. 5) Juhras kauja pee Argenulam. IV. tabula: 1) Epamimonds mirst. 2) Aleksandrs Leelais. 3) Wejas teef eenemtas. 4) Raudujuhgs. 5) Aprijs Klaudijs senata. 6) M. Porzijs Katons. 7) L. Kornelijs Sulla. 8) Pompejs Leelais. V. tabula: 1) Albalongas eenemschana (guhstitos ašwed uš Romu). 2) Romeeschu uswara juhras kauja pee M. Lam. 3) P. Kornelijs Szipijons „afrikaneetis“ wezakais. 4) Hanibals pee Kanam. 5) K. Marijs. 6) M. Tulijs Rizerons. 7) Besars mirst. VI. tabula: 1) Demosteus. 2) Aleksandrs Leelais pee Darija meesam. 3) Menenijs Agripa un plebejeeschi. 4) Kartagenas eenemschana. 5) K. Grakhs mirst. 6) Augusts, par keisaru no 30. pr. Kr. lihds 14. pehs Kr. 7) Waru sakauj Teutoburgas mescha. VII. tabula: 1) Nerons, Romai degot. 2) Tits eenem Jerusalemi. 3) Trajans. 4) Hadrijans. 5) Marks Aurels. 6) Romulus Augustuls otdod keisara sihmes Odoakram. 7) Klodwigu krista. VIII. tabula: 1) Kristito wajaschanu Dezija laika. 2) Muhameds eejahj Mekā. 3) Kahrlijs Leelais. 4) Kauja uš Lechas lauteem. 5) Krusta karotaji eeranga Jerusalemi IX. tabula: 1) Konstantins Leelais. 2) Wandaki Romā. 3) Keisars Justinijans. 4) Kahrlijs Martels sakauj arabeeschus pee Turas. 5) Ungarijas Stefanu Swehto frone par karali. 6) Keisars Indrikis III. Kanosa. X. tabula: 1) Fridrikis Barbaros (Sarkanbahrdis). 2) Lauwas Indrikis. 3) Ušbrukums Konstantinopolei. 4) Fridrikis II. Hohenstaufts fronejas par Jerusalemes karali. 5) Konradina atwadas no mahtes. 6) Fridrikis Skaištis un Ludwigs Bawareetis pehs Ufingas kaujas. 7) Keisars Kahrlijs IV. XI. tabula: 1) Habsburgas Rudolfs. 2) Marino Szalijerijam nozert galwu. 3) Kauja pee Sempachas. 4) Jahnis Hufs uš sahrta. 5) Fridrikis, Nirnbergas pilsgrafs, sanem Brandenburgas robeschsemi. 6) Keisars Fridrikis III. 7) Sawonorola.

Bilbes II. datai: XII. tabula: 1) Orleans jaunawa wed karali uš froneschanu Reimsā. 2) Muhameds II. eejahj Konstantinopolē. 3) Burgundes Kahrlijs Droschais. 4) Lorenzs Krahshnais (il Magnifico) Florenzē. 5) Kolumbs jaunaja pafaulē. 6) Keisars Maksimilijans I. 7) Keisars Karlis V. 8) Dr. Martinsch Luters. XIII. tabula: 1) Korteks eejahj Mehikā. 2) Franzi I. saguhsta pee Pawijas. 3) Indrikis VIII. Anglijā. 4) Anglijas Elizabeta. 5) Stuartu Marija schkiras no Franzijas. 6) Indrikis IV. Franzijā. XIV. tabula: 1) Lojalas Ignazijs. 2) Silips II. Spanijā. 3) Egmonts un Horns šoda weeta. 4) Behrtuku nakti. 5) „Pa logu!“ Pragā. 6) Oliverš Krommels, Anglijas protektors. 7) Keisars Leopolds I. 8) Fridrikis Wifums leelais tursirsts. XV. tabula: 1) Bawarijas tursirsts Maksimilijans. 2) Tilijs pee Magdeburgas. 3) Gustaws Adolfs kriht pee Lizenēs. 4) Walensteinu nokauj. 5) Kardinals Rišchelsē. 6) Ludwigs XIV. 7) Jahnis Sobjektis atswabina Wišni no turkeem. XVI. tabula: 1) Peteris leelais. 2) Fridrikis leelajs. 3) Kreewijas Katrina II. 4) Waschingtons. 5) Welingtous un Bličers pee Waterloo's. 6) Mesolongu eenemschana. 7) Kreewi pee Plemnas. XVII. tabula: 1) Malplafejas kauja. 2) Sweedrijas Karlis XII. Poltawas kauja. 3) Marija Teresija. 4) Keisars Juhseps II. 5) Bastili eenem. 6) Robespjers. 7) Napoleons I. 8) Tautu kauja pee Leipzigas. XVIII. tabula: 1) Luijs Silips. 2) Komunardi. 3) Nikolajs I. 4) Wiktors Emanuels un Garibaldijs eejahj Neapelē. 5) Pahwests Pijs IX. 6) Bismarks un Napoleons III. pehs Sedanas kaujas. 7) Bahzijas Keisars Wifums I.

91
- 148

Schkehrsam zaur Sibiriju.

No

Dr. Bernharda Schwarzta.

Maksā 40 kap.

Rigā, 1900.

Apgahdajuschī un drukajuschī Kalninsch & Deutchmans,
Rigā, masā Grehzineeku celā Nr. 2.

1. Iaitmets: **We**
Bilde

lomonš zēt deewo
Atenu Salons.

1) Medeeschi un
Maratonas. 4)

pilam. 2) Atenees
tibijads. 5) Zulf

Aleksandrs Leelai
6) M. Porzijs.

1) Albalongas es
kauja pee Wlam

Kanam. 5) R. M
mosteus. 2) M

jeeschi. 4) Kart
no 30. pr. Kr. li

1) Nerons, Non
Markš Aurels. 6

krista. VIII. t
Mekā. 3) Kahr

Jerusalemi IX.
Justinijans. 4)

Swehto kronē p
Barbarofa (Sar

Jndriks II. Ho
mahtes. 6) Fri

Kahrliš IV. XI
3) Kauja pee E

grafs, fanem B
Bili

kroneschanu Re
Droschais. 4)

faulē. 6) Keija
XIII. t a b u l

Jndriks VIII.
6) Jndriks IV

nija. 3) Egmo
6) Oliverš Kr

leelais kurfiršt
Magdeburgas.

dinalš Mišhelj
XVI. t a b u l

Washingtons.
7) Kreewi pee

XII. Pottawa
Robespjers. 7

Duijs Filips.
Neapelē. 5) P

7) Wahzijas #

Parh 59
L. V. B.
№ _____ In. 143. 221

28

Дозволено цензурою, Рига, 18-го сентября, 1900 г.

Natura rahditajs.

	Lap. p.
1. Pa uhdens zetu Zara walfsti	1.
2. Napatihkamas šmarschas un gahrdumi	8.
3. Sareptā pee „finepu semneefem“	13.
4. Zekojums pa Kreewijas Reinu	20.
5. Pee Ciropas austrumu robeschas	24.
6. Birmais šolis uš Afijas puši	29.
7. Uralu pehrle	34.
8. Milsu šokeem dšikat Afijā	38.
9. Sibirijas štatumes pahrmaina	43.
10. Pasaules galā	49.
11. Wisinašchanās ar kawekleem	53.
12. Steidsees, bet ar apdonnu	58.
13. Beigas labas, wišs labi	64.
14. Sibirijas Parise	68.
15. „Štaista šilā Donawa“ Afijā	73.
16. Bodenes ešers paleelinatā weidā	78.
17. Pa krusā zetu	84.
18. Prošaiški kalni ar dšejistu nošaufumu	88.
19. Noaša šķiršitā	93.
20. Zekšch uš okeanu šwabads	98.
21. Uš „Debesu walfstibas“ fleegšhna	103.
22. Reiššakama pilšehta	109.
23. Postillon d' Amur	114.
24. Juhra, juhra, šwehta juhra!	119.
25. Sibirija no tahleenes	123.

1. laimets: **We**
Bilde

lomonš zek deewc
Atenu Salons.

1) Medeeschi un
Maratonas. 4)
pilam. 2) Atenee
libijads. 5) Jul
Aleksandrs Leela
6) M. Porzijs

1) Albalongas es
kauja pee William
Kanam. 5) R. M
mosteus. 2) M
jeeschi. 4) Kart
no 30. pr. Kr. I

1) Nerons, Nor
Markš Aurels. (

trista. VIII.
Mekā. 3) Kahr
Jerusalemi IX.
Justinijans. 4)

Swehto kronē p
Barbarosa (Sar
Fridriks II. Ge
mahtes. 6) Fri
Kahrliš IV. XI

3) Kauja pee C
grafs, fanem P

Bil
kroneschanu Re

Droščais. 4)
faulē. 6) Keiſa
XIII. t a b u l

Jndriks VIII.
6) Jndriks IV

nija. 3) Egme
6) Oliwers Kr

leelais kurfiršt
Magdeburgas.

dinalš Riſchelj
XVI. t a b u l

Wafchingtons.
7) Kreewi pee

XII. Poltawa
Robespjers. 7

Luijs Filips.
Neapelē. 5) P

7) Wahzijas

I.

Pa uhdens zeku Zava walsti.

Pa uhdens zeku us Eeſchfreewiju? — Šchinis laikšs darits eespehjams, kerā apbraukt ap semes lodi, gaisa fugi us seemela polu, bet pa uhdens zeku nokluht Eiropas leelafās walstis firdi, — tas taffchu nekahdi naw eespehjams. Bet tas pateesibā tifai tā isleefas.

Kreewiju, walsti, furā winas plaščuma deht tif wiſai gruhša ſatiffme, winas ſargengelis apbalwojis ſkaiſtafajeem, bet wehl maſ paſihštameem uhdens zekem. No galwas pilſehtas Peterburgas war pa uhdeni nokluht tiſlab us Arčangelu pee seemelu Ledus juhras, fā us Aſtrafanu pee Kaſpijas juhras. Preeſch manis, fura zekā mehrkis bij Sibirija, tuwakais zeksch buhtu bijis pa dſelſszeku no Berlina pa Maſkawu us Samaru lihds Wolgai, bet kam nebuhtu pamoduſchās bailes, eedomajo-tees aſtonu lihds deſmit deenu garu brauzeenu pa dſelſszeku pa weenmuligu lihdsenumu? Tā tad es mekleju uhdens zeku un to ari drihs ween atradu.

Sahkot no Paſſawas, Bawarijā, brauzu pa wairaf fā 2000 filometrus garo Donawu lejup lihds Galazai Rumanijā, garam Wihei, Budapeſhtai, Belgradei un Dſelſu wahrteem; pa ſcho laifu es uſzihtigi ſtudeju freewu gramatiku, un jo ilgaf ar to nodarbojos, jo gruhštaka ta manim iſlifās.

Man Galazā nonahkot maſais Auſtrijas twaikonits Elloid bij jau gataws dotees zekā. Drihs es ar Sulinu ſaſneedsu Eiropas auſtruma malu. Pa wiſu zekojuma laifu numš bij wiſnegehligafais pawaſara laifs.

Ta nopeltā melna jūhra atneja galigu pahrmainu. Ta bij meeriga, it kā šapnōs nogrimuši un nakti es ilgi paliku uš fuga wirsus un newareju beigt škatitees mirdsoščā uhdēni, kas apskalo diwu pašauls daļu kraštus. Nahkoščā rihtā es ustruhfos no meega, jo nemitoschi darbigā škruhwe bij apstahjusees. Es steidsos uš fuga wirsu. Kahds neaismirstami jauks škats parahdijās manām azim! Uš stahwa frauja weseļa wirkne pilswēidigu mahju, kuru widū pa wišam augstaf pazehlās kahda greeku templim lihdsīga ehka; uslezoščās saules stari kā uguns leesmas atspoguļojās daudzajās logōs. Ta bij Odeja, Melnās jūhras waldneeze, kura šche sehdeja uš šawa augsta trona.

Es biju apburts no šchi škata, bet pee tam ari ušbudinats, ne tadeht, ka man nu buhs jaismehginas kreewu walodā, kuru tagad mehnescheem biju mahzijeēs — šhini nebuht nebiju eedomigs — bet wairaf gan baididamees no muitas un pašes rewisijas. Bet par laimi tas wišs drihs bij garam; lai gan polizijas eerehdnis newareja šalafit mana wahrda, tas tomehr uš manas pašes peesihmeja, ka man lihds nowembrim brihw ušturetees Kreewijas robeschās, muitas eerehdnis tikai apwaizajās, waj man lihdsi tikai walfatas drehbes, un tad tas bij pat tif laipns pašaukt man ormani. Ar pehdejo es tad laimigs un preezigs brauzu uš šlaweno ostas pilsehtu.

Tur mani šagaidija otra patihkama maldišchanās. Odesa gan naw leelpilsehta wahrda ihstā nosihmē, bet par to wina atstahj šoti patihkamu, gandrihs idilišku eespaidu. Gar platajām, taisnajām un tihrajām eelam ir tikai semas glihtas mahjinas; eelu malas apstahditas ehnameem kofeem. Bet wišskaištakais Odesā tomehr ir iškats uš jūhru. No kahda laba uš kopta bulwara muhsu škati nolaiščas pa šlawenajām, gandrihs diwisimts šahpeenus augstajām trepem, lihdsi tumschi šilajeem wilneem, kuri jo tahlaf muhsu azis raugas, jo bahlafi tee iškatas, kamehr tee beidsot pee apwahrščhwa šaplubst ar gaischi šilajām debesim.

Pa Melno jūhru, kuru wejee greeki dehweja par neweesmihligu, jaunakā laikā braukā ahtrbrauzeji twaifoni, kuri gresnuma šinā war mehrotees ar muhsu leelafajeem twaifoneem. Uš teem pat eerihkotas gultas un newis ška uš wina Triestas Eloida parastās šumodes atwilftnem lihdsigās fastes, kuras tikpat gruhti tik eeschā, kā ahra. Grihdas iškiftas gluđeem afmeneem un lihdsi želo pat grahmatu tirkotajs, pee kura war dabut wišadas grahmatas, šahkot no Turgenewa lihds Solām.

Bet par wišlabako laika kawešti gahda daba. Ar dewineem wakarā mehš ašbrauzam no Odesas. Wehl ilgi nakts tumsibā muhsu azim parahdijās gaismā tehrptā pilsehta.

Otrā rihtā muhsu azim parahdijās ašinainais peemineklis Sewastopole. Šif pawišam žitadušes biju eedomajeēs šcho wehšturiski šlaweno weetu: es domaju, ka tai apfahrt augstas šlinščhu šenas ar draudoščheem leelgabaleem — bet patešibā ne neeka no wiša ta. Krašti šemi un šaili. Weenigi daschadee, dšiti šemē ejoschee jūhras lihščhi padarija škatu škaištaku. Uri ne wehšts no wahžu awišēs minetās leelās uš kauju gatawās flotes. Kahds pusdužis tumschu fugu meerigi kā šapnodami šchuhpojās šlušajā uhdēni, kura pluntšchojās matroschi. Pehdejais apstahklis bij labi šaprotams, jo lai gan bija tikai 2. jūnijs, tomehr šiltums jau šneedsās lihds 26 gradeem R. Pa laimi mums drihs ween palika aš muguras wežā kara osta ar wišeem uš šalnajeem iškaištajeem kaujas un šapu peeminekteem un mehš labu laiku brauzam tuwu gar kraštu uš deenwideem. Šihdsenā jūhrama drihs ween pahrwehrtās par stahwām breesmigi šailām šlints šenam, kuras pazehlās gaisā kā stahwi šlints ragi.

Wehlaš šchis škats pahrgrosijas. Parahdijās augligas pašalnes ar šaleem šapu mešcheem, zeemeem un weentufām wafarnizam. Bet tikai tad, kad mehš apbrauzam ap Jaltas ragu, muhsu preeščhā iplatijas apwidus, kas pilnigi attaišnoja wina šalihdsinajumu ar Riwjeru. Wišapfahrt šteepās pašal-

nes, beeschi apauguschas sakeem lauru un ziteem siltsemju lapu fokeem; aij teem pazehlās augstas, failas flinschu seenas, juhymalā turpreti atradās masa pilsehtina ar pilim un glihtām wafaras mahjinam. Ta bij Jalta, freewu Nizza, Jara walsts pehrle. Sche mehs palikam lihds dewineem wafarā un scho laifu es isleetoju, lai nobauditu pateesi fretno Krimas wiħnu. Mums nakts tumšibā tablaf brauzot, muħsu azis wehl ilgi mirdseja schis skaištās pilsehtinas ugunis, kura it kà patwehrama mekledama bailigi peespeedās pee lepno bahlo failo kalnu fahjam.

Atkal nakts un atkal pawisam žitads škats!

Mehs atradamees pawisam schaurā juhvas lihzi, kuru eeslehdša wairaf kà tuhštosh metru augstas flints seenas — Kaukasus nosares — Asija! Gar frasteem steepās ihsti paleela, bet pilnigi jauna pilsehta, — Nowo-Rosiska. Nesen no schejeenes usbuhweja dselszela stigu us Kaspijas juhru un tapehž jau sche bij eerihkotas petrolejas noliftawas.

Kraista malā parahdijās škats no Asijas tautu dsihwes. Silajā juhvas uhdeni masgajās bruhnas seewetes un jautri sweeda ar afmeneem sinkahrigajeem wiħreem. Schi bij pehdeja peeturas weeta lihds muħsu zela mehrkim, Batumai. No tureenes mehs wiħu pehžpusdeenu un nakti brauzam us deenwi-deem. Tanī pusē, kur atradās firmas Kaukasus, nofarajās smagas, tumšchas pehrfona padebesis. Bet ap wafaru laipna roka us dascham minutem pazehla skaudigo schkidrautu un nu augstu pee debesim parahdijās apala spokaini bahla 17000 pehdas augstā Elbrusa wirsotne — apburošchs škats!

Pehž diwdesmit stundam, zeturtajā deenā pehž muħsu aizželoschanas no Odesas, šafneedsām Batumu. Mums tur nonahkot ari schi wehsturischi eewehrojama weeta atstahja warenu eespaidu. Pilsehtas baltās mahjas isplatijās pa plaschu lihdse-numu, kuru eeslehdša paugsti, mescheem apauguschi kalnaji, bet no labās pusēs us scho nihligo ainu noluhkojās ap 11000 pehdas augstee pee Artwinas atrodoschee kalni, kuru wirsotnes ap-

flahtas sneegu. Par noschehlošchanu Batuma nebuht neatšchih-rās no žitām austruma pilsehtam: winas eescheene nebuht nelhdjinajās ahreenei. Kas tās par neglihtām pussagruwuschām mahjam, no kurām ispluhda nepatihkama smarscha un eelas bij apflahtas waj nu breesmigeem afmeneem, jeb zollu beesu puteklu fahrtu. Pee tam wehl Afrikas karstums un speedigs gais. Uweena pilsehta wisā pasaulē man naw islikusees tik nesim-patiska.

Dat „bulwars“ nepahrgrosija schi eespaida; tas bij šaulē pawisam isdedsis dahrs juhvas tuwumā, kurā gan jau daschas palmas auga brihwā gaisā. Noschehlojamee eiropesch, kureem scheit japelna maise! Protams, raibais puhlis eedsimto, kuri sche blandijās apbrunoti, kà turku waldibas laikā, kà rahdijās juhtas ihsti omuligi. Sewischki man eedweša zeenibu wiħri krimolinweidigi isplehštōs tuhbas mehtelōs, wini bij tik plati, ka weens pats no teem eenehna wiħu sadrupuscho trotuaru.

No Batumas, lihds kureenei es biju nokkuwis tikai pa uhdens zetu, mans zelsch kaut ari tikai us ihšu laiku pahrgrosi-jās. Man bij japahreet par samehrā schauro semes strehki starp Melno un Kaspijas juhram, par kuru firmā senatnē stai-gaja tikdauds tautu. Bet tur wilktā dselszela stiga naw nebuht tik leeliska, kà par to stahsta. Sahkums gan leekas dauds apso-lam. Pee pilsehtas wahrteem atradās apbrihnojami leelas pe-trolejas fabrikas, kuras redsot mehs saprotam, kadehl Kreewija lika tik leelu swaru us schihs pilsehtas eeguhschanu. Wehlat fleadem kreisajā pusē atradas juhra, labajā kalnu nogahses, ap-auguschas skaišteem kupleem mescheem.

Tā ka sche seme loti audseliga, tad ari waldiba un pri-watas personas sche eerihkojuschas tehjas plantazijas. Bet nonahkuschi pee Kaukasa un armenu kalnaja robeschas, mehs welti meklesim Alpu krahschnuma. Dselszelsch wed us augschu pa weenmuligo Riona upes eeleju, kamehr beidsot mehs zaur garu tuneli nonahkam kura upes eelejā. Uri tur tapati weenmuliba; mehs brauzam starp augstām failām flintim, pee kam wiħu

deenu wahgõs walda breefmigs 26—27 gradu karstums. Tifai peh̄z t̄chetrpadsmit stundu ilḡas brauk̄šanas Tiflisā nonah̄fuschi, dabonam gandarijumu par pahrzeesto garlaizibu.

Tiflisu, Aiskafasijas galwas pilsehtu, meh̄s waretu peeskaitit tikpat labi pee Asijas, k̄a ari Eiropas pilsehtam. Asiatiska ta ir zaur wareno, apmehram 700 metrus augsto kalnustrehki, kura sahnõs atrodas baltais, neleelais Dawida flosteris; asiatisku to padara d̄sita grawa, kuru Kura isskalojusi taisni zaur pilsehtu un us kuras krasteem taisni pazelas namu rindas waj eet eelas un isleefas, it k̄a t̄as katru azumirkli grafitos gah̄stees semē; beidsot ta ir asiatiska zaur t̄am pilsehtas daļam, kuras apd̄sihwo eedsimtee un kuras no rihta lihds weh̄lam wafaram mudsch daschadas tautibas, k̄a perseesch̄i, medeeschi, elamiteesch̄i, georgeesch̄i, grufineesch̄i, armeneesch̄i u. t. t. Bet eiropiska sch̄i pilsehta ir tadeht, k̄a franku pilsehtas daļu gresno skaitas mah̄jas, pilis un jauki dahrsi, tur ir sirgu d̄selszeki, elektriska apgaismoschana un jaunlaiku weesnizas. Tapeh̄z pilnigi saprotams, k̄a Tiflisu dehwe par „Roschu un d̄eesmu“ pilsehtu.

Tiflisai peemiht weh̄l weens leels labums, wina atrodas tuwu pee slawenā „grufineesch̄u zeka“, kas wed par Kaukasa galweno kalnu strehki. Lai gan mans zeka mehrkis bij weh̄l tik wisai tahtu, tomehr es apnehmos scho zeku apluh̄tot un weh̄l jo wairaf tadeht, k̄a kah̄ds tikpat laipns, k̄a augsti mah̄zits Breslawas fabrikants bij tanis pat dom̄as. Meh̄s dewamees zekā watejõs pasta ratõs, kuros bij aishuh̄gti t̄chetri sirgi, kuras mainija ik pa 10—15 kilometreem. Wisu pirmo deenu labi koptais zeksch̄ wed lehnam pa Uriwana eeleju us augschu, wispirms starp kupleem wih̄na dahrseem, tad starp paaugstam nokalnēm, us kurām jau parahdas Alpu stahdi un augstak ari sneega lauki. Pee katras peeturas weetas atrodas tihrigas pasta mah̄jas ar skaitām ehdamām sahlem, un labeem, samehrā lehteem atspirdsinajumeem un gulfamām istabam.

Otrā deenā muhsu zeksch̄ gah̄ja t̄schuh̄skas weidigi gar gandrihs pawisam stahwu, milsiigi augstu seenu us augschu, schaus-

migi bij noskatitees d̄silajā eelejā, kuru nupat bijam atstahjuschi, bet mums ari netruhka skaitu, pahrsteidsoschu skatu, jo drihsween wisur pazehlās kalnu milseni ar sneega apflah̄tam wirsotnem. Drihs esam sašneegusch̄i 2700 metru augstumu. Daschus šmits metrus d̄silaf meh̄s nonah̄kam Kasbeka kah̄dschā, no kuresnes kah̄dā kah̄nu eelejā pazelas pulkstena-weidigais, gandrihs pilnigi baltais Kasbeka kalns, kusch̄ weh̄l dauds augstaks par Monblanu. Tad zeksch̄ eet ahtri us leju Dariel eelejā, kurai schausmiguma sinā newarēs lihdsinatees neweena Alpu grawa, un tuhdat meh̄s esam ah̄rā freewu lihdsenumā, laipnajā Wladikawfajā un lihds ar to atkal wezajā Eiropā.

Diwās deenās meh̄s esam pahrkluwusch̄i pahri. Bes atpuh̄šanas meh̄s brauzam atkal tuhdat atpafak pa wairaf nekā 200 kilometru garo zeku un es turpinaju sawu zeku us Kaspijas juhru. Pulksten dewinõs wakarā eekahpu deesgan gresni eerih̄kotajā pirmās klases wagoni, kuru laipnais, bet nebuht bespatigais fonduktors atdewa man weenam pascham. Otrā rihtā usmostotees pa labi un freisi isplehtās stepe; bet tahlafu pa freisi pazehlās sposchas rihtas saules atspih̄detais un sneeguapflah̄tais Kaukasu kalnu strehki, kamehr otrā pusē us deenwideem parahdijas silais Kaspijas juh̄ras spogulis. Pehdeja un Wolga man darija atkal eespeh̄jamu, turpinat sawu zeku pa uh̄deni. Tā man ih̄stemibā atwehrās uh̄dens zeksch̄ us Jara wal̄sis wistah̄lafajeem austrumeem.

Uepatihkamas Imarschas un gahrdumi.

Petroleja un kawaijars — kas par sakopojumu un tomehr schis leetas weena otrai tif tuwu — Baku un Astrakana!

Baku nonahkot mani pahrnehma juhtas, kuras nebuht ne-sakaneja ar tam, kahdas sazebla schis tif tahlu isflawetas pil-sehtas wahrds. Nu, ta jau bij ihsta Afrika! Ja jau semes gabals, pa furu weda Tiflisas-Baku dselszelsch, lihdsina-jas neaugligai stepei, tad schi pilsehta atradas ihsta tuffnesi. Leja pee juhvas atradas franku pilsehtas daka; eelas tur apflah-tas zollu beesu putektu fahrtu, kuri pee masakas sakustinaschanas pazetas weselos putektu mahkonos. Bet semas, weenmuligas pakalnes, us furam usjeltas eedsimto neezigas, beslogu mahjas jeb labaki sakot buhdinas, pastahw no breesmigi failam, zee-tam flintim. Tur seme brihwprahtigi neisdewa neweena koka, ja pat ne sahles steebrina un pilsehtas widu eerihkotaja dahrsa, no kura bij deesgan labs isskats us plascho Kaspijas juhru, ze-lini bij pahreleti ar affaltu, lai par teem wispahrigi buhtu ee-spehjams staigat. Zif mas schis behdigas pilsehtas eedsihwo-taji islutinati dabas skaisuma fina, to tif wisai joziga fahrtu peeredseju pee kahdas wezas wahzu fundses, flaweeru skolotajas Baku pilsehta, ar furu wehlah satifos us fuga. Kad wina pee Wolgas krasstem pirmo reis eeraudsija needras, kuras nebuht newareja dehwet par apbrihnojami skaisum, tad wina nesi-naja ko darit par scho „brihnum jauko sahumu“.

Afrikas dabai ari pilnigi peemehrojas flawenas ehtas pil-sehtas temperatura. Bij wehl tikai juniya sahsums un tomehr karstums jau bij tif leels, ka pa deenu affalts us eelam un trotuareem bij mihksts ka wakkis, ta ka wisrupjakais zilweks bij peespeests staigat weegleem sokeem un wisur bij manamas sikhmes no sahbafeem un lopu kahjam. Pat nahti nebij manams nekahds atspirdsinoschs wehsums. Ta peemehram, kad es ap weenu pawisam noswih-dis atmodos no ihsa, nemeeriga meega, manâ istaba karstums

bij wehl weenmehr us 25 graddeem. Ismisis es isbehdsu kori-dora, kur daudso atwehrtu logu deht bij stiprs zaurwehjsch. Sche par laimi atradu wezu, nodiluschu atsweltni, us kuras tad pawadiju pahrejo nafts daku.

Seelako daku gada schini pilsehta walda schahda tempera-tura. Pee tam wehl nekur neredsefi neweenas alus pahrdota-was ar atspirdsinoschu dschreenu, neds ari kasijas restoranu ar ledu. Par wolti tos mekledams es isstaigaju pa swilstoschi sa-karsuschajam eelam. Tikai weesniza wareja dabut remdenu dschreenu, furu tureeneeschi dehweja par alu. Zilweks, kas mihl alu, lai nekad neapmekle scho pilsehtu! Pahr winas wahr-teem wajadsetu list tahdu pat usrakstu, kahdu Dante lika sa-wai „ellei“: lasciate ogni speranza voi qu'entrate“ (atmeteet katru zeribu, juhs, kas ee-ekat pa scheem wahrteem). Un tomehr sche mihlas maifites deht usturas tif dauds wahzeeschu!

Sche naw dabonama wehsa, spirdsinoscha meeschu sula; tuweja Kaukasa dedsigais kachetineets, fursch ari deesgan dahrgs, nedod ne masaka atlihdsinajuma un pat uhdenam naw nekah-das leelas nosikhmes. Kreetnajeem Baku eedsihwotajeem bij gan zitreis koti pahrdroschi noluhki. Tee lihdsigi Wihnei gribeja ee-rihkot uhdens wadus, pa kureem tee dabutu scho flapjo elementu no mihsigajeem sneega aukstumeem, furus tee redseja pazekamees sawas dsihwes weetastuwumâ. Bet Baku tomehr naw Wihne. Wajadseja apmeeratees ar to, ko dewa Kaspijas juhra. Bet ka? Juhvas uhdens tatschu naw dserams. Nu, us augstakas pakalnes uszehla tahki redsamu torni. Tur nu atdsen no juhvas uhdeni, laisch to tad pilsehta un tur destile. War gan eedomatees, ka winsch zaur to netop aukstaks, bet gan siltaks. „Bet“ — sazija kahds wezs wahzu kapteins, ar furu es par to runaju — „par atwehsinaschanu lai gahda ikweens pats. Es wispahrigi nedseru uhdena; ta ir slihta parascha.“

War redset, Baku ir teescham Afrikas semes gabals. Bet par nelaimi winsch ir wehl slihtaks par Afriku. Pahr breesmigo

Saharu masafais ir arween dšidras debešis, tapat fà pahr Greefiju. Bet preefšch ellas dewejas Bafu pat deewi aiššeds fawu waigu. Šchi nošchelojamà pilšehta pastahwigi eetihštita bruhnòs twaifòs un ja ari šposchajai šaulei iſdodas tos iſflihdinat, tad drihs ween atfal no jauna pazelas beesà, farsta migla. To redseju ari tani wakarà, fad es pilšehtà nonahzis, gahju uſ juhru maſgatees. Wehl pilšehtas nami bij puſlihds ſkaidri ſaređsami, bet peepeschi wiſs bij eetihšs beesòs twaifòs, tà fa newareja redset deſmit ſolu uſ preefšchu.

Ja nu tee buhtu twaift ween! Bet winam wehl peewee-nojas breeſmiga petrolejas ſmaka, fura jau ihſtenibà no Batumas ſahfot peepilda wiſu gaiſu. Petroleja — petroleja — ſche naw gandrihs zitu juhtu, un ſchis nebuht naw patihkamas. Šai tikai eedomajamees, žif tas nepatihkami, ja kahdreis iſtabà iſliht petroleja! — Nekahds brihnumſ, fa preefšch ſchejeeneeſcheem wiſam ir petrolejas garſcha. Kahds wezs alus zeenitajs man behdigs ſazija: „Redſat, ja es ari dabonu labu alu, tad man tomehr ir tà, fà fad es dſertu petroleju,“ uſ fo es tam atbildeju: „Nu, tad dſerat labaf tuhdał petroleju, iſnahſs lehtafi!“ Petroleja ſche maſja tikai 1 kapetku mahrzina.

Tomehr negribu buht netaiſns. Bafu pilšehtai ir ari ſawi labumi: greſnà maſkaweefchu ſtilà buhweta, pawiam jauna katedrale, fura pazelas miſigas piramides weidà un nobeidsas ar ſlaidu torni, fura ſeltijums miglas juhrà mirds fà ſibens tumſchòs pehrfona padebeſchòs; jaunafajà pilšehtas dakà ir glihtas mahjas, greſnas pahrdotawas. Bet tas wiſlabafais ir petroleja. Žif ta neſen wehl bija maſa un neewehrojama, eekams tur eefahkàs petrolejas ruhpneeziba un nu wina ſazenſchas ar lepno Penſilwaniju, furai flanijàs wiſa paſaule.

Deewi nefad par welti neſneeds ſawas balwas. Nejaufka ahreene, ſlepna bagatiba. Un warbuht, fa lihds ſchim uſeeta tikai ſchis bagatibas maſafà dala. Tapehž ari ſchini ſawadajà ſemes ſuhri wiſeem patihf tikai petroleja, wiſi pahrteef tikai

no petrolejas. Kurp ween luhfójamees, wiſur pazelas ſenti fabrifu ſkurſteni. Tapat fà Minkene par alu, tà ſche dſird runajam weenigi par petroleju, lai gan par pehdejo naw tif peewilžigi runat, fà par fretno meeſchu ſulu. Petroleja pahrnehmuſi lauſchu domas, tapat fà winu meeſu. Man it nopeetni apgalwoja, fa pee eedſimtajem ſtrahdneefkeem, tos uſſchkehrſchot, atraſts, fa winu eefſchas un ſmadſenes peefuhfuſchàs ar petroleju.

Dateeſibà weenigais zeenigais preefſchmets apſkatiſchanai ir petroleja. Ja uſurbts jauns awots, tad negehligais ſchfidrums kahp ſtruhklam ween gaiſà 50 lihds 60 metru augſtumà, pee tam attihſtidams fuplus duhmu padebeſchus.

Bet ſen iſjuduſchi uguns peeluhdſeji, fas ſehdeja templi ap uguns leesminam, fas žehlàs no ſemes.

Nu, fas uſ mani atteežas, tad man nebij nekahda ſakara neds ar petrolejas karali Nobeli, neds ar Rotſchildu, otu galweno petrolejas iſſtrahdataju. Tadeht es, žif drihs ween eephejams atſtahju ſcho ſchaufmigo weetu, furu eedſimto atreebigais, kaunais rakſturs padara wehl nepatihkamafu. Gruhti teem (tureneeſchi pa leelafai dakai tatari) atnemt winu breeſmigo eerozi „fiſſchalu“, garu aiſ joſtas aiſbahſtu naſi. Neſen wehl kahds no ſcheem negehleem nafti uſbruka kahdam tureenes eewehrojamafa wiſram un mehginaja tam nogreeſt galwu, bet fad nelaimigà ſeewa to iſtraujeja, tad wiſſch maſafais nožirta tam kahju.

Mairaf mani peewilka tuwejà Kawijara pilšehta, Aſtrafana, nekà ſmirdoſchà Bafu. No pehdejàs uſ Aſtrafanu eet iſdeenas twaifoni bet wini naw nebuht labee. Tur wiſpirms wainiga Kaſpijas juhra, fura gar kraſteem loti ſekla. Tapehž ari twaifoniſchi ir maſi un loti neehrti eerihfoti.

Man beſ tam wehl bija jabaidas, fa fugis buhs loti pahrpildits. Kungi, dahmas un behrni ſpeedàs pulkeem maſajà fugiti. Bet fad pehž puſotràm ſtundam laiwa beidsot

taisījās dotees juhrā, tad šahfās kaislīga butšhofchanās un leelafā daļa kauschu steidsās atpakaļ malā un ihsto zetotaju palika loti maš.

Prombrauzot smaga kaste brauza zaur petroleju, kusch loti tahtu pahrflahja uhdēni un dewa tam šati-sili-dieltemu oranschu krahsu. Bet tad us reisi juhra tapa dšidri sila, gais wēhsafs un tihrafs. Šif tas darija labi! Wišu deenu bij pa freiši redsama seme, semā, neauglīgā Upscheronas pusfala, kura eestēpjas tahtu juhrā.

Nahtofchā nakts bij fluša un dšidra, twaikonits rahmi šlihdeja pa mehnescha apšpihdeteem wilneem, it kà tas atkal brauktu zaur petroleju. Rihta krehsilā muhsu preešchā atradās Derbenta, ta wezā pilsehta, kuru tif pahrleezigi šlawē muhsu geografi. Tomehr ta bij škaista un peewilzīga. Semā lihdsenumā, kusch audselibas šinā lihdsinajas dahrsam, pazehlās šahwa, kaila pakalne, us kuras pehz rihtsemneeku modes masēe namini zeeschi speedās weens pee otra lihds pašchai augšchai, kur šenaf atradās zēetofnis. Man šchi aina atgahdinaja drusku Ušchiru, wiswairaf tadehl, ka eesahnis us winu noluhfojas Kaukasa augstās, sneegu apflahtās wiršotnes.

Wakarā un nakti bij pehrfons ar štipru leetu. Masais fugits štipri grihtojās, bet es weza juhras šchurka guleju itin meerigi. Kad atmodos, tad muhsu preešchā atradās tif originelā pilsehta, kahdas gan otras pašaulē wēliti meklesi. Nekur nebij redsama seme un tomehr šche šahweja šimteem fugu, twaikonu, buru fugu uu leellaiwu, daschi no teem isgresnoti raibeem karodsineem, kuri wehja jautri pliwinajās. Pat polizija, muiita un — telegrafa stazija peldeja. Šchai šawadajai nomēnei bij ari šawads nosaufums „Diwpadšmit pehdu peestahne“. No šchis weetas juhra top tif šella, ka leelakee juhras fugi šche jaislahdē masakōs. Ari mehš eefahpam kahdā masakā fugeli, us kura mums lihds Ustrakanai bij jaištur wehl weselas weenpadšmit štundas. Wehl ilgi nebij šaredsama seme. Beidsot šche un tur kahda tumscha šchwihtra, kura it labi atšchihrās no netihra, tumschi bruhna juhras uhdena. It nemanot mehš

bijām eefluwuschhi weenā no Wolgas istekam. Šche aina nebij tif atbaidofcha, kà pee Donawas istekas, kura ir tifai needram apaudšis purws. Drihs parahdijās semas pakalnes, šafas plawas, glihtas šahdschas, pehdejās eeschogotas no šawadām šihla-weidigām šalmu buhdinam, kuras šchahweja šiwis.

Wakara blahšmai debešis šahrtojot, šchaurais uhdens, pa kuru lihds šchim brauzam, bij šaweenojees ar žitām istekam un mums nemanot pahrwehrtees par wairafus filometrus platu milsu upi, gar kuras krašteem parahdijās fabriku škursteni un mašchinu darbnizās, arweenu wairaf parahdijās wišadu fugu, kamehr beidsot šawā preešchā eeraudšijam weselu mešchu mastu, kura widū pazehlāsšeltiti torni un krusšita bij Ustrakana, Šara walšts Hamburga. Šchis škats eepreezinaja širdi un prahtu. Bet man tuhdat šakrehja nutē šekalas, jo nu to redseju šawā preešchā, šcho kawijara, kà freems teiz „ifru“ pilsehtu, kusch ehdeens wislabakais gahrdām brofastim.

III.

Gareptā pee „šinepu semneekem.“

Šinepu semneeki? — Pee Reina ir gan wišna semkopji, Bawarijā apinu semkopji, ja, daschōs Wahzijas apgabalōs tos pat šadala širgu un gowju semkopjōs, bet „šinepu semkopji“ — kas tad dširdejis šchahdu wahrdu? Un tomehr ir gan šchahdi šinepu semkopji, kas neluhfojotees us winu šchwajeem produkteem, ir tomehr ihsti rahmi laudis. Neluhfojotees us semkopju gruhto šahwofli, wini ir ihsti apmeerinati un dšihwo Šara walšti, nenododamees nemaf ar politiku un tomehr wahrda ihstā nošihmē peelifdami wišam „šines“, jo Kreewijā winu produkts špehlē tahtu pat leelu lomu kà Ungarijā paprika.

Protams, ka šche wahzu sinepu semkopji dšihwo pawisam nomalā faktinā, uš fureeni nenowed neweens twaika kumelšch un fur weenigi lepnee Wolgas twaikoni aisschaujas garam.

Wehlu wakarā nonahzu Astrakanā. Wišī mani zeta beedri iskahpa no masā twaikonišča, kas muhs bij atwedis no Kaspijas juhras un pahrgahja uš škaišto pasta twaikoni, kas bij gataws dotees zeta uš Nišchni-Nowgorodu. Daba un mahšla ir darijuščas eespehjamu, no Persijas krašteem taisni un ehrti nokluht Kreewijas širdi. Es weens pats iskahpu malā un ne bei ruhpeem, kā gan man šhini ihstā kreewu pilšehtā weikšees ar manām wahjajām šinaščanām kreewu walodā. Un teešham, es ari tuhdat nošchahwos šchihbi. Es eekahpu kahdōs tur stahwošchōs ratōs wispirms nenolihgdamš ar kutscheeru par brauškšanas maksu. Kreewijāgandrihs wišur eepreešk jano- lihgst, jo tur ormaneem tikai retās weetās noteikta maksā. Bruhnais puišs tadeht ari bija loti preezigs un šauza wišu zetu: „Weenu rubli, weenu rubli!“ Leeliški eerihkotajā weeni- zā es dabuju atkal mahzibu. Man fritā, ašis ka par man eerahdito škaišto istabu jamakšā tikai 1 rubl. 50 kp. Bet kad es beidsot, lihds nahwei noguris no triju deenu ilgā juhras zeto- juma, gribeju liktees uš auš, tad atradu tikai gultu ar madraži. Galwas špilwenu, palagu uu apsegu — leetas, kuras kreewu zetotaji nem lihdsi leelōs aissainōs — wajag šewiškfi apstellet un — šamakšat.

Nahkoschā rihtā man atlifa tikai daščas štundas laikš pawiršchi apluhkot pilšehtu. Da nelihdsenām eelam, gar kuru malam atradās škaištas pahrdotawas, nonahzu pilšehtas widū, uš leela laufuma, kura widū pazehlās stahwa pakalne. Peh- dežā ir eerobeschota no beesā, augšta muhra, kura eeschogojumā atrodas „fremliš“. Muhri ir wareni wahrti, ar stabeem abe- jās pušēs un wirs teem pazetas tornis. Plaschās telpas weenā pušē atrodas kasarmas, kamehr otrā pušē pazetas katedrale, pils- weidiga buhwe ar peezeem torneem, kuru šeltitee krussti jau tahlu redsami. Šchis šwehtās weetās preeškchā nupat mahzija daščus

desmitus wihrū gehrbušchos wiswišadōs šwahrkōs, bluhjēs un freklinōs; jums jasiņ, ka kreewu refruškhi wehl weselu gadu štaigā šawās drehbēs. Netahku no fremta, uš tās paščas pakalnes, atrodas ari Astrakanas plaschās tirgo- tawas, fur šewiškchās nodatās kurlpneeki, škroderi, zepurneeki u. t. t. peedahwa šawas prezes. Šchi pilšehta ir eewehrojamakā tirdšneezibas pilšehta Deenwidusrihta-Kreewijā, lai gan Wakar-Eiropa to pašihst weenigi winas kawijara deht. Tur notur leelus gada tirgus, fur šateekas kreewi ar peršešcheem, šeemeši ar deenwideem.

Tomehr wispeewilžigakā weeta Astrakanā ir osta, kura daščus kilometrus gara, fur no rihta lihds wakaram ir wismo- šchakā darbiba, kuru mehš waretu šalihdsinat ar rošibu šeeme- lōs uš Elbas krašteem, Hamburgā. Šche no wezmodes laiwam islahdē miljoneem šchahwetu šiwju, kuras tšchaklas zilweku rofas atnehmušchas milšu upei — pehz Jaunfundlandes ir Astra- kana eewehrojamakā šwejneezibas pilšehta wišā pašaulē. Šche if rihtus leelōs kurwōs isnehša pa wehšajām pahrdotawam pa nakti kertās šiwis. Tā peemehram šche gadā šaker ap 400000 „steru“, no kurām daščha tif milšigi leela, ka winu wehderā ween ir ap 2¹/₂ zentneru ikru; šche pee ostas atrodas ari tirgus, fur pahrdod wišadus šwaigus produktus, kā maiši, šwee- štu, šafnes un tamlihdšigus. Tikai nekur neatradu kawijaru pahrdotawas, kā to biju šagaidijis. Dahrgo preeškmetu, par kuru maksā 1 rubli 25 kp. lihds 2 rubli mahzjinā, šche, kā rah- das, pahrdod tikai leelumā.

Tomehr uš mums gaida „sinepu semkopji“, tā tad uš preešk- ū! Up pulksten desmitēem n ogahja kahds twaikonis, weens no we- zafajeem un tapehz ari weens no masak pahrpilditeem. Mēhs brauzam uš augšchu pa Wolgu. Upes lejas galā, kā šinams, ari labais reetuma krašts šems, lai gan tas žitadi, wišur kal- nains, bet milšigais uhdens daudšums, weens no „mahminas Wolgas“ — kā kreews mihlinadams teiz — galweneem daifu- meem ari šche jau eepreežina muhsu isbrihnejušchos štatus.

Wahfoshâs deenas pehzpusdeenâ mehş ap pulksten tşhetreem nonahzam Sareptâ. Bet fur tad ir ſchi ar tahdu, ilgofcha nos gaiditâ weeta? Mehş atradamees fahdâ ſchaurâ upes iſtefâ, pa labi no mums beeſu meſchu apauguſi ſala, pa freift augſts, gandrihş pawifam ſtahws fraſts. Atkal es weens pats iſkahpu, pawadits no lihdsbraujeju lihofzeetigeem ſkateem, furi uſ greſni eerihfotâ kuſta jutâs tiſ wiſai omuligi. Es apwaizajos pehz ormana, man parahdija weenfahrfchus ratus, furi ſtahweja uſ augſtâ fraſta. Pa ſmiltim, puteſkeem un mahleem es rahpos uſ augſchu. Augſchâ man atſkaneja auſis wahzu ſkanas — un zif ſchis ſkanas brihnifchigi burwigas tiſ tahlu ſweſchâ ſemê! Zif tahlu lihds Sareptai? „Trihs werſtes — deſmit kapeifas par werſti.“ Bet pateefbâ noguruſchais ſirgelis wehl nebij eeſahzis lahgi kuſteetes, kad manâ preeſchâ parahdijas ar tahdu ilgofchanos gaiditâ pilſehtha, glihtas mahjas ar ſakeem un ſarkaneem ſfahrda jumteem, pahr kureem ihſti pehz wahzu garſchas, pazehlâs glihtâs baſnizas ſlaidais tornis. Nometne atradas fahdâ ſahlainâ, ſteju weidigâ kalnu lihdsenumâ, aiſ ta pazehlas augſtakas pakalnes, uſ furam ſchur tur bij redſami maſi meſchini. Rati riteja weegli pa lihdseno zetu un pehz fahdam peežam minutem mehş eegreesamees paſchâ ſahdschâ, kurai bij druſku wairaf kâ tuhſtoſch eedſihwotaju.

Eeſchene lihdsinajâs ahreenei. Ap leelu tşhetrſtuhrainu laufumu ſtahweja wehl pawifam jaunâs ſtaltas diwſtahwu ehfas, to ſtarpâ pilſweidiga mahžitaja mahja un ſkola. Laufuma widu atradâs glihts parſs, fur labâ laikâ ſpehleja diletantu foris. ſche ari augſtas fahrts galâ bij peeftiprinats pulſtenits, ar kuru ſwanija, kad iſzehlâs ugunſgrehſs. No ſchi galwenâ laufuma gahja uſ wiſam puſem wairafas taiſnas un platas eelas, gar kuru malam auga akazijas un trotuaru weetu iſpildija dehli. Diwâs pahrdotawâs bij dabonamas wiſadas prezes, zitur atkal bij eewetojuſchees maiſneeki, kurneeki, kaleji, ratneeki u. t. t. Wiſur kuſtejâs wahzu augumi, atſkaneja auſis mihtâs wahzu ſkanas. Wareja gandrihş eedomatees, ka atrodos tahlajâ dſimtenê Wahzijâ, ja daſchs kas nebuhtu atgahdi-

najis karſtos deenwidus. ſchur tur redſeja ſotojam kamehtus ar diweem kureem, netihri wehrſchi wilka ſawada weida tşchihſtoſchus ratus, bet par wiſu ko termometrs apleezinaja, ka atdamees pawifam zitâ paſaules malâ. Tâ peemehram tas fahdu rihtu ap pulksten 9 rahdija ehâ ne maſaf kâ 25 gradus Reomira, bet maijâ tas jau reiſ bij uſkaphis uſ 30 gradeem. Ur ſcho neparasto karſtumu tad ari ſtahw ſafarâ odu un muſchu bari, furi moza zilwekus un lopus. Ne tiſ ween kuru logu aiſſargâ bees muſchu tiſkſis, bet ari zilwekus, tiſpat peeaugſchus kâ behrnus, beeſchi ween redſam par galwu un kaflu pahrwilktus muſchu tiſkſeem.

Tomehr klimats ir ihſti weſeligs, tapehz ka ſeme ir ſauſa un, kas koti reti atgadas ſchini Kreewijas datâ — tur ir labs awota uhdens. Tomehr waſſirdigi runajot, man jaſaka, ka freetnee ſarepteefchi to dſer maſaf, nekâ bruhno meeſchu ſulu, kuru weens no wineem iſgatawo maſa glihtâ alus daritawâ. ſchis ſarepteefchu darijums, lai gan tas maſaf gahrds, nekâ reibinoſchs, tomehr bij paſpehjis jau eeguht ſinamu ſlawu gar Wolgas kraſteem; wahzu alum nu reiſ peeder wiſa paſaule! Bet galwenee nonehmeji tomehr ir paſchi Sareptas eedſihwotaji. Ihſti pehz wahzu modes tee pee alus daritawas eerihfojuſchi ari alus pahrdotawu ar kegelnižu, un te nu ſapulhejas wiſi tee, kas runâ wahzu mehlê, un ja ari ſche, tapat kâ wiſâ auſtruma Eiropâ ruhgo dſchreenu bawda no butelem un ne no wahtim, tomehr jautriba ſche nebuht naw maſaka, kâ Wahzijâ lihdsigôs apſtahf iôs.

ſchis peewilzigâs weetinas ſozialâ dſihwê ne maſafu lomu ſpehle ari pee galwenâ laufuma atrodofchâ „weefniza“, ihſta wezlaifu peebranzama weeta ar plaſchu pagalmu, kura ſweedi ſirgi, kladiſina wiſtas un drufnas jautras kalpones ſtrahdadamas jofojas ar puifcheem. Ari es ſche atradu patwehrumu un newaru wiſteift, ka daſchadajâs leelajâs jaunlaifu weefnizâs Wihnê, Budapeſchtâ, Odeſâ un Tiſliſâ, kuraſ pa ſchi garâ zekojuma laifu uſturejos, buhtu jutees omuligaks nekâ ſche. Laipnee ſaimneeki leeliſkâ mehrâ ruhpejâs par manu uſturu. Ne tiſ ween ſupi pehz kurewu

ſchirſam jawr Sibiriju.

paraschas eenesa weselu terinu, bet ari gasas porzijas bij aprehinatatas milsim un pat ar dahrgo siwi, sterletu, apgahjas toti isschkehrdigi. Schi pahrleeziga gahdiba nu nezehlas wis aif sewischkas simpatijas pret mani, bet gan tadeht, ka Sarepta wis tif lehts, ka nemaš nenahkas taupit. Ta peemehram mahrzina wehrscha gasas tur maksä tif 10—15 feminus un man no dasham pusem apgalwoja, ka ar tuhkstosch markam gada eenahkuma Sarepta warot it labi istift wesela gimene. Un teescham sweschneekam isleekas, it ka tas buhtu nokluwis Leiputrija. Ubas weesnizas istabas, kuras pahrdod dsehreenus, jau no agra rihta pilnas jautru dsehraju, tikpat freewu ka wahzeeschu. Sche teef dserts tahda mehrä, ka to wehl lihds schim apzetotaja Kreewijas daka nebiju peeredsejis un jozigafais ir tas, ka freewi apgalwo, ka dserschanu mahzjuschees no wahzeescheem, pehdejee turpreti, ka freewi bijuschu skolotaji. Tifai retu no schejeenes „pilsoneem“ redsejim strahdajam, puhlamees waiga sweedros. Leelaka daka no teem wasajas bes darba apfahrt. Kadeht? Wineem neka newajaga, tee gandrihs wisi pahrtifuschu laudis, un ja tomehr kas darams, tad to isdara kalpi un kalpones, par fureem peenem nabadjigos atnahzejus, wahzu no kolonijam pee Saratawas, ta sauktos „auschsemneekus“.

Sche nebuhs neweeta usmest azis Sareptas sawadajai wehsturei. Kreewijas leela keisareene Katrina ap pagahjuscha simtena schdesmiteem gadeem aizinaja kopä ar ziteem wahzeescheem ari hernhuteeschus us Kreewiju. Pehdejee dabuja semes tagadejas Sareptas apgabalä, nodarbojas ar sinepu audsinaschanu, eerihfoja sinepu fabrikas un eeguwa zaur to bagatibu, ka ari zaur to, ka pehz hernhuteeschu paraschas dibinaja noliftawas wisas leelakas Kreewijas pilsehtas.

Redjams, ka muhsu preekscha reti apmeerinati un lainigi lautini. Tifai schehl, ka wineem peemihht weens reebigs netifums — leela starpiba starp patrijeescheem un plebejeescheem, starp wezajeem un eenahzejeem, lai gan ari pehdejo dsihslas rit wahzu asinis. Schi isschfiriba eet pat tif tahlu, ka ja kahds

no scheem nabadjineem basniza aif pahrskatischanas nosehschas kahda „pilsonee weeta“, tad festers to tuhdat israida ahrä. Pat skoloni sadaliti, nabagu wezaku behrni, kahdi 180 behrni, apmekle skolu, kura strahda tifai weens skolotajs, kamehr pee bagatneeka schdesmit behrneem darbojas tschetri skolotaji un tschetras skolotajas.

War gan eedomatees, ka minetos apstahkos ari sinepu audsinaschana. Tschaklee hernhuteeschi esahka ar kafejas sudmalinam un tagad ar sinepa isstrahdaschanu nodarbojas diwas fabrikas, kuras dsen ar twaika spehku. Uri graudus tagad pehrf no apfahrtejeem freeweem, kuri sawos laufos audsina sinepes.

Es apmekleju leelako no schim eestahdem. Wispirms graudinus atswabina no melnas tschaumalas un zaur stipru speedeenu no teem isspeesch eku, kura ir loti swarigs peederums pee oliwu ekkas isgatawoschanas. Tad wehl sinepes laisch zaur seeteem, kuri taifiti no plahna schweizeescha sihda, un beidsot tas issuhta ka sausus sinepu miltus.

Mani usajinaja wehl ilgaf palift kolonija, bet man bij jazeto tahlaf. Twaifonis wehl nebij peenahjis un tapehz es wehl laizinu paplahpaju ar freetnajeem tauteescheem. Pee tam weens no teem mani waizaja, waj tas esot teesa, ka turfi tagad farojot ar „grenlandeescheem“ (wisch domaja greekus); kahds zits, par scho gudraks, domaja, ka esot jozigi pee dserschanas sajit „sweiks“, jo pehz tam tatschu dabonot galwas sahpes.

Es pee sewis gahrdis nosmehjos par scheem jozigeem lautineem, tur tahlu sweschä malä.

Bet kad twaifonis mani ahtri aijweda, mani pahrnehma juhtas, it ka es buhtu atstahjis sawu dsimteni.

IV.

Belojums pa Kreewijas Reinu.

Wolga wehl samehrā deesgan maš pašihstama un apmefleta, un tairni tadeht, ka ta tif maš pašihstama, tai leelaks peewilkschanas spehks par Reinu, kurch ir galwenais zeksch wišs kahu zelojumōs un skolenu isbraukumōs. Schim apstahklim wehl peeweenojas kreewu „mahmulas“ milsigais platumis un uhdens bagatiba, tā ka schini sinā ne tifween Reinupe, bet ari Donawa ar winu salihdsinot ir behrni. Augschup Astrakanai es redseju weetas, kur tikko bij eespehjams šaredset otru kraštu un lihdschōs ta lihdsinajas warenam eseram. Wiswairaf godbijibas man schis milsigais uhdens spogulis eedweša wafarōs, kad šaule pašlehpās aij apwahršma. Kamehr aij mums jau nafts isplatija ehnu par schalzoscheem wikneem, tamehr muhsu preekschā tee laistijās roschainā gaismā. Newilus weentuligo zekineeku pahruem dšita aijgrahbtiba.

Nemas negribu runat par to, zif šwiniga ta isfkatijs, kad dšitā nafts flufibā mehnefs islehdja šawu sudraboto gaismu pahr milsigo uhdens lihmeni. Uš šaussemes waldija dšitšch, šwinigs flufums, weenigi upe lifās dšihwoja un elpoja.

Bet Wolga ir peewilziga ne tifween pati zaur sewi, bet ari zilweki par to gahdajusch. Kugoschana pa scho upi ir tif attihstita, kà neweenā zitā Eiropas dakā. Wini ir nehmušchi Ameriku par paraugu un diwus no Wolgas milsu twaikoneem šanz par „Missipi“ un „Misuri“. Kugoschana pa scho upi pastahw jau kahdu pus gadu šinteni. 1843. gadā nodibinajās „Wolgas twaikonu šabedriba“. Wina usbuhweja kahdu deesgan weenfahrschu twaikoni, kuru nošauza par „Wolgu“ un kurch wehl tagad redsams. Pee tautas toreisejās leelās muksibas un mahntizibas jaunajam pašahkumam bij japahrwar eewehrojami kawekli. Semneeki negribeja twaikonim pat uštizet šawu labibu. „Redsat,“ tee šazija, norahdidami uš kraštmalā

šakrauto malku, ar kuru toreis kurnaja mašinas, un uš škuršteni, pa kuru nahza ahra dširkšteles, „schis nelabais ehd fokus, winsch aprihs ari muhsu labibu!“

Tagad pastahw jau leels pulks schahdu beedribu, no kurām bes augschā minetās, tās eewehrojamafās firmas ir „Merkurs un Kaukass“, „Samolets un Sebeke un beedris“. Winām peeder weselas flotes uš apahus 3000 metrus garā, kugoschanai noderigā upes gabala. Tagad nu notifa leela šazenschanās un fuga buhwe attihstijās ar apbrihnojumu ahtrumu. Kamehr Donawas twaikonu šabedribas twaikoni wehl tahdi pat, kà preeksch diwdesmit gadeem, sche tee jau eerihkoti uš to ehrtako un gresnako. Pehz amerikānu parauga ari sche twaikoni ir diwu stahwu. Augschejā stahwā, kuram wisapfahrt eet ar juntu pahrsigts un margam eerobeschots foridors — uš twaikona „Bojarina“, ar kuru es zeloju, tas bij 250 solus garšch un aijgahja weselas trihs minutes, kamehr pa to apgahja fugim apfahrt — loti glaunās ehdamšahles, kà ari pirmās un otrās klases gulamas istabas. Preeksch schim gresnajām, masajām, elektriski apgaismotajām istabinām pašascheeri dabu katrs šawu atslehgu, tā ka tee juhtas tihri kà mahjās waj weesnižā. Uš scheem milsu twaikoneem, kuri wairaf lihdsinas peldoschām pilim, ir patihkams ari tas, ka winu kapteini, kreewi is Baltijas gubernam, pret zekotajeem laipni, tā tad ari neskatotees uš deesgan mehreno zenu, ehdeeni ir loti fretni. Uš dascheem no scheem twaikoneem ehdeeni tikuschki pat šlaweni. Sewischki apmeerinati jutisees tee, kas mihl „peldoscho“, „uhdens anglus“, kà italectis teiz. Sche dabujam daschdaschadi šagatawotus kawijaru, wehschus, šandartus, sterletus u. t. t. Tikai weena scho dšelfs milsenu ihsti amerikāniška nerahtniba ta, ka tee pa dauds beeschi šwelp, un schi šwilpschana lihdsinajas drihs mihligām foklu škanam, drihs atkal šatrafota šilona blaushanai. Šai šawus šahnzenschus pahrspehtu, tad diwi no scheem kugeem loti weikli attehlo šunu reeschānu.

Zif peewilzigi ir pašchi Wolgas twaikoni, tikpat peewilziga ir ari raibā dšihwe uš teem. Ja mehš no augschejā stahwa

aristokratiskajeem augstumeem noskatamees us treschās klases eemihntneefeeem pee muhsu kahjam, tad muhsu azim parahdas peldošchs gada tirgus, sewišchi wasaras mehneschōs, kad tirgotaji no widus Usijas dodas us Rišni-Nowgorodas slaweno gada tirgu. Bet ari žitadi žetotajs, kam prahts nefas us etnografiškeem pehtijumeem, warēs justees apmeerinats. Tā peemehram es satiku weselu negeru sabeedribu is Dahomejas, wihrus, seewas un behrnus, furus kahds magdeburgeets weda israhdit us leelakajām Kreewijas pilsehtam; tihri apbrihnojami, žif daudj wišadu mahksleneeku, musikantu un kulturās nešeju no reetumeem nedodas pehz maišes us Žara walsti.

Bet taišni man bij lemta wehl daudj brihnišchigaka eepasibšchanās. Kahdu rihtu pirmās klases salonā eenahja jauna, šihdā tehrpušees un dahrgaknieneem apfahrušes kundse, furai šefoja, azim redsot, wahžu bonne ar behrninu us rokam. Ap- luhfojot smalkās, masās rožinas un kahjas, slaido augumu, šahrto mutiti, fahrtigos gihmja pantus un kuplos tunišchos matus, šho jauno radijumu buhtu warejušchi dehwet par škaistu, ja šchihbās azis neismaitatu wišu labo eespaidu. Sahkumā, to notureju par japaneti, kamehr neatzerejos, ka lejā pee Wolgas dšihwo šawadā kalmiku tautina, kuri, kà šinams, wehl ir pagani.

Tagad manā preekščā bij pate kalmiku karala laulata draudzene. Ari kalmiki ir tiki — miršigi laudis. Tomehr es nepalaidu garam šho gadijumu, eepasihtees tuwak ar šho ismirštoscho tautinu. Sareptas apfahrtne kahdu wafaru es eeraudšiju wairafas karušetaweidigas tuhbas kibittas, kahdas kalmiki leeto dšihwofkeem. Tuwak peenah- fot man par jo leeleem brihnumeem weens no „mahjas ihpašchneefeeem“ ihsti palabā wahžu walodā usaižinaja ap- luhfot wina dšihwofli. Žaur šahnōs eetaištu luhku es eelihdu eekščā un atradu, ka tur nebuht neiškatijās tif šikti. Bet muhsu mahtes walodu šchis pawišam lehnais „meschonis“ bij peesawinajees satiksmē ar Sareptas wahzeescheem.

Waretu wehl daudj stahstit par daschadajeem elementeem, ar fureem satikos žetodams pa Wolgu. Te kahdu wafaru us twaikona uskahpa kahds biskaps, daudju augstu garidsneeku pa- wadibā — wiši bij toti gresni tehrpušchees; wišch wehl šweh- tija us krašta esošchos laudis, kuri tur stahweja plifam galwam un frustojās. Turpat winam lihdsās kà muhameda tiziga ta- tareete paklahja sawu luhgšchanas tepiki un gatawojās us luhg- šchanu. Japeesihmē, ka pirmo reisi wišōs šawōs žetojumōs redšeju kahdu muhamedaneeti Deewu luhdsam.

Bet tagad nu deesgan par fugeem, ari par dšihwi us upes man wehl kahds wahrds japeemin. Tani Kreewijas dalā, pa furu Wolga tek, ta ir wehl weenmehr gandrihš weenigais satiksmes želch un tadeht us tās ari pretšhu iswadashanas šinā walda tif dšihwa rošiba, kahdu reti kur usešim. Bet walti šche meklesim wežas un neglihtas laiwas; pawišam otradi, mehš šche redsešim, ka freewam prahts nefas us daitu un patihkamu. Wisbeeschaf šastopam „koka fugus“ un tee ir ihsts mahkslas darbs. Uš paplatas laiwas šaleef tuhštoscheem dehtu tā, ka ta tagad iškatas kà leels fugis. Uš fuga wiršus atrodas dimas glihtas mahjinas no apakeem kofeem, kas šaweenotas žaur ga- leriju, kura ispušchkota raibeem karodsineem un wirs furas pa- žekas glihts tornits.

Bet ne masaf eewehrojami — to nemas newaretu eedo- matees — ari upes krašti, ne tif ween žaur daudšajām pil- sehtam ar škaistām basnijam, furu jumti pa leelakai dakai šali un žaur daschām jau pawišam jaunlaiku pilsehtam, kahdas ir Žarizina, Saratowa un Wolka, bet wiswairaf žaur sawu weidu. Ir šinams, ka no Žarizinas šahfot, gar Wolgas reetuma kraštu, steepjas kalnaji. Šchee gan ir tiki semas, apdrupušchas mahlu pakalnes. Bet pamasam tahs peeaug un ari winu šastahwda- las pahrmains, parahdas brihšcham pawišam nepee-eetamas, failas, pawišam, stahwas kaku seenas, furu weids drušku at- gahdina Sakšjas Schweizi. Wairaf us augšhu šchee augstumi apaugušchi kofeem, wispirms tiki fruhmajeem, bet tad krahsch-

neem lapu mescheem. Bet ari semais austrumu kraists un daudzās salas atstahj jo patihkamu eespaidu.

Pawisam otradi, nekā Donawas lejas galā, kur steepjas weenmuligi purwi, apauguschu purwu augeem, šche muhsu azis eepreežina salas, seedoschas plawas uu skaišti osolu meschi. Ir daschas weetas, kuras skaištuma jinā waretu stahtees lihdsās Reinupes slawenajeem jaukumeem.

Bet „naw roschu bes ehrišchkeem“ un tas mums ari šche jafaka. Muhsu Reina wezis mums darija deesgan ruhpes zaur to, ka muhsu kaimini reetumōs gadu sminteneem us to luhkojuschees fahrigām azim. Kreeweem tas nu gan naw bijis japeedshwo no sawas „mahmulinas Wolgas“, jo winu seme steepjas wehl tuhkstoscheem juhdschu tahtumā lihds Amura upei un flusajai juhrai. Bet totees Wolgai ir teescham ehrišchi wisadu kniischlu weidā, kuri masakais jaukajā gada laikā bareem lidinas wirs winas uhdeneem un moza wisas dshiwibas. Schee možitaji pat nesajuhst zeenibas pret silajām asnim. Masakais augščā minetā masā kalmiku printšcha peere bij pilnigi noehsta un bij aisgrahbjoschi noskatitees, kā winsch it kā palihdsibas mekledams luhkojās apfahrt ar sawām masajām, schkihbjām aztinām, tikko schee elles kufaini winam usbruka.

Nu, kas us mani atteežas, tad es meerigi padewos sawam liktenim, wehl jo wairak tadeht, ka šchi moziba, tāpat kā pahrleezigais karstums, ahtri masinajās, jo wairak mehs tuwinajamees mehrenai semes jostai. Sawu schini jostā atrodoschos dsimteni es nemainitu pret wisām wihgem, datelem un granateem.

V.

Pee Eiropas austrumu robeschas.

„Isschkiroschais solis sperts,“ šazija Jesars pahreedams par Rubikonu. Es nu nebuht neesmu Jesars, bet ko tas šajuta minetā brihdi, 20. junijā pildija ari manu dwehseli.

Pulkstens bij peeži, kad es atmodos Wolgas twaikona patihkamajā kajitē, kura atradās kuga labajā pusē. Kapteins bij

leepajeets, kas apprezejis kahdu berlinceeti un wina šewischkai laipnibai man japateizas, ka dabuju šcho kajiti. Ta bij loti wehša, tapehž ka tikai paschā rihta agrumā saule to us pahris štundam apspihdeja, kamehr kuga freisajā pusē wisu pehžpusdeenu waldija nepanesams karstums. Lihds schim es no sawas kajites loga nebiju warejis eeraudsit neweenas leelafas pilsehtas, tapehž ka Wolgas lejas galā un ari wairak us augschu pilsehtas wisas atrodas us augstakā reetumu kraista. Tagad es peepeschi ari sawā pusē eeraudsiju prahwu pilsehtu.

Mehs atradamees pee freisā kraista, pee kahdas kofeem apauguschas salas; šche muhsu twaikonis eectureja brokastis, kas pastahweja no leelas porzijas petrolejas. Garscha nu reis ir daschada: daschs kahro kafejas, daschs tehjas un daschs — petrolejas. It wisus Wolgas twaikonus kurina ar petroleju (freews to sauz par nastu), kura turpat kraistmalā usglabata leelōs dselsu rezervuarōs. Starp pehdejo un twaikoni peestiprina dsels truhbu, attaisa wentilu un kuramais ehrti nokuhst taisni maschinu kurinamā telpā. Bes schaubam japateizas schai lehtajai un ari tihrigakai apkurinaschanai, ka kugoschana pa Wolgu tik loti usplaufusi.

Kamehr muhsu twaikonis atspirdsinajās ar šcho dsehreemu, mani skati steidsās pahri par plascho uhdeni, lai tur, kā jau mineju, pirmo reisi atdurtos pee staltas pilsehtas — Samaras. Tagad ari labais kraists us reisi augsts. Schai pilsehtai, kuras daudsee torni un krusti laistijās rihta saulē, bij preeksch manis wehl šewischka nosihme. Tikai ar weenu weenigu masu pahrtraukumu, — Batuma, Tiflisa, Baku — es lihds schim biju zelojis weenigi pa uhdeni; tagad nu eesahkās zelojums pa sausseemi. Schis zeksch bij wairak tuhkstosch juhdschu garsch un nobeidsās tikai pee paschas Klusās juhras. Tagad ari eesahkās leelais Sibirijas dselszeksch, kuru apluhkot bija mana zelojuma weenigais mehrkis. Neskatotees us leelo attahlumu no mihtās dsimtenes, pa Wolgu zelojot es jutos wehl, tā šafot, Eiropā. No Samaras dewos taisni us Uralu, abu pasaules datu augsto robeschu. Kugis bij padsehrees netihrās smirdoschās šulas;

mehs dewamees schkehrsam pahri par milsu upi. Pehz mas azumirkkeem es atrados jau ratôs un brauzu us pilsehtu. Wisas Wolgas pilsehtas, — isnemot Astrakanu, fura atrodas us salas — usbuhwetas kalnâ. Saratowâ man wjadseja — starp namu rindam — gandrihs weselu pustundu kahpt stahwi us augschu, kamehr safneedsu kalna lihdsenumu, us fura atradâs skaisis dahrsis un skaisstafâ pilsehtas dala. Samarâ gan nebij tif augstu jakahp, tomehr breefmigi nelihdseno, beesu putektu kahrtu apflahto brugi kahpschana nebij nebuht weegla. Pat zilwekeem, fureem naw warschatschu, schahda pastaigaschanâs sewischki nepatiftu. Tomehr masais, bet schirgtais stepju sirdsinsch, furam es biju ustizejees, weegli kahpa us augschu. Augschâ nonahzis, atrados paschâ pilsehtas widû, us plascha laufuma, furam wisapfahrt pazehlâs glihtas mahjas. Laufuma widû atradâs deesgan plaschs dahrsis ar skaisstâm puku dobem, furâ bij usstahdits nelaimigâ keisara Aleksandra II. peemineflis. Waldneeks, fura augums sche trihsfahrt paleelinats — stahw augstu un noluhfojas pahr Wolgu us sawu plascho zilts ihpashumu, kas tam tifdauds pateizibas parahdâ un kas scho pateizibu israhdijsa tif nelabâ wihsê. Galwenajam tehlam lihdsâs stahw tschetri alegoriskfi tehli: bulgareete, pee furas rofam karajas sarâustitas waschas, kahds tscherkass ar salauustu dunzi, semneeks, fursch atzeredamees wehrdsibas atzelschanas, schpigi aiskustinats sit pee fruchtim un beidsot kahda seeweete, fura raudadama nem fronti no galwas.

No schi pilsehtas zentra eet us wisâm pussem galwenâs eelas ar skaisstâm pahrdotawam un glihteem nameem.

Ari sche es pilsehtas glaunafajâ weesnijâ peedsihwoju atfal fo peewilzigu. Us manu jautajumu, waj kahda istaba wehl brihwa, kahda wezene eenesa manas leetas weesnijâ. Kamehr es gaidiju sulaini atnahkam, peepeschi manâ istabâ eesteidsâs schweizers, sameegojees buhdams, tas rahwa manu „bagaschu“ tuhlin ahra un frahwa ormani, domadams, ka es gribot zetot prom. Wehl nefad wisâ sawâ dsihwê nebiju tif ahtri tizis ahra no weesnijas, fâ sche. Beidsot es tomehr atrados augschâ, ihsti palabâ istabâ.

Kahds wezis, ispidija, fâ jau parasti, reisê wirsulaina, istabas meitas un sahbafo puzetaja weetu. Jau Astrakanâ dabuju eepasihtees ar Kreewijas weesnizu eerihfojumu. Bet sche man duhrâs azis masgajamâ galda eetaise, fura wisur rahda, ka mahzitaja Kneippa mahzibas sche wehl loti mas pasihstamas. Ne jausmas no masgajamas blodas un uhdens fruhfes. Pee seenas eetaisits referwuars, no fura zaur kahdu mefanisku eerihfojumu, nereti paminu, kahdu redsam pee flaweerem, pazelas kahda teewa uhdens struhflite. Un nu, zilweka behrns, masgâ tanî sawu saputejuscho meesu!

Bet manai istabai bij ari sawi nenoleedsami labuni. Pahri par baltajeem nameem bij redsama plata mirdsoshâ Wolga ar winas salajam salam. Nemeenâ no lihds schim redsetam Wolgas pilsehtam nebij schahda isskata, tapehz ka winam preti atradâs jau minetee plaschee sahlu flajumi.

Bet Samarâ, fâ lasitajs jau pats nopratis, nebij neka sewischki eewehrojama. Krahshnâ jaunâ basniza ar saweem daudsajeem tornischeem un leelajeem, seltiteem frusteem, tad zee-tofsnim lihdsigais teatrs ar saku juntu un zelts no nededsinateem feezekeem un labi prahwâ alus daritawa bij weenigee, fo dereja apskatit.

Bet pag, to labako buhtu gandrihs peemirsis — gresni eerihfotu, bet lehtu weesnizu, furas sulaini bij is Rigas, loti weikli apkalposchanâ un prata pa wahziskfi. Zif atspirdsinoschs bij wehsais alus (ari sche to pahrdewa butelem) un zif mihligi skaneja wahzu waloda, fur to pehz ilga laifa atfal pirmo reisi dsirdeju. Wahzijâ walda pawisam greisas domas; tur domâ, ka Kreewijâ gandrihs ikweens runajot wahziskfi un franziskfi. Pawisam otradi, tifai reti sastapsim tahdus, kas bei sawas mahtes walodas prastu ari wehl kautfo zitu un ifkatram, kas grib zetot pa besgaligo Kreewiju, dauds mas japrot freewu walodu. Japrot lasit ari freewu burti, lai waretu atraft „bufeti“, „kassfi“ un „ehdamu“ sahli“.

Drihs es laipnajâ weesnijâ biju ifdeenigs weesis; tomehr nododamees gahrdis meeschu sulas studijam nepeemirsu apluhfot

ari apfahrtni. Samara ir netikween swariga tirdsneezibas pil-
 ſehſta, bet mehs to waretu ari ar teſibu dehwet par freewu
 Meranu. No wiſam walſts malam, ſewiſchi no karſtajeem un
 neweſeligajeem deenwideem dodas ſchurp dauds lauſchu, dſert fu-
 miſu (ruhguſchu kehweſ peenu), lai zaur to iſbehgtu no breeſnigā
 nahweſ engeta, dilona. Daudsās eeſtahdēs taſ jau paſchā Sa-
 marā dabujams. Tomehr labaka gaiſa dehl leelaka daſa ſlim-
 neeſu dſihwo piſſehſtas apfahrtnē atrodoschās waſarnizās. Weena
 no tuwakajām un labakajām ir Anajewa waſarniza, apmehrām
 ſtundas gahjeenu no piſſehſtas uſ ſeemeleem. ſchi lepna waſar-
 niza atrodas plaſchā parkā uſ augſta kalna, kuruſch gandrihs pa-
 wiſam ſtahwi pazetas no Wolgas eelejas. Peenehmis ormani, eſ
 brauzu turp. Eeſtahdē weda augſti wahrſti. Jhſti daiſa jaunawa ar
 ſudraba aprozem un ſchfidrautu apſegtu galwu paſneedsa man pa-
 gehreto dſehreenu. Wina atneſa buteli, kura lihdsinajās ſham-
 paneeſcha butelem, ari tapat aiſtaiſtu un winu attaiſot bij dſir-
 dams tahds pat trokſnis, kà pee ſchampaneeſcha. Glahſē eelee-
 tais ſchfidrums iſſkatijs kà tikko iſſlaukts ſaputojees peens.
 Saweebees eſ liku traufu pee mutes. „Kà jums ſmekē?“ daiſa
 nahra jautaja. „Labi,“ atteizu un ſamaſſaju praſitās diw-
 deſmit kapeikas, bet ilgi man wehl bij mutē garſcha it kà no
 ſchampaneeſcha maiſita ar ehrſſchu ogam, jeb olu punſcha ar
 etiki, un ſchee naw nekahdi ſaderigi maiſjumi. Pa ſawu iſſo
 uſtureſchanās laiku Samarā eſ taiſju maſu iſbraukumu. Biju
 jau brauzis pa Wolgas leelako daſu, no Aſtrakanas lihds
 Samarai, t. i. taiſni 1500 kilometrus. Domaju, ka nu eſmu
 eepaſinees ar wiſam winas ſkaiſtakajām weetam. Un tomehr
 tā wiſ nebij. Kahdus 80 kilometrus augſchup Samarai muhſu
 azim parahdas tahds ſkats, pret kuru wiſi ziti lihds ſchim re-
 dſetee ir tihrais neeks, jo knapi zerams, atrast ſchahdu ſkatu pee
 zitas kahdas upes.

Jau no twaikona, bet wehl wairaf no kalna, uſ kura at-
 rodas piſſehſta, pa upi uſ augſchu luhfojotees mehs taſlumā ee-
 raugam kalnu muguru ar platu eegreeſumu. Tur Wolga iſ-
 lauſchas zauri kalneem un ſchi weeta druſku lihdsinajas Dona-

wai pee Wiſegrades jeb pee Dſeſſu wahrteem, tikai Wolga dauds
 pahrafa, jo winas fraſti apauguſchi kraſſſchneem meſcheem.

Kahdu rihtu eſ ar weenu no ſkaiſtajeem twaikoneem de-
 wos turp. No ſahkuma upei arween wairaf tuwojas Sama-
 ras ſtahwee kalnaji, kuri apauguſchi kraſſſchneem, bee-
 ſeem lapu meſcheem; pamasaſam wineem peejaugas ari ſkiju koki.
 Druſku taſlaf upei ari tuwojas dauds augſtaka un ar ne maſaf
 ſkaiſteem meſcheem apauguſi kreiſā kalnu noſare, tā ka beidsot
 mums abās puſēs pazehlās it ka milſigi wahrſtu pihlari.

Tapat kà ar Reinu, ari ſcho ſkaiſto ſemes ſtuhriti, nodar-
 bojas tautas dſeja. ſche ſtahſta teikas par laupitajeem, kuri
 kalnōs guhſta augſtas kahrtas jaunawas, ka pehdejas iſmiſu-
 ſchas dodas dſelmē, par burwjeem, nahram u. t. t. Kapteins
 to man ſtahſtija, kamehr muhſu kugits, puſdeenas ſaules apſpih-
 dets, peldeja pa ſcho paradiji.

ſchee dabas jaukumi peepeschi nobeidsās pee Stawropolas,
 kahdu peezu ſtundu brauzeenu no Samaras. Bet kad eſ ap puſ-
 naſti dewos atpakaf uſ Samarū un mehneſs ſudraboja augſtas
 kalnu wirſotnes, kamehr mehs paſchi palikam ehna, man iſli-
 kās, it kà wiſi ſchee teiku tehli atdſihwotos un man tapa ſawadi
 dſejiſki ap duhſchu.

VI.

Pirmais ſolis uſ Aſijas puſi.

„Deewi nowehrschat wiſu kaunumu!“ — eeſauzos lihds
 ar wezajeem romeeſcheem, kad eſ 23. junija pulkſten 6 no rihta
 dewos uſ peeſtahſtni, lai uſſahktu ſawu ſauſſemes garo zelojumu uſ
 Kluſo okeanu. Uſ kuga ſtarp Odeſu un Batumu jau biju
 eegahdajees jaunako „oſzielo“ freewu zela wadoni. ſchini bija
 teikts, ka ap pulkſten ſeptineem rihtā noet wilzeens no Sama-
 ras uſ Slatouſtu. Bet peeſtahſtnē waldija ſchauſmigs fluſums
 un man tur ar manām leetam nonahſot, pawehſtija, ka ſchim
 brihſcham uſ tureeni ejot tikai weens wilzeens, pehz puſdeenas.
 Tas tik nu bija jauſi. Tomehr man bij japadodas neiſbehga-
 mam, tadehl brauzu atpakaf uſ piſſehſtu un aiſ eraſtibam iſdſehru

weselu glahsi kumisa un waru apgalwot, ka ja ari slawenais dsehreens nelihds pret diloni, tad tas masakais labs pret dusmani. Es apmeerinajos un pawadiju brihwo laifu, ka waredams.

Lai nenofawetu wilzeena, tad jau pulksten trijõs eerados peestahne. Puslihdõs tihra usgaidamã istaba bij pahrpildita laudin, kuri dsihwoja ehdsami un dserdami. Pulkstens jau gandrifs rahdija noteikto stundu, bet wehl nemas nerihfojãs us braufschanu. Man eenahza prahtã, ka kahds sakfis reis prasija, fondufteram: „Kad atteet tschetru wilzeens us Drehsdeni?“ us fo schis winam atteiza: „Ja nefas neatgadas, tad peejõs.“ Un teescham pulkstens bij jau ta puslihdõs peezi, kad mehs beidsot lehni nobrauzam no peestahnes.

Schi deena, ka lifãs, bij ihsta nelaimes deena. Es biju panehmis biljeti tikai lihds Slatoustai, lai waretu weenu deenu seedot schai tik daudsinatai Urala pilsehtai. Par nelaimi es nesinaju, ka eespehjams dabut biljeti us attahlakajãm Sibirijas malam un ka ar scho biljeti es waru zefojumu pahtrauft zif beeschi ween man tas patihkams. Kreewijã jaunakã laikã ta eerihfots, ka jo leelaks attahlums, jo samehrã semaka maksã. Ta peemehram pa 1000 werstem garu zeku maksã pirmajã klase 21 rubli, bet pa 7000 werstem tikai 82. Bes tam preeksch milsiga garã zeta no Peterburgas pahr Maskawu, Tschelabinsku, Jekaterinburgu us Pernu dod biljeti us 10 deenam, pee kam war apstahtees kur ween patihk. Bet es, nemdams biljeti tikai lihds Slatoustai, biju ta safot issweedis desmit rublus.

Ta nu reis bij nelaimes deena, jo ari pirmã klase bij ka peebahsta un preeksch sewis newareju neka laba zeret. Bet pateesibã leelakã data brauzeju bij turpat no apfahrtnes un naktij peenahfot es atrados weens pats wisã kupejã. Bija gan wehl wejee freewu wagoni, bet ta eerihfoti, ka sehdeklus wareju pahrewehrst par ehrtam gulu weetam un ta tad es guleju ka Abrama flehpi.

Bet ari zitadi man drihs ween atspihdeja laimes swaigsne. Es jutos ta ka apjuzis wisu scho sweschneeku widu, kurã runaja man nesaprotamu walodu. Deepeschi es idsirdu sweedru

skanas; winas nahza no trim kungeem, kuri sehdeja tani paschã kupejã. Schee bij kahdas ekspedizijas lozekfi, kureem ar dselsszeku bij jabrauz par Uralu us Jekaterinburgu un Pernu un no tureenes ar seemela breescheem pa Petschoru lihds Seemela ledus juhrai, lai tad ar fugi ap Seemela polu dotos us mahjam. Weens no teem, kahds augsti mahzits mescha funks ari man drihs ween bij saodis ahrsemneeku un usrunaja mani tekoschã wahzu walodã. Schee fungi nu man bij patihkami zeta beedri lihds Slatoustai, kur es atstahju wilzeenu. Muhsu sarunãs eejauzãs ari kahds tureenes leelgruntneeks, kursch, ka lifãs, bij zehlees no Baltijas prowinzem un tekoschi runaja pa wahzifki.

Apfahrtne bij drusku weenmufiga, tomehr tai netruhka peewilzibas. Pa labi un freisi saki plaschi lihdsenumi, kuri pee apwahrschna peenehma silganu nofrahsu, ta ka tee lihdsinajãs juhrai. Schi lihdsenuma leelakã data bij apflahra ar sahli; ta bij stepe, kurã ganijas leeli ganami pulki, tomehr ari arama seme, kura sahuma widu schur tur parahdijãs ka melni plankumi. Sche katram ihpaschneekam padauds semes, lai tas wisu spehtu apstrahdat. Uri mehslaschanu sche wehl nepasihst; ja kahds laufs nostrahdats, tad to weenfahrschi atlaisch papuwẽ un nem strahdat atkal zitu. Baidijãs, ka nebuschot laba plauja, tapehz ka nedekam nebij leetus lijis. Un teescham labiba schini apwidu tagad juniã bij masakã, nekã Wahzijã ta bij bijust maijã. Par nabadfizeem bij ari jafauz zilweku mahjofki, kuri atradãs scho augligo druwu un plawu widu; tur bij redsamã mahlu buhdas ar salmu jumteem, jeb ari no salmeem ween. Ja, nereti laudis bij weenfahrschi semẽ eerakuschã alas, kurãs tee wakarã salihda, ka kurnji.

Jau paschã sahsumã, lihdsenumã, bij parahdijuschãs masakã pakalnites, seme tapa pamasam lihdsenaka, schur tur ari parahdijãs krumaji un skuju meschi, pirmee Urala preekschtetschi. Pret wakarã usnahza breesmigs pehrfona negais ar leetu. Wis eetinãs miglã un tumfibã. Tikai retumis tumfibã spokaini paspihdeja nometau ugunis.

Otrā rihtā es atweeglots uselpoju. Pehz Samaras tropu farstuma, fursch wehl wafarā sneedsās lihds 25 grahdeem R., termometers tagad rahdija tīfai 11. Bet drihs ari apgabals tapa peewilzigaks. Mēschi un pakalnes tapa arweenu leelaki. Ap pulksten 10 rihtā muhsu azim parahdijās negaidita aina. Wilzeens isbrauja no fahdas grawas un nu dsiki apafsčhā bij redsama Beelajas upes eeleja; no Kasanas šahfot pa šcho upi braukā twaikoni un šchini weetā ta bij apmehram tīf plata, fā Elbas upe pee Dresdenes. Šche atrodas eewehrojāmā Ufas pilsehta, furā ari ušturas Kreewijas muhamedanu augstafais garidsneefs. Uis pilsehtas pazetas stahwas, pa dalaī mēschi apaugušas pakalnes, zaur fo pilsehta dabu peewilzigu isskatu. Tīfai padauds ahtri šchi mihligā aina atkal nosuda muhsu azim. Mēhs pahrbrauzam pahr škaištu dselss tiltu un atradamees us kalnu seemela nosares, fura bij apaugusi škaišteem lapu mescheem, furros bij redsamās glihtas wasarnizas. Pahr kalnaju weda mahfsligi taišits zehsch.

Tur ari atradās staltā dselsszeta peestahne. Tanī bij glihta ehdam-sahle, fur par lehtu naudu (40 kapeikam) bij dabonami daschadi silti ehdeeni. Ari Samaras-alus bij atradis zetu us šchejeeni.

Pee Ufas nobeidsas Kreewijas lihdsenums. Mēhs atradamees pee Urala fahjam un šahkam fahpt us augšču, kas šaištija manu, fā ari sweedru usmanibu. Kas gan ari wareja eedomatees, fa tīf romantiski tee kalni, furus gandrihs wiš eedomaja fā mescheem apaugušu tuffness, furā mahjo weenigi wilki un lahtšchi un furus muhsu geografi dehwe par weenmufigeem. Man peekritis wiš, kam buhs reis atgadijums zelot pa Sibirijas dselsszetu.

Wispirms wilzeens ilgu laiku gahja pa Ufas kraštu, fura šche eetes Beelajas upē. Pamasam upes krašti kluwa augstaki, tā fa mēhs it fā no terases noluhfojamees us škaišto eeleju. Da labi un freiš wiškrahschnafais lapu mēschs ar šweschadeem, seedoscheem fruhmeem un ziteem augeem.

Pamasam gaisš tapa wehsaks uu pamasam ari nosuda gaischi šakee lapu fokī. Winu weetā parahdijās škaju fokī. Drihs ari apfahrtne bij tahlaku pahrredsama. Pee apwahrschna parahdijās augstas, garas kalnu muguras, eētihatas šilganā miglā — tee bij wairaf fā 1500 metru augstee Uralu augstumi. It tuwu pa labi un pa freiš šchur tur parahdijās škaišti, mescheem apaugušchi kalni; starp teem atkal dsitas eelejas, pa furam šchnahfdamas steidsās kalnu upites. Te zelam us reiši pagreeschotees fahdā katla weidigā eelejā mums parahdijās pilsehta, fura pastahweja no šimteem zeeschi šabuhweteem fokā nameem un pee furas fahjam plaschs, rahms esers tumšchi salā krahsā.

Mēhs, protams eedomajamees, fa atrodamees dsiki kalnōs un muhscha mēsčōs. Bet pepeeschi fā zaur burwibas waru nosuda lepnās kalnu wirsotnes, it fā tās buhtu eegrinuschas semē un mēhs steidsamees zaur plaschu lihdsenumu, furā ganijās leeli širgu pulki. Šchi sawadā, azumirkla pahrwehrschanās, fur kalnaju weetū pepeeschi eenehma plaschi lihdsenumi, atfahrtōjās wehl wairaf reises.

Ur Kropatschelas peestahni mēhs bijam šasneeguschchi wisaugstako punktu pee pahrejas pahr Uralu. Ap peezeem pehz pusdeenas termometers rahdija wehl tīfai peezus grahdus R. No šchis weetās šahfot muhsu azim ari bij redset pawisam zitus škatus. Wilzeens steidsās gar stahwām augstām kalnakmena seenam, jeb lausās zauri weselam flinšču labirintam; pahr mums wehl arween pazehlās augstas tumšcheem mescheem apaugušas kalnu wirsotnes. Nafts tumšiba un tuwojoschais pehrfona negaisš padarija ainu wehl druhmakū.

Utskaneja breesmigi pehrfona gruhdeeni, atbalsodamees kalnōs, leetus gahšās fā španeem un ikweens wagonā usmekleja omuligo gulas weetū, tīfai es ne, jo man drihs wajadsēja isfahpt Slatoustā. Bet leetus gahseeni bij zetu padarijuschi nedroschu un tapehz wilzeens gahja lehnaki un lehnaki, famehtas beidsot lihda fā gleemesis.

Es biju fonduktoru luhdsis man pašinot, kad tuwojamees mehrkim. Ap pusnakti tas eenahza un šazija: „Tuhdak, funks,

Schlehsam zaur Sibiriju.

mehs buhām galā." Un teescham, atškaneja šwilpeens, wilzeens apstahjās, es šauzu neseju, kas isnestu manas leetas. Neweens nerahdijās. Pakehris pats leetas šteidsos ahrā. Bet te man fonduktors meerigi šazija: „Wehl ne, tīfai nahšošchā peestahņē.“ No leetus ismirzīs un noguris es lihdu atkal atpakaļ šiltajā wagonā. Nebiju nemas apdomajis, ka kreews teikdams „tuhlin“ šcho wahrdu dšird waj tuhštosch reises deenā — ar to doma pusdeenu jeb wehl ilgaf. Tā ehdeenu pastelejot katrs apkalpotajs atbild „tuhlin“ un tomehr atnes kahroto tīfai pehž ilgafa laifa.

Wismihlaf es kopā ar šweedreem buhtu brauzis tahlaf, lai Slatousta paleef kur bijuši. Bet mans labais genijs uswareja, jo žitadi nebuhtu redsejis weenu no wisškaitafajeem škateem wišā šawā zelojumā.

Otru reiši wilzeenam peeturot es iskahpu. Ušgaidamā šahlē šchahwajās kahds šameegojees apkalpotajs un isbrihņijees par manu negaiditu eeraschanos pahrssteigts berseja azis. Išgahju ahrā. Meschs wisapfahrt tumšchs, peelijis meschs, ne masafas uguntinas, ne pehdas no pilsehtas un dšihwibas, kahda manama pilsehtu tuwumā. Beidsot peebrauza kahds ormanis ar neehrteem ratekeem. Tomehr dšihws radijums. Eefahpu ratekōs un dewos un mescha tumšibā — mans stahwoflis nebuht nebij apškauschams.

VII.

Uralu pehrle.

Daba taišnigi iždala šawas balwas: tropu semem ta dod apšhilbinoschi gaischu deenu, bet par to naktis tur garas un tumšchas; seemelōs šaules gaisma naw tīf špilgta, bet naktis masafais wasaru apbrihņojami gaischas. To peedšihwoju brauzot no peestahņes uš Slatoustu. Lai gan pulkstenis jau bij pahri par weenu, tomehr wišu apflahja šawada krehsla, tā ka es wairaffahrt paštatijos uš debešim, waj neeraudšišchu tur mehņeši, jo wareja šaredset pat širga un ratu ehnu.

Mehs isbrauzam zauri neleelam, bet beesam mescham; muhšu preekščā atradās plascha eeleja, pa kuru tezeja upite. Pahri winu lehni šlihdeja padebeschi, no kureem otrpus eelejas luhkojās tumšchas Uralu kalnu galotnes. Krehsla padarija šcho škatu wehl leeliskafu. Mehš brauzām arween tahlaf pa no leetus atmeekščketo dublainu zeku, lišās, it kā ormanis mani wišinatu, un newis uš weefņizu. Nekur neweenas dšihwibas šihmites, nekur nepamirdseja uguntina, tīfai netahlu no mums dšikumā šchautmigi krahza kalnu upe. Te — uš zela mums preekščā daschi stahwi. Newikus šatwehru eeroži, kas stahweja man lihdsās. Bet tee bij tīfai ormani, kuri weda malku.

Mehs bijam braukuschī labu pusstundu. Te mehš eegreesamees kahdā šahdschā. Pa labi un kreiši bij glihtas, masas mahjinas, kuru gehwele bij pret eelu; šchi šahdscha man dšihwi atgahdinaja kahdu šakšču zeemu Septinkalnē. Es biju nepatīhkami pahrssteigts, redsot, ka ta naw Slatousta. Bet kad bijam isbraukuschī zauri garajai namu wirknei, muhšu preekščā peepeschi parahdijās leels no augsteem, tumšcheem kalneem eerobeschots uhdens špogulis, austoschas deenas wahjajā gaismā šchis škats atstahja neašmirstanuu eespaidu. Es domajos šapnojam, jo pat uš šlawenās Stielera kartes pee Slatoustas nebij uššihmets esers.

Nu ari manas zeeschanas tuwojās beigam. Mehš apbrauzam ap kahdu, wezeem žirufu kokeem noauguschu flints ragu un — nu ar tahdu ilgoschanos gaiditā Slatousta parahdijās maneem škateem. „Uralu pehrle!“ — bija manas pirmās domas. Preekščā pa labi pulks fabrikweidigu ehku ar kuhpušcheem škursteneem, Slatoustas šlawenās dšelšleetuwas, starp kurām ari atrodas Keisariškā leelgabalu leetuwa. Šche un te pa logeem luhkojās krahščnas ugunis un nemitoschi atškaneja druhmee weseru šiteeni. Ne tahlu pa kreiši stahweja leela škaišta katedrale ar šaweem šakajeem tornišcheem un wareno pulkštena torni, no kura nupat rihta flusumā atškaneja pirmās šwana škanas. Beidsot aš šchim galwenajām ehkam isplatijās pati pilsehta. Winas masee, pelekee koka namini bij lihdsigi lapsenu pudureem, peelipuschī pee stahwajām kalnu nogahsem,

waj atkal atspoguļojās dšidrajā esera uhdenī. No trim pusēm pilsehtu eeslehdja pakalnes, us furām bij waj nu trefni sahles flajumi, jeb atkal druhmi meschi. Steiermarka! sauza man newitus eescheja balss, un teescham schis apgabals ikweenam atgahdina Austrijas skaisstako prowinsi, fur tapat fā sche Alpu dabas jaukumi saweenoti ar industriju.

Meegs bij gandrihs nogahjis. Man gandrihs bij patifschana peebeedrotees jau trajai sabeedribai, furas wairakbalšiga dseedaschana atskaneja no kahdas gaischi apgaismotas mahjas. Bet ormanis bij par mani prahtigaks. Winsch mani noweda uš flušo weesnizu, fura peedereja kalnratschu beedribai. Mums gan bij ilgi jaslauwe, kamehr parahdijās diwas sameegojuschās kalpones, kas man eerahdija glihtu istabu, ar zetu, bet tihrigu gukas weetu. Wehl malks wehsa kalnu uhdena, kahdu es lihds schim Kreewijā nebiju baudijis, tad apgulos un, neluhfojotees us wesera klauseeneem, drihsti ween eegrimu dšifā meegā.

Bija jau labi wehls, kad mani usmodinaja šwiniga dseedaschana. Es peesteidjos pee loga. Uš leelo basnizu dewās šwiniga prozestija. Drihs ween ari es atrados šwehtnizā, fur man atkal reis bij isdewiba apbrihnot freewu skaissto dseedaschanu.

Uhrā bij ihsti wehss, ap pulksten 9 tīfai 8 grahdi R. un zauru deenu ne wairak fā 10 grahdus. Tapehž ari daudsus redseja beesōs mehtelōs zitus leetus mehtelōs, jo fā rahdas, tad pahrscho maso paradisi debesīs sawas fluhšchas atdara tīfpat beeschi fā pahrs Salzburgu, furu kahds nokrustija par „augstako waru samasgu traufu“. Ari kamehr es sche usturejos, bija beeschi ween stiprs pehrfona leetus, bet drihs ween atkal parahdijās saule, esers, kalni, mahjas un plawas no jauna parahdijās wišā sawā neapraštāmā skaisstumā.

Es apstaigaju pilsehtu, nonahžu pee flušā esera, pa furu pat brauka weens twaifonis, un pa nebrugetajām eelam dewos atkal atpakal uš pilsehtu. Tur tīf bija dšihwiba! Weenkahrschās koka buhdās fā ari ihstās pahrdotawās freewi un eedšimtee, figriši, tatari un bašchkeeki pirka un pahrdewa wišadas

dšihwes wajadsibas, fā: furpes un drehbes, eerotschus un sedlus. Es ari atradu glihtu eerihkotu alus pahrdotawu, furā bruhnee dšells leetuwu strahdneeki dseedadami un trofšchnodami kreetni eebaudija no Ufas atwesto meeschu šulu. Butele schi ihsti palabā dšehreena maksaja sche tīfai 10 kapeikas, pee kam wehl peedewam dabuja uskoschamo.

Schini weetā es tad ari šatiku weenigo zilweku wišā schini leelajā pilsehtā, ar furu wareju jeb labaki šafot buhtu warejis runat wahzīfki, jo kreetnais wihrs — schis pahrdotawas ihpaschneeks — bij dšimis balteets, tā fā wahžu waloda bij wina mahtes waloda; bet winsch ilgi freewu starpā dšihwodams bij scho walodu gandrihs pawišam peemiršis. Winsch bij „ašmiršts wahzeets“, fā winsch pats šewi sauza. Tomehr winsch man eewehrojami pakalpoja zaur to, fā parahdija man kahdu kalnrāzi, kas mani pret neleelu dšeramu naudu ašweda pee pilsehtas fotogrāfa. Pehdejam bij waj šimts daschadu usnehmumu no wišam Urala dašam — un pehdejee bij tīf labi, kahdus gandrihs nekur nebiju redsejis. Tur nu wareju skaidri pahrsleezinatees, zif romantiska schi robescha starp Ašiju un Eiropu. Skaissti škati is druhma muhscha mescha ar šakrituschajeem, širmajeem milsu kofeem, te atkal fluši, noslehpumaini eseri, tur šaplošitas flintis un putojoschas kalnu upes. Pee tam puslihds leelas bildes nemas nebij tīf šewišchki dahrgas, tās maksaja zaurmehrā weenu rubli, un es wismihlak buhtu nopirzis wišu krahjumu; bet manā preekschā atradās wehl wiša Sibirija un tapehž nedrihšsteju weeglprahtigi kaisit sawu zeka naudu — un pawairot bagaschu. Mans wadons noweda mani pee šwehtā Basila basnizas, flostera weidigas ehkas, fura stahweja us kahdas pakalnes pilsehtas šeemetōs un ap furu steepjas bees muhris. No schejeenes bij jauks iškats: pee muhsu kahjam išplatijās pilsehta, aš tās plaschais glesnais esers ar daudšajeem lihšscheem, un wisapfahrt augsti, meschu apauguschī kalni. Sche es atwadijos no „Uralu pehrles“, furas idiliško skaisstumu es nekad neašmiršišchu.

Atpakal brauzot uš peestahtni man atgadijās atkal masa nelaimē, kahdas beeschi noteek uš leelakeem zelojumeem. Wis-

pirms es steidsotees biju aismiršis weefnizā ņawu ņpeefi. Wairaf ņā werņti nobraufuņņheem mums bij jagreeņņņas atpaņaf. Ļabņirdigais ņuņņņheers to darija, nemas nepraņidams wairaf par nolihgtajām iņņetrdeņmit ņapeiņam, par ņurām tas bij apnehees nowest mani uņ ņtundu attahlo peestahni. Sahdsņņas preeņņņā mums aiņņprostija ņeņu leels lopu bars un te mums ne weenam ne otram nemanot iņkrita no rateem ņahds no maneem aiņņai-
neem taiņni leelņeņa dublōs. Bet godigi ņemneeki to bij atra-
duņņi un ņad mehs otrreiņ brauņam atpaņaf, lai ņuduņņo uņ-
meņletu, tad wini mums to atdewa beņ ņahdeem tahņakeem
praņijumeem. Beidsot laimigi nonahzu peestahne, bet te nu man
bij ta neapņkaufņamā laime, pilnas iņņetras ņtundas gaidit uņ
Samaras wilzeenu. Tomehr eedomajotees, ņā ņņe pee Uņijas
wahrteem biju redņejiņ tiņ apbrihnojamus dabas jauņumus, ma-
nas duņmas iņgaiņa.

VIII.

Wilsu ņoleem dņitak Aņija.

Daņņam warbuht pahrsņrees drebuki pa ņauleem, eedoma-
jotees, ņa weņela nedela japawada wagonā, janobrauņ gan-
drihņ 2500 kilometru. Jaatņihņtas, ņa ņahņumā man ņlahjās
tapat. Tomehr pateeņibā tas nebuht nebij tiņ breeņmigi.

Pateeņibā ņņis ņeņa gabals ir gan tas garafais, ņahdu
mums ņņim brihņņam eeņpehjamņ brauņt pa dņeņņņeņu — jo pa
Daņņikas dņeņņņeņu brauņ tiņai peeņas deenas. ņņis wilzeens
ari gahja loti gauņi, jo mehs wiņlabafā gadijumā nobrauņam
tiņai 30 lihds 40 kilometru ņtundā. Bet newaram ari eedoma-
tees lehtafa ņeņa gabala, jo otras ņlaņes biljete no Warņņawas
lihds Obai pee Tomņņas, t. i. no Kreewijas reetumu robesņas
lihds Sibirijas ņirdei, maņņaja tiņai 34 rublus — labs mahjeens
ņkolotajeem un ņiteem, ņas par lehtu naudu grib daudņ redņet; —
beidsot, ņiņ parodoņņi tas ari neiņņlauņitos, ņņis ņeņojums ari tas
ehrtafais, jo tur atrodams wiņņ pehņ ņa ņirds ņahro : tur wari ehņi,

dņert, ņpehlet, paņtaigatees, ņtudet, ja pat ņtrahdat, ņā tas pee-
muņņu jaunlaiņu ņurjeru un daņņadeem ņiteem wilzeeneem ne-
mas naw eedomajams. Pa ņlaweno Sibirijas dņeņņņeņu ņeņo
wehl pehņ labas weņlaiņu ņahrtibas, ņā peemehrām agraf no
ņurthas uņ Nūrnbergu, jeb no Leipzigas uņ Dresdeni. Bet par
to mehs wehl wehlaņ pahrrumafim. Wiņpirms man druņku
jaiņņņaidro, ņadehl tiņ ahtri ņteidsos uņ preeņņņu.

Reetuma Sibirijā un winas pilņehtās naw neņa tiņ eeweh-
rojama, ņo waretu apņņatit pa loņu, waj deeņgan ilgi uņturotees
peestahneņs. Tad man ari wehl bij ta laime atrast ņawus ņeņa
beedrus, ņas dņeņņņeņam beidsotees bij nodomajuņņi ņeņojumu
turpinat pa ņemes ņeņu. Es wineem peebeedrojos, lai ņeņņi iņ-
nahktu lehtafņ un droņņafņ. Bet minetās perņonas brauņa wi-
ņas taiņni ņauri un man gribot negribot bij jaņeņo lihds.

Un nu pee ņņi eewehrojama ņeņa ņihņumeem! No Slatou-
ņtas peestahnes iņbrauzu pulkņten weenā nahti. Es ņehdeju
weenā no teem wagoneem, ņuri eet taiņni no Maņņawas lihds
Tņņelabinsņas pirmajai peestahnei Uņija. ņņis pehdejaņ Eiropas
ņeņa gabals nebij wairņ tiņ peewilzigs, ņā no Uņas uņ
Slatouņtu. Bija wehl gan augņti, meņņu apaugufņi ņalni, gan
ehnainas eeņejaņ, bet pirmejeje tapa jo ahtri ņemaki, lihds mehs
it negaidot atradamees plaņņhajā Sibirijas lihdsenumā, no ņuree-
nes Urals ņā garņņ ņalnu ņtrehņņis notehlojaņ pee reetumu ap-
wahrņņna.

Nu man Eiropa aiņ muguras!

Tņņelabinsņas peestahne bij wehl pilnigi jauna, it ņā
nupat no ņemes iņburta; ņņņuhnōs ņtahweja daudņ reņerwes ma-
ņņinu, ahra wiņadi rati un rateki. ņņe nobeidsas plaņņhaiņ
dņeņņņeņu tiņhņņs un eeņahņas Sibirijas ņleedes. Mehs tur atnah-
ņam pulkņten 6 pehņ Peterburgas un aņtonōs pehņ weetejā laifa.
Wilzeens uņ tahlo Sibiriju jau ņtahweja gataws uņ aiņbrauņņhanu.
Wiņpirms es to apluhņoju no ahreenes un jutos maldijeņņ ņeri-
bās. Biju ņerejiņ atrast pawiņam jaunus wagonus, ar warenām
jaunlaiņu loņmotiwem preeņņņgalā. Bet pehdejaņ pehņ ņen ņena
paraduma ņurinaja ar behrņa maņku, ņura ņtahweja ņaņrauta uņ

tendera; ari uhdenu tās eenehna pa wezam, no ka Wahzijas twaifa ehrsefi jau sen atraduschi. Uf wagoneem, furu bij no pirmās lihds zeturtajai flasei, bij lepnais usraksts „Sibirijas dselsszessch“, bet tee bij pawisam neglihiti un ihsti netihri. Tomehr eesschejais eerihkojums atkal wisu pahrlaboja. Eerihkojums bij ja ari ne gresns, tad tomehr praktisks. Wisus pat treschās flases sehdeklus wareja pahrwehrit par ehrtām gulu weetam tā, ka katrā nodalā apasschā wareja gulet diwi un augschā otri diwi pasascheeri, lihdsigi eerihkojumam twaifonu fajtēs. Katrā wagonā atrodas tihra gehrbistaba ar masgajamo galdu un flosetu; tapat ari sewischkas dahmu fupejas. Bes tam wehl abās pirmajās flases atradās neleeli atsitami galdini rafstischana.

Kas uf mani atteezas, tad man weenam pascham eerahdija pirmajā flase weseļu puswagonu un es tur wareju rihfotees neaprobeshoti it kā weesnižās. Deeklahjigais fonduktors garōs sahbarōs ar ahdas zepuri galwā eenahza wafarōs un sarihkoja man gulu weetu, bes kā man, kā tas pee mums parasts, winam par scho pakalpojumu buhtu bijis sewischki jamassā.

Bet apluhkojis eetaisi peegreesischos tagad saweem zela beedreem. Daudseem wehl ir wejee greisee usskati par Sibiriju, ka schi seme apklahta muhschigu ledu, ka tur mahjo tikai lahtschhi un wilki, noseedsneeki un meschoni, schee zilweki nu eedomajas, ka sche beeschi ween weens pats wari dabut weseļu wagonu. Bet pateesibā wisi triju apasschejo flasu wagoni pahrpilditi un ari pirmajā peeteefoschi dauds brauzeju. Jo tagad Kreewijas eemihneeki nezenschas wairs uf reetumeem, bet uf austrumeem. Un nebija nebuht weenfahrscha publika: eerehdni, tirgotaji, ozi zeeri, netruhka pat gresni gehrbuschos dahmu un behrnu. Tā peemehram otru wagona pusi eenehna kahds adwokats no Peterburgas, fursch redsedams, ka naw wairs pihpejama, gribeja man pa wari usspeest no wina peenemt weseļu fasti papirošu. Laipnais funks brauza pirmo reisi uf Sibiriju un bij loti bailigs, kā jau wisi leelpilsehtneeki. Nopeetnu seju winsch peelahdeja pistoli, apzalwodams, ka Sibirijā pat wagonā newarot buht

droschs par sawu dsihwibu — domas, kahdas wehl beeschi dsird no freeweem, bet furas es, spreeschot pehz saweem peedshwojumeem, atradu par maldigām. Nekur zilweks gan nedrihstetu justees droschaks, nekā uf schi zela un brauzot pa to mehš juhtamees gandrihs kā mahjās.

Sibiriju mums atgahdinaja weenigi skaishtais, spodrais wilzeena pehdejais wagons, uf fura seltiteem burteem lepojās nosihmigais usraksts „arestantu wagons“; logi bij aiskrustoti dselšim . . . tomehr schis apstahklis nekaweja zeeumneekus — kahdu wihreeti ar brillem un wairakas jaunās seeweetes — itin jautri noraudsitees pasaulē. Deeturas weetās pee schi wagona isejam nostahjās saldati ar pistolem aif jostas. Ur laiku wiss pahrgrosas un peenem mihligaku weidu, pat noseedsneeku suhtischana, fureem senaf schis garais zessch bij janostaigā kahjam.

Weens no schi brauzeena labumeem bij tas, ka daudsi no zelotajeem bes freewu un frantschu walodam runaja ari tekoschi pa wahziski un wispahrigi bij isglihtoti un laipni laudis. Netruhka pat dabas finatneeka. Tā mums beeschi ween isnahza jo dsihwas sarunas. Daudsi, pat no otrās flases, eenahza manā fupejā mani apzeemot, jo „ihsts wahzeets“ (tahds, kas zehlees is Wahzijas, teem tomehr bij kaut kas neparasts).

Kahds no teem, dsirdedams, ka es ar kahdu zitu fungu runaju pa franziski un tapehz laifam mani notureja par franzusi, sazija: „Schehl, ka juhs neprotat pa wahziski,“ kas protams sazehla leelu jautribu. Pee manis ari eeradās kahds dahnis, kahdas leelas sweesta fabrikas waditajs schepat apfahrtne; schi fabrika issuhtija sawus produktus weenigi uf Angliju. Starp zitu winsch man ari pastahstija, zif loti lehtas Sibirijā ehdamas leetas. Zilpā fertis sakis — tos pat netur wehrtus schahweena pulwera — maffā bes ahdas weenu kapeifu, ar ahdu 3 kapeifas, teteri, mescha sihle un sloka, furu tur milsum dauds, tapat kapeifu gabalā. No scheem dsihwneekem ehd weenigi fruhiti, wisu zitu sweesch prom. Sche ir ari lahtschhi un wilki, tomehr pehdejee, pawisam otradi nekā breehmigais Uralu wilks, nekad neuskriht zilwekeem.

Dascheem no scheem lautineem bij garsch zessch preefschâ, tapat fâ man, tâ peemehram daschi dewâs us Amura apgaba- leem, bet wini runaja par scho zehi, it fâ par masu isbraufumu, fâ mehş par braufschanu no Berlimes us Harzu. Peestahnes arween bij redsamâs raibas ainas. Bes apstahschanâs wilzeens brauza pa leelafai datai tikai weenu waj diwas, reti kad diwas un pusstundas un tad peectureja 5 lihds 20 minutes. Wişî de- wâs ah râ no wagoneem un pastaigajâs jokodami brihnischfigi atspirdsinoschajâ gaisâ, fura temperatura parasti grossijâs starp 12 un 16 grahdeem R. Bet ari busete tika katreis apmekleta; leelafajâs peestahtnês wareja glihtâs, daschreis pat krahschni eerihfotâs ehdam şahlês dabut loti labus ehdeenâs, fâ: bisstefu, fotletes, mehli, şiwis, wehschus u. t. t., masakajâs masakais freetnu uskoschamo un alu, wihnu, lifeeri, tehju un kafaju. Manu usmanibu şaistija ari wehl lehtakas, us kahdu laifu eerih- fotas busetes, furâs freewi, kirgisi, tatari un t. t. peedahwaja maişî, nowahritas olas, peenu, kumisu, kwasu, no raudsetas rudsu mihklas isgatawoto freewu tautas dşehreenu, fursch şiltâ laikâ şmekēja it labi, tad ari wehl zeptas şiwis. Wesels iszepts şiwens maksaja şche peezpadşmit kapeikas. Netruhka ari gari- gas baribas, jo gandrihs katrâ peestahtnê bij grahmatu pahrdo- tawa, fur wareja dabut laikraşstus un grahmatas, ja pat wahzu; tapat ari pee wişâm peestahtnem bij eerihfota telegrafa biroja.

Un wehl beidsot kahdu wahrdu par semi, furâ muhs no- weda jaunais dşelşzessch. Kâ jau augschâ mineju, tur nebij neka leeliska. Muhşu şinkahrigeem şkateem parahdijâs ween- mehr ta pati aina, plaschs, besgaligs lihdsenums. Bet ta wis- nebij faila, peleka, şchauşmiga stepe, fâ Damaras un Namaka semes Afrikas deenwidôs, bet treknas şahles klajumi, furôs pa- stahwigi redseja drihs leelakas, drihs masakas behrsu birşes, fu- ras lifâs buht dehstijuşî dahrsneeka roka un furu baltee zelmi patihkami atşchihrâs no şakajâm lapam; beeschi bij ari re- dsami eseruşpoguli. Şhur tur stahweja ari pa nabadşigam zeemam ar glihtu basnizinu. Redsejam ari druwas, us furâm labiba bij gan wehl it masina, fâ tikko usdihgusi. Sewişchi wakara

frehşlâ apfahrtne atstahja jo patihkamu eespaidu. Tad besgali- gais lihdsenums isplatijâs preefsch muhsu azim fa juhra, tapat fâ pehdejâ eesihmedama besgalibu.

Peewişas semes weenmulibas netruhka ari daschu peewil- zigu şkatu. Tâ peemehram loti glihta isşkatijâs Kurganas pil- sehina, fura ar şawu şpodro basnizinu un diweem şabriku şkur- steneem (weens no teem bij alus daritawa) it fâ kahda maldu parahdiba attehojâs wakara frehşlu pahrşlahtajâ ştepê. Şche mehş ari pahrbrauzam par Tobolu, pirmo upi, fura dodas us auksto Sedus juhru. Nahkoschâ rihtâ muhsu azim parahdijâs ari Petropawlowşka. Peestahtnê, lihdsâs wairakâm netihram fir- gisu telim stahweja pateest alus rati, furi peedereja augschâ mi- netai Samaras alus daritawai, — Eiropas nobalşinatâ peeklah- jiba, blakus netihrajai Asijai!

Bet wisjaukafais şkats, furu es redseju şawâ Asijas zeto- juma şahkumâ, bij Omşkas pilsehina. Winas daudsâs ugunis mums mirdseja preti nakts tumşibâ no otrpus Irţişka. Şchi ir- pirmâ milsu upe Sibirijâ, furu mehş şasneedsam un pahr furu wed leeliks dşelşu tilts, lihdsigs printşka Rudolfa tiltam Wihnê.

Wişu scho zeta gabalu, t. i. weselas 36 stundas biju seh- dejis wagonâ, bet waru apleezinat, fa man ne azumirfli nebij garlaişigi, bet fa wiş şchis brauzeens no pascheem tif nopeltâs „Sedus semes“ reetumeem bij man ihsti patihkams. Laiks aiş- gahja nemanot un kad es, Omşkas glihtajâ peestahtnê eecturejis freetnas wafarinas, nolikos şawâ fupejâ pee meera, lai gulot nobrauktu wehl weenu nakti, tad man newilus eenahja prahâ bişbeles wahrdi: „Tad tapa no rihta un wakara otra deena.“

Sibirijas şkatuwes pahrmaina.

Ir dahmas, furas ar aişflahtu şeju mums isleekas loti şkaistas, bet tikko tahş şawu waigu atşeguşchas, kad pee winâm peemehrojams şekoschs isteizeens: „Şilweks, nekahro şkatit to, fo deewi şchehligi aişşeguşchi tawâm azim.“ Bet par laimi ir ari

tahdas, kuras tikai tad parahdas viņa šāvā daikumā, kad plihwurs wairs neaiskļahj viņu šēju.

Sibirija peeder pee pehdejām. Uralu tuwumā, tuwu pee šweščajeem eenihstajeem eiropēščeeem wina mums rahdas aiplihwurojusees, tur ta aisseds šawu daikumu, bet jo tahlak no robesčas, jo wairaf ta mums rahdas viņa šāvā škaištumā. It negaidot noteef brihnisčķiga pahrwehrschanās, kā es to peeredseju šawā tahlakā zelā. Kahdu es Sibiriju eedomajos un šahdu to eedomajas leelaka daļa, ta bij tikai šahkumā no Urala rihsd Irtišam; šche ta bij, kā jau mineju, besgaligs lihdsenums, ar retām behrsu birsem, tikai šakums bij dauds šwaigaks un patihkamaks, nekā es to biju domājis.

Otra jofla atrodas starp Irtišču un Obu; šchi ir ta dehwetā šlapjā stepe, šchis milsu semes wisšlīktakais apgabals. Behrsu un šahrflu puduri dselszela tuwumā aissedsa išskatu, seme, kur ta parahdijās, bij melna dumbaina, zilweku nometnes, ja par tahdām mas wareja runat, — pilsehtu nebij dselszela tuwumā — bij ļoti nabadsigas mahlu buhdinas, šaki noaugšcheem welenu jumteem. Parahdijās šakas, nejaukas pekkes, un tikai purwu un uhdens putni, kā līkās, šche jutās ihsti omulīgi. Mešča pihlu šche bij netizami dauds un beeschi ween šchee garščigee putni peldeja un israhdija nekautredamees šawu mahšflu dselszela tuwumā. Medineeka širds šche buhtu aipreeka usgawilejuši.

Masaf eepreežinosčs bij tas apstahklis, ka par laimi ne wisai platajā strehķi starp Obu un Irtišču diwas zitas dsihwneeku šugas, musčas un odi. Biju jau lasijis par šcho Sibirijas možibu un eekams usšahku zelojumu, es nopeetni pahrdomaju, waj nebuhtu derigaki tehrptees brunās ar nolaištu wisiru, kā šenatnes bruneneeki. Pasihstamais Brehms, kustonau dsihwes aparakštitajs, kursch apzeloja taisni šcho Oba-Irtišča apgabalu, bij mani wehl šewišķi eebaidijis zaur šaweem preeščhlašijumeem, kuroš tas winam peemihšočā jozigā wihsē apgalwoja, ka šcho šaunprahčigo insektu šeweeschu šahrtas ložekki, kā jau daschdeen „wahjee“ radijumi, protot durt dauds šahpigaki, nekā wihseschu

šahrtā. Tagad man bij atgadijums pašam študet šcho tihmas patihkamo nodatu Sibirijas geografijā.

Tas bij nakti no 28. us 29. jūnijū. Noguris no wairaf kā triju deenu brauzeena, nekatotees us to, ka nebiju pee wisai laba prahta, es drihs ween eegrimu dsitā meegā. Bet drihs ween mani usmodinaja nejaukas šahpes šahjās, rokās un gihmi. Deenai austot jau biju atkal šahjās, mas atšpirdsis, wiša meesa weenās pumpās. Kupejā duhza un šihza augstas un semas balsis, it kā wehrptuwē wahrpstam jautri greeščotees. Apšahrt lidoja weseli bari masu, ašinskahrigu radijumu, tapat kā ballēs škaištuli aplido winas peeluhdseju bars. Šmis es atrahwu walā logu. Mehs taisni šahwejam pee šahdas masas šameegojusčas peestahtnes. Wiši, šahkot no preeščhneeka lihds šemakajam apšalpotajam, wehdinaja mutautineem, zepurem un leetus šargeem, lai atgainatu šchos neezigos usbruzejus. Drihs ween iškahpa ari ziti zelotaji, lahdejās, apšlapinaja šadurštītās weetas waj kasjās ka nosoditee Dantes „Elli“, no kureem dseneeks teiz: Neweens širgu pušis nekustina ahtraki šuku, kā wini nagus, lai pamāšinatu wineem par šodu uslīkto breešmigo neesi, pee tam noskrahpedami meesu ašmainu.

Un teščam, tās ari bij welniščkas mokas, un es pee šewis domaju: „Lai ari šchi seme ir zih leela, tomehr tai naw gaidama leela nahkotne,“ . . . kad us reisi — wis pahrwehrtās. Sibirija, kas lihds šchim bij aissegušees ar plihwuru, šahka atsegt šawu daikumu: mehs tuwojamees apgabalam, kas atrodas starp Obu un Jeniseju un kursch ir weens no škaištakajeem milšigajā Kreewijā.

Mehs šahahpam atkal wagonōs un wilzeens šahka atkal kustetees. Newilus paštatijos pa logu. Bet kas tas? Pa labi tā kā masas pašalnites, drihs tas pats ari pa kreisi; it negaidot mehs bijam ahra no lihdsenuma. Kahds atšpirdsinajums pehs besgaligā lihdsenuma weenmulibas, pa kuru bijam braukuschi šahkot no pašča Urala, t. i. taisni trihs reis 24 štundas! Bija ari nosoduschi nejaukee krukmaji, un lihds ar teem ari maso, špahrnoto ašins šuhzeju bari — peerahdijums, ka Sibirijas odu

bari peh3 daschu sinibu wihru domam, stahwot šafarâ ar to, fa tif ilgi šafalusî seme wasarâ ahtri atkuhstot, bet fa tos rada weenigi milfigee mešchi un fruhmi. Par to man wehl beeschi bij atgadijums pahrleezinates, kas protams no leela šwara preešch nelaimigâ apgabala. Ur mešchu mašinašchanos mašinafees ari nejauko odu bari. Tu nahza pahrsteigums aij pahrsteiguma. Mums preešchâ parahdijâs warens, šarfans dšels tils. No lihdsenuma turp weda dambis, kura augstums ahtri peenehmâs. Tu bijam šafneeguschî tiltu, kusch bij gandrihš weselu kilometri garšch un atbalstijâs us astoneem granita pihlareem, kuras aifšargaja ledus lauseji. Tils karajâs kahdus 40 metrus pahr uhdens spoguli un ir tas leeliskafais mahššlas darbs us šchi jauna dšelszela.

Mums newitus janodreb, noluhfojotees lejâ us majestetiska Oba krahsoscheem, netihri dšeltenajeem uhdeneem. Šchis Sibirijas upju karalis peedšimst Altaju kalnu šneega flajumôs un netahlu no Eiropas robesčas un Uralu kalnu seemekeem eetes Sedus juhrâ. Kâ sinams, jaunakâ laikâ, lai gan ar masâm šefmem, to mehginajušchi isleetot kugoschanai, lai no Eiropas ap Seemeta radši nokuhstu pa uhdens zeku Seemeta Ušijas širdi.

Bet Oba upe nesaištija zaur šawu uhdens daudsumu. Winâ šchur tur bij redšamas salas, kokeem apauguščas. salas un augšchup tahlu deenwidôs parahdijâs šilgani augstumi, tee bij seltu bagatâ Altaja preešchtetschi. Bet wiswairaf manu usmanibu šaištija upes otrs krašts. Ta bij puslihds stahwa flints seena ar daudš dšikâm grawam, apauguši tumšcheem škuju mešcheem. Daudš weetâs tee bij isjirsti un šchinis flajumôs škaištâ nekahrtibâ weenas zaur otrâm stahweja „dšels mahjas“ ar šaleem jumteem, koka nami un teltis. Šchi škata es jau šen biju gaidijis, bet nu to tifikai pirmo reiši eeraudšiju; šchis škats mums jo dšihwi atgahdinaja milsu pilšehtas Amerikas muhšcha mešchôs, kâ peemehram pee Miššipi upes.

Augšchminetai nometnei, kura šche bij radusees zaur dšelszela buhwi, bij kultiwetâm mehlem pagruchti isrunajamais nošaufums Kriwitschokao, bet kuru arweenu wairaf šahš apšihmet

ar wahrdu Obi. Preešch mums šchai nometnei bij tifikai ta nošihme, ka šche nobeidsas teeschais šafars ar Kreewijas dšelszeleem. Tifikai lihds šchejeenei war jau Eiropas Kreewijâ dabut biletî. Preešch nesen atwehrtâ, tifikai 700 werstes garâ zela gabala lihds Krasnojarskai mums bij janem jauna biletē, kura maksaja gandrihš tikpat dahrgi, kâ no Kreewijas tahlajeem reetumeem lihds šchejeen. Tapeh3 mani freewu zela beedri pahr-gahja us trescho klasî, kur ari es pa leelakai dakai ušturejos, lai gan man bij otrâs klases biletē. Pirmâs klases biletēs nemas newareja dabut.

Peh3 neilgas uskawešchanâs mehs brauzam tahlaf. Tifikai šche mehs ihsti šajuhtam, ka Eiropa mums aij muguras, un ka muhšu preešchâ pateesâ, Sibirija. Muhšu masais, zaur nejaušchu gadijumu kopâ šawestais pulzinsch, turejâs tagad zeeschî kopâ, un žitadi tas ari nebij domajams. Žekâ neweens muhs nebij atstahjis neds ari nahzis flaht. Wiš mehs nahzam no Eiropas, wiš dewamees us nepašihstamu semi, preti pa dakai nepašihstamai nahkotnei; mehs jutamees it kâ weena gimene, kâ zeeschanu beedri un muhs tureja kopâ tif zeesčas šaites, kahdas mehds radit weenigi dšihwe us fuga.

Wilzeenu, kas nu beidsot pastahweja no weenigi jauneem wagoneem, wilka diwas lokomotiwes. Seme ari turpmaf bij nelihdsena, kalni mainijâs ar plâtâm muldas wihtigâm eelejam, tâ ka šenaf tif taišnâ stiga tagad beeschi ween taišija leelus lihšumus. Kalnaji padarija apgabalu jo peewilžigu. Bet wišch bij wehl jo krahschî isrotajees. Melnâs, dumbbrainâs semes weetâ parahdijâs šauša, bruhna. Behrsu, ošchu un eglu mešchini, kâ ari šlaidas, tumščas „Sibirijas egles“, kuras lihdsinajâs austruma žipresem, mainijas ar šahles flajumeem; no pehdejeem mums šmaidija preti wesela pušu juhra wišâ šawâ krahschnumâ un krahsu špilgtumâ, tâ ka Wahžijas škaištakâs plawas, seedu rotâ tehrptas, pret teem bij tihrais neeks. Pufes, kas pušchko muhšu dahrsus un kuras mehs usaudšinam tifikai leelâm puhlem, auga šche brihwi un netizamâ daudsumâ. Šai jums par šcho krahsu raibumu buhtu kahds šajehgums, tad mineschu jums dasčas

no šhim puķem. Tur peemehram auga kraščhinas dseltenās „sahles lilijas“, kuru citrona dseltenee seedi kà šimteem masas šaules mirdseja beesajā sahlē; tad šarfanā „nakts nelke“, „peoni-
jas“, garās, dseltenās „sweesta puķes“, škaištās silās „polemoni-
jas“, šewišķha neaismirstetu šuga, un wehl daudš zitas. Sibi-
rija wispahrigi išskatijās ka milšu parks, lai gan nekur tīf
špilgti, kà šhini weetā, un lai šho glesnu padaritu wehl pilnigaku,
tad tahlumā atškaneja dseguses kuhšošhana, kas šhini ledus
semē dširdama augu wašaru, kamehr wistuwakā tuwumā bij
dširdama greeses greeschana.

Beidsot šchai škaištajai ainai netruķha ari peemehriga eerah-
mejuma. Pa labi uš deenwideem parahdijās šilganās kalnu
muguras, Altaju nosares, kamehr pa kreisi, uš šeemeleem, flusa,
augsta, tumišcha šeena, tā šauktā „taiga“, muhscha mešchs; šhis
leelafais mešchs wišā pašaulē welfas šķķehrsam pa wišu Sibi-
riju, no Urala lihds Očotškas juhrai un aišem weselus 8000
kilometrus.

Ja kas negrib tizet, ka Sibirija, šhi Ašijas pelnu ruščķite
war buht škaišta, ja, loti škaišta, tas lai zelo šchurp uš apša-
balu, kas atrodas starp Oba un Jenisejas upem.

War gan eedomatees, zif aštri mums aistezeja laiks, lai
gan wilzeens gaħja loti leħni. Tahs paščas deenas wakarā,
kad bijam atštahjušchi Obi pilšehtu, mehs pahrbrauzam pahr
Toma upi. Uš kartes šhi upe šihmeta kà masa šchaura uhdens
šchwihtrina, bet patešibā ta ir tīf plata, kà Ebbas upe pee
Blankenesas. Nahšošchā deenā mehs nonahzam Aščhinskās pil-
šehtinā, kura atrodas uš augstas, sašas pašalnes, pee warenās
Tšchulim upes. Šhe uš perona paštaigajās leels daudšums
dahmu, jaunmodes ušwalfōs, pee „bufetes“ pahrdewa apšēšinus,
protams, ahršemneekus, un pee šeenas šarajās leels plakats, kur
milšu burteem un šchaubigeem šihmejumteem eeaižinaja uš žirka išrahdi.

Bet wisškaištakā panorama mums parahdijas treschā deenā
peħz muħšu aišbrauščchanas no Obi pilšehtas, peħz 120 štundas
ilga brauzeena no Urala. Deepeschi mešchs un plawas pašlifa
mums aiš muguras, mehs nonahzam šepju weidigā kalnu lih-

dšenumā, ar maseem, iħsu saħli apaugušcheem uškalnineem, kur
ganijās leeli lopu bari un daudši šemneeki ara šawus tihrumus.
Muħšu preeščchā parahdijās pilšehta ar daudšiem augšiem tor-
neem, kuras škaištumu pawairoja aiš winas redšamee augštee
meščhu apaugušchee kalni. Šhis škats man atgahdinaja Frei-
burgu Breisgawā, bet patešibā ta bij Krasnojarsķka, reetuma
Sibirijas peħdeja pilšehta, kura pee tam ir ari šhis bešgaligās
šemes widus punktš. Biju beš pahrtaufuma brauzis weselas
šesčas deenas un tā šamehrā deesgan weegli atķhuwis lihds šhe-
jeenei. Kā buħš tahlak? — bij nahšošchais jautajums.

X.

Pašarles galā.

Dašchreis mehdsam no kaut kaħdas weetās teikt: „Šhe nu
nobeidsas weštūre.“ Ja kaħds lihdsigi man, ušnemtos zeloš
šķķehrsam pa šho šemes gabalu, eekams wehl gatawa leelā
dšelszžeta lihnija, tad tahds teescham driħš nonahktu tur, kur
„nobeidsas weštūre“, kur eesahķas pawišam žitada, nekā muħšu
kulturas dšihwe.

1. juliā es, buħdams pee loti laba prahta nonahzu Kras-
nojarsķkā; apfahrtnē bij apbriħnojama. Deestahntne wehl šmar-
šchoja peħz kraħsam un ap winu rošigi kustejas šimteem ween-
juħgu, peewesdami buħwes materijalu. Nebiju ari zerejts šhe
dabut tīf bagatigas brofastis un pirmo reiši man eeschahwās
prahtā domas, ka newajag nemas buht „nosuhtitam“, lai šhe
waretu labi dšihwot. Bet jau šhe it negaidot eesahķās manas
zeeschanas. Dšelszžesķch uš Irkutšku bij gan labu gabalu ga-
taws un ari jau nodots leetoschanā, bet wehl nebij galaws tilts
pahrt Jenisejas upi. Wareja jau gan no šhejeenes brauķt ar
širgeem, bet tas nebuht nebij tīf weegli išdarams.

Mehs, t. i. muħšu pašais pulžinšch, noihrejam leelus ra-
tus preeščch muħšu leetam un weenu no pašihštamajām freewu
„droščķam“, ar šo transportet muħš pašchus. Nu mehs dewa-

mees pa garajām, puteklainajūm Krasnojarskas preekschpilschetas eelam, lihds mehs negaidot apstahjamees Jenisejas augstā kraštā; aij man wehl nesinama eemesla upe islikās schauraka, nekā ta pateesibā bija. Lehnām mehs pa stahwo zeku nokahpām lihds uhdenim, kur us mums gaidija plosts. Preeksch un aij mums bij wesels pulks daschadu brauzeju, bet resnais pristaws, sehde-dams šawōs wannai lihdsigajōs rateļōs, zeeschi luhkojās usturet fahrtibu. Weenus pehz otreem us plosta šabrauza diwpadsmīt ratus, tad pahrejeem aislaida preekschā resnu fokū un — lehnām mehs wirsijām pa uhdeni us upes otro kraštu. Tur nu eesahkas breezmiga braukschanās. Trafōs jonōs weeni gribeja aisseigtees otreem preekschā, pazehlās weselas puteklu mahkonas, ormani brehza, sirgi sprauslaja. Te mehs atkal peepeschi atradamees pee plata uhdena. Mehs šalu bijām noturejuschi par upes otru kraštu; mums wehl bij japahrzetas pahr Jenisejas otru puši. Tur atkal ta pati škreeschana; tad peeturejam pee Jenisejas peestahtnes, kura atrodas us šmilšchaina krašta pee augšchmineto škaišto kalnu kahjam. Sche mums parahdijās loti orginels, raibs mudscheklis. Augstās, wehšās ehkās, kuras bij apklatas weenigi welenu jumtu, mahjoja pee dselšzeta un tilta buhwes wajadsigee laudis; diwratschōs, ka ari rateļōs us tšhetreem riteneem peeweda to kauschu leetas, kas gribeja dotees dsilak semē eekschā: tur bij weseli baki spilwenu, madratschu, apsegu u. t. t. Tahlak tur bij wesela rinda weenfahrschu buhdu, kurās peedahwaja wisdaschadakas wajadsibas tahlakam zetam, jo turpmakās peestahtnēs wairs naw šmal-kas un freetnas bufetes. Tur guleja sehrofozini un zigaretēs, schahwetas šiwis, schkinšis, kawijars, seers, baltmaise un melnmaise, stikla traufi ar tehju, seers un z.; pirzeji staigaja nobaudidami schurp un turp — zetotaju birscha, kahdu otru gan tif lehti neatradisim.

Uri mehs šche eegahdajamees daschadas ehdamas leetas, kuras šalikām šchepat pirktōs, praštōs kurwōs. Ar teem mums wairak deenas wajadseja flusinat šawu issalkumu.

Uri zitadā šinā mehs jau dabujām nojaušt, kas mums turpmak gaidams. Schaurajās restorazijas telpās bij breezmiga speeschanās, tā ka nekur newareja atrašt meera, pee kafes bij jagaida wesela pusstunda, kamehr dabuju bifeti un stunda pehz stundas aistezeja, kamehr laudim knadot un lofomotiwem šwel-jot šastahdija wilzeenu, kuram muhs wajadseja usnemt. Nu bij beigas jaunlaifu zetoschanas fahrtibai, kur wišs gahja ahtri un gludi; tagad mums bij wajadsigs pazeetibas. Schini šinā mani apfaunoja pat tee weenfahrschakee kreewi. Kamehr es, eedomajotees, ka manā preekschā wehl tuhštoscheem kilometru, nemeerigi staigaju schurp un turp, šche lautini meerigi sehdeja us šaweem aissaineem un koda reekstus ar šaweem weseligajeem šobeem. Sche ledus semē reeksti eenem šaulgreeschu sehflu weetu, kuras Kreewijā watas brihšchōs gremo wezi un jauni.

Pulkstēns jau bij peezi, kad mehs beidsot bijām gatawi braukt. Ja laime mums buhtu usšmaidijusi, tad ar twaika spēhku buhtu warejuschi wehl nobraukt kahdas 400 werstes. Bet mums par jo leelu nepatīschanu mehs no šaweem zeta beedreem dabujām šinat, ka tahlakū semē diwas nedelas ploštees breezmigs negais, kas wairakās weetās ispostijis zeku. Tā tad muhsu tagadejais zeta mehrkis bij 230 attahlā Kanskas pilsehta, us kureeni trihs reises nedekā nogahja fahrtigi wilzeeni. Upga-bals lihds turenei nebij leelisks, tomehr ari ne pilnigi bes peewilzibas. Mihligas eelejas ar masām dsidrām upitem, gaischi šalās behrsu birses, kurām nepeemita nefas no druhmas nopeetnibas, kahdu muhsu faatasija mums istehlo Sibirijas muhscha meschu. Naw nemas issakams, zif loti šchis leelajai seemetu semē ihpaschais fokš, grešno apgabalu; zif loti muhs peewelf wina patihkamais šatums un balti mirdsošchā misa. Pa fokū apakšču auga jaunās pukites, šewišchi jau agrak minetā dseltenā lilija. Nepatihkami bij tikai tas, ka wilzeens tif wišai wilkās gauši us preekschu, tā ka mums pastahwigi usmahzās domas, ka drihs ween pilnigi apstahjamees. Šai nobrauktu minetās 230 werstes, mums wajadseja dewinpadsmit stundu laika; tā tad zaurmehrā mehs nobrauzām 12 werstes stundā. Daschu

stundu nobrauzim pat tikai peezas werstes. Un tad wehl ilga stahweschana! Bes kahda redsama eemesla mehš daschreis stahwejam weselu pusstundu. Dasascheeri parasti steidsās pee buse-tes, lai tur masafais atspirdsinatos ar ehdeenu un dsehreenu — bet tur tee neka neatrada. Tikai weenu reis mehš redsejam improwisetu bufeti, kur kahda weza seeweete peedahwaja farstu tehju, skahbus gurkus un swaigu peenu. Ir gan saprotams, ka zetotaji garos starpbrihschus mehginaja paihsinat wisadām rotalam, bet ka weens no teem pat isgehrbas, lai ispel-detos tuweja upite, zits atkal usmekleja makschleri un sahka makschleret. Mehš sehdejam wisi kopigi kahda treschās klases wagonā, kurā es mihto draugu peerunats eefahpu, lai gan zeeta koka gulu weeta mani nebuht nepeewilka. Sche mehš wahrijam tehju, dseedajam un plahpajam. Muhšu starpā bij ari weena jauna skaisa dahma. Wina zetoja sawa „brahta“ pawadibā, ar kuru tai teescham bij drusku lihdsibas. Winsch bij kahds bagatneeks is pasihstamas tehjas pilsehtas Kjachtas pee mongolu robeschas un studeja Peterburgā.

Deektdeen, otrā julijā mehš beidsot ap pusdeenas laiku sainesam Kanskas peestahni, to weetu, kur nobeidsas kahrtigee wilzeeni. No pehdejās sestdeenas, tā tad weselu nedeku mehš bijam pawadijuschi schaurā kupejā. Naw ko brihnitees, ka mehš uselpojam, drihstedami atstah wagonu. Mums gan nebij ne jaušmas, ka drihs ween mehš atkal ilgošimees pehs dselsszeta, ka drihs mums sche wagoni isliksees toti jauki, salihdsinot ar to zetoschanas wihs, kahda turpmah muhsu gaidija. Tā ka daschs labs pasaulē, ta ari Kanskas pilsehtinsch no ahreenes isskatijas toti jauks, jo winsch atrodas plaschā, pa datai jau ihsti labi estrahdatā un skaisu kalnu eerobeschotā lihdsenumā. Cotees behdigaka isskatas wina eeschpuse; masas, sagrywuschas koka mahjinas, eelas besmehrigi platas un nebrugetas un ta ka sche „melnseme“ kura ari eenem leelako datu no Eiropas Kreewijas, ir toti mihts, tad ari eelas sche ir leela putektu un dubtu noliktawa. Tapehs mehš ari dedsam ais nepazeetibas, zif drihs ween eespehjams, kluht prom no schejeenes. Daschi ormani

muhs noweda no peestahnes us pastu. Sche mums par jo leelu preeku pasinoja, ka sirgi tuhdat dabonami.

Jums jasin, ka Sibirijā naw kahrtiga, pasta kā pee mums, bet is pa 20 lihds 30 kilometreem ir uszeltas pasta stazijas, kur tura kahdus 30 sirgus. Sche nu zetotajs dabu pret mehrenu atlihdsibu ($7\frac{1}{2}$ kapeikas pa wersti no sirga) trihs sirgus lihds ar kutscheeri un rateem, kuri to nowed lihds turpmakai stazijai. Senaf dabuja walejus, pawisam weenkahrschus ratus, tagad to weetu eenem tarantafs, milsigs koka waj skahda schuhpulis, kuram pahrwilka sega jumta weidā un apaschā tschetri riteni.

Tapehs ari muhsu gawiles, dsirdot, ka sirgi dabonami. Bet muhsu gawiles nahza pa agru. Magasinās, kuru Kanskā ir labi daudz, mehš ahtri nopirkam salmu maisus un segas un sarihkojam ratos sehdektus — ratus dabu pa leelakai datai pilnigi tukschus — un sakrawajam winos ar leelako ruhpihu sawas leetas. Tad sameklejam un peelahdejam pistoles. Es netizeju zitu apgalwojumeem, ka zeti sche toti nedroschi, bet mani pahrbalsoja. Jau taisijamees kahpt ratos, kad peesteidsās kahds wehstnesis un pasinoja, ka upe augschup pilsehtai pahrpulhdusi un pahrpulhdinajusi ari zetu. Zif ilgi schis kaweklis pastahwes, weenu, diwas waj trihs deenas, to mums neweens nesinaja pasazit. Noschlufuschu duhschu mehš gahjam eeschā.

Tā eesahkās muhsu Sibirijas zetojums ar sirgeem, jeb labi sakot: tas nemas neesahkās.

XI.

Wisnatchanās ar kawekleem.

Redseju, ka biju maldijees sawās zeribās, ka man dselsszetu atstahjot naw eespehjams ar sirgeem tuhdat dotees tahlaf. Bet tā kā mums neweens newareja par scho kawekli, t. i. pahrpulhdumu dot tuwafu paskaidrojumu, tad apnehmos pahrleezinatees pats sawām azim. Es peenehmu ormani, kuri pehs teizamas kreewu

paraschas atrodami pat wismasafajā meesteli, un brauzu turp. Tiffo biju isbrauzis no pilsehtinas, kad atrados jau pee mehrka, pee Kan upes. Schi upite, kuras wahrds pat slawenakam wahzu profesoram naw sinams un kura tomehr tif plata, kà Elbe pee Dresdenes, bij sawà augstprahtibà isplehtusees wehl fahdus 30 metru. Sibirijas upju leelafai dafai truhkst tiltu un tadeht loti gruhti tahm tift pahri. Tà ari tagad plosts newareja peebrauft malà un tahdà sinà bij pahtraufta katra satifkme ar upes otru kraftu. Man bij jasmejas; tur stahweja labi dauds laiwu, fadeht tad ar tahm nemehginat pahri tift. Otrà pusè bij redsama leela fahdscha, tur waretu dabut no semneekem firgus, ta fauktos „brihwos firgus“, kuru Sibirijà, schini firgeem tif bagatajā semè, leelu leelais daudsums. Pa to starpu ari mani beedri bij nonahkufchi nelaimes weetà un es teem taifju schahdu preekschlikumu, bet freewi nebij peedabonami pee schahda darba. Tad jau laipnee inscheneeri, bij pawisam ziti laudis. Tee ilgi neapdomajās, ustizejās weeglajai laiwinai un drihs ween tee jau atradas otrà malà. Skaudigam azim es teem noluhkojos pakaf, nemaš nenojaušdams, ka zaur sawu energiju tee nostums no zeta ari otru kawekli, kufsch mums wehlat darija dauds nepatifschanu. Piftojos ari par dselsszeta buhwetajeem. Netahlu no pahrbrauzamas weetas weda pahr upi skaišts dselss tilts. Ja winsch ari tuhdat buhtu eerihfots braufschanai, tad mums nebuhtu wajadsejis tif ilgi uskawetees garlaizigajā Kanskā. Bet pateesibà tas bij nolemts weenigi twaika firgam un pee tam — kà ja jau leelafà dafa skaišto Sibirijas tiltu — loti schours, ar tifai weenàm fleepem.

Neehrtajā pasta namà wiš jutas loti apspeesti un druhmi, kamehr es neuswilku nomalto, bet freeweem wehl nepasihstamo dsesminu: „Tifai duhschu, gan leeta ees greisi!“ — zaur kuru atgreesās atkal senafà jautriba. Scho wafas laifu es isleetoju fahdam jo swarigam darbam, kuru lihds schim nebiju paspehjis isdarit: es eepirku zigarus — klausatees un brihnatees — pa kapeifu gabalà, tà tad ihstus „purwu, lauku un plawu zigarus“. Mani pasihstami wakširdigi atsinās, ka schee „Stinkatores infamos“ esot taifiti weenfahrschi no sahlem. Bet schini

semè nu nepihpo aif patifschanas, bet muhs us to peespeesch ruhgta wajadsiba — lai aifšargatos no masajeem demoneem, muscham un moskiteem.

Nakti daschi no mums aif taupibas pawadija pasta namà; jo katram zetotajam ir teesiba tur bes maksas daschas naktis pahrgulet, protams, pats us sawàm gultas drahnam, ja winam tahdas lihds. Es ar ziteem aifgahju us weesnizu. Wezs biljards un daschas buteles Krasnojarskas alus mums palihdseja aifdsiht garlaizibu. Tad mehs usmeklejam zetas guku weetas. Tomehr es loti preezajos, ka man atkal reis buhs eespehjams pilnigi isgehrbtees. Bet es biju tà noguris, ka eefritu gultà ar wišàm drehbem un tà saguleju lihds rihtam. Es biju palaidis garam jauko gadijumu, isguletees, kà wiš ziti kulturās laudis. Par noscheloschanu mums bij us schahdu atgadijumu jagaida atkal nedelam.

Jaunais rihts mums atnesa preezigu wehsti, ka negehligà Kan upe — par tahdu es to biju jau wakar atfinis — sahlot atkrift. Tomehr peenahza pusdeena, eefam aifjuhdsà firgus. Mehs dabujam pasihstamo triijuhgu, scho freewu tautas aifjuhgu, kuru apdseed pasihstama dsesma: „Luhk, weiflais triijuhgs. . .“ Se wišchi leelais widejais firgs, kufsch eejuhgts ilksis, tek weeglòs rikschòs, kamehr abi malejee skreen auteem. Pehdejee tà eejuhgti, ka fakls stipri leekts un galwa pagreesta us ahru, tà ka winsch ar weenu azi luhkojas zetotajā. Schis sawadais eerihfojums, firgu skaištās garàs frehpes, kuras wehjà pliwinajas, un kutscheera warenais stahws, wiš tas peedod brauzeenam meschonigu isskatu. Kutscheeri ir ihsti freewu tihpi, plateem gihmjeem, strupeem deguneem, garu, nekoptu bahrdu un tapat gareem mateem. Wini reti kad bij no eedsimtajeem, tatareem jeb bureteem. Winau apgehrbs ir gari sahbafti, melnas platas samtà biffas un spilgti farkans frekls. Muhsu zeksch — masafais preeksch brauzeena ar rateem — bij loti garsch. 800 werstu lihds Irkutskai un ta tifai ir masa dafina no leelà Sibirijas zeta, kas steepjas no Urala lihds Klusajam okeanam.

Pasta sirgi no Kanskas lihds Irkutskai maksaja 80 rub-
lus un ar otru kopâ zelojot, protams, tikai puši no schis sumas.
Tomehr wairaf kâ diwi tarantafâ nemehds sehdet. Mums wa-
jadseja peezu deenu laika, lai nobrauktu mineto 800 werstes
garo zela gabalu, protams, ka tad mums bij jabrauz deenu un
nakti, kâ tas ari sche teef darits. Bet tas nu reis ir zelojums
ar kawefkeem, kursch sem apstahfkeem prasa diwas un wairaf
nedekas. Mums wehl isgahja labi, jo safneedsam mehrki dewi-
nâs deenâs. Wehlaß gribu passaidrot, fadehl netikam wehl
ahtraf us preefschu. Weens deus ex machina, kahds eepreefsch
nepamanits komets, aiskrustoja mums zelu un nobihdija muhs
pee malas. Bet „naw launuma, kas neatnestu ari labuma“,
teiz freews un ari es to wehlaß peedsihwoju.

Muhsu masâ sabeedriba bij sarufusi un pastahweja tagad
wehl tikai no tschetreem. Kahds meerteesnefs, kas zeloja us
Blagoweschtschensku, winsch par noscheloschanu prata weenigi
pa freewiski, bet zitadi bij smalks un laipns zilweks; otrs bij
farmazeits, kas ari zeloja us to paschu pilsehtu, lai usnemtu
tureenes apteefu, tikpat mihta laba dwehsele; winsch bij polis
no Warschawas un runaja loti labi pa wahziski. Jau Eiropâ
tee abi bij norunajuschi brauft weenôs ratôs. Nu wehl atlika
treschais, kahds krona notars no Wolgas apgabala, kuras emu
dauds pateizibas parahdâ un tadehl ari mineschu ta wahrdu.
Emils Ziganda funks pahrwaldija ar lihdsigu weiklumu netif-
ween freewu un wahzu walodas — winsch bij dsimis Baltijas
prowinzês, — bet pahrsinaja ari muhsu rakstneezibu tahdâ mehrâ,
ka buhtu warejis apfaunot daschu labu wahzeeti. Jau wilzeenâ
es schim wihrum waizaja, waj winam ir zela beedris us Ir-
kutsku. Zif laimigs biju, kad tas atteiza, ka neesot un ka tas
gataws zelot kopâ ar mani. Winsch nu man bij tikpat kâ tulk.
Man bij no neissakama swara tas, ka schis wihrs tâ pahrwal-
dija freewu walodu un tif weikli prata apeetes ar sibireescheem,
kuri ir dauds nelaipnakas dabas, kâ freewi Uralu reetumôs.
Bes wina man schis zelojums schkehrsam zaur Sibiriju buhtu
bijis, ja ari nu ne pilnigi neespehjams, tad tomehr loti gruhts,

kamehr ari Ziganda funks no sawas puses preezajâs par to,
ka atradis labi apbrunotu zela beedri. Jo, kâ jau drusku aif-
rahdiu, gahja wisadas baumas par laupitaju usbrufumeem, ja
pat slepawiham. Kahds, kursch nesen bij brauzis pa scho zelu,
stahstija pat, ka redsejis zela malâ gulam nofistu zefineefu. Es
jau saziju, ka tureju schâs runas par pahrspihletâm, tomehr ne-
wareju ari pilnigi noleegt, ka newar buht runas no pilnigas
droschibas tahdâ semê, kura pa leelakai datai apdsihwota no
zilwezes atkritumeem. Leelakai datai schejeenes eedsihwo-
taju naw wairs neka fo saudet un schee ir tee bihsta-
makee no wiseem. Wini atrodas Sibirijâ, milsigajâ Kreewijas
pahrmahzibas namâ, kahds leelaks launums teem wehl buhtu
gaidams, ja tee wezajeem noseegumeem peeweenotu kahdu jaunu?
Galwu jau teem nekahdi nenozirtis. — Tâ tad mehs norunajam
kopigi aistahwet sewi — un muhsu mantu.

Runajot par nedroschibu schini semê, es mineju weenu no
launumeem, kahdi peemihht zelojumam pa Sibiriju. Bet schahdu
launumu ir wehl loti dauds. Bes pahrspihlejuma waretu ap-
galwot, ka schis zelojums saweenots tâ puslihds ar wisam gruh-
tibam, kahdas japahrwar kahda apgabala ispehtitajeem. Deenu
farstums, nakti aufstums, te nepanesami putekki, te atkal muhs
aptaschka dubli no galwas lihds kahjam, kratishana un gruh-
deeni, kuri draud eelaust pat weseligakâs ribas, besmeega naktis,
issalkums un slahpes — beeschi mehs augu deenu pahrtikam ti-
kai no tabakas, ar to gribeju teift: pihpeschana bij muhsu wee-
nigais, kaut gan drusku schaubigais atspirdsinajums, jo kâ mi-
neju, tabaka bij loti nelahga — mums usbruka weseli bari
masu spahrnotu asins suhzeju, no kuru duhreeneem mums drihs
ween bij ustuhfuschas seja, rofas un kahjas. Bet wisleelakais
no launumeem bij tas, ka mums peestahtnês beeschi nahzâs gai-
dit stundam, ja pat deenam; ja aif kaut kahda eemesla nebij
sirgu tahlak braufschanai. Te nu mums wajadseja mahzitees
pazeetibu.

Nu, paldees Deewam, mehs abu tarantafu eemihtheeki
ibjam jautri lautini, kuri tif drihs nenokahra galwu.

Bet te atskan abi swanini, kuri peeseeti widus sirgam pee lofa un brauzot winu skanas pluhst tahli klusajâ apfahrtnê. Ne bes puhlem mehs rahpjamees sawôs ratôs. Tagad nu leeta top nopeetna. Mehs isbrauzam no pilsehtinas un dodamees pahr sahlainu stepi. Bet schis preeks pastahweja tikai kahdu stundas zeturfni, tad muhsu smagee rati atkal apstahjâs. Mehs esam nonahfuschi pee pret mums tif laipnâs Kan-upes — bet nesi-nam, fadeht — ne tanî weetâ, kur deenu eepreeksch redsejam plostu, bet daschas werstes augschup, kur atrodas leela dehteem pahrflahta laiwa. Mehs usbrauzam us tās un ratôs sehdedami laischamees pa plato, widû deesgan straujohdeni. Tas ir gan kaut kas zilwekeem, kam wahji nerwi, jo dedsi gee, pustrakee sirgi top ne-meerigi, spahrdas un dausa pakaweem grihdu sem sawam kahjam. Upes widû nonahkot mums isleekas, it kâ stipree lai-weneeki pasaudetu sawu waru par laiwu un mehs buhtu padoti straujo wilnu warai. Tomehr schee laudis prot sawu amatu. Bkaudami un brehtdami tee nowada laiwu pee otra krasta. Tomehr, af wai, nezerot muhsu azim parahdas otra upe; wina sadali-jusees diwâs dalâs, un no jauna sahkas ustrauzoschais brauzeens. Tâ paeet diwas stundas un tad tikai mehs waram atkal brihwi tahlak dotees.

Tâ jau mums pats sahkus rahdija, kas sagaidams no brauzeena ar sirgeem: teescham zetojums ar kaweskeem. Tifko istifuschi ahra no schaurajam kupejam, mehs jau atkal pehz tam ilgojamees.

XII.

Steidsees, bet ar apdomu.

Ja grib zetot par Sibiriju, tad jabuht dailneekam. Gandrihs bes pahtraufuma muhsu azim parahdas tif orginelas ainas, kahdas zitur tif drihs neredsefi. Weenu tahdu redseju tuhdat, kad ussahkam garo zehu us Irkustku un bijam pahrbraufuschi par Kanas upi. Otrâ pusê us augstâ fruhmeem

apauguscha krasta salasjâs atkal wisi brauzeji, kuri nupat daschadâs laiwâs bij pahrzehluschees. Tur stahweja wehl aif bailem drebedami, wairaf dutschu noplusfajuschu sirgelu; futscheeri safahrtoja aishuhgus, brauzeji bij apmetuschees leelajâ sahlê waj lasija aif gara laifa daudsâs, reti skaitâs pufes.

Bet atpuhta nebij nekahda garâ. „Eefahpt, eefahpt!“ sauza rupjee sirgu wadoni, tad tee satwehra ar weenu rofu groschus, ar oturu ihso, resno pahtagas kahtu, daschi lahstu wahrdi, daschi spehzigi zirteeni ar pahtagu — un nu ghja trafikôs autôs pa kalnu augschup. Nabaga mozitee lopini bij issteepuschees gandrihs lihds semei, rati brikscheja un eescha sehdetaji turejâs zeeschi pee ratu malam, lai pee stiprajeem gruhdeeneem neiskristu, jeb nesalauustu ribas, ihfi safot, tee bij azumirkfi kur lehnajami eiropetim mati slehjâs stahwu un man newikus eeschahwas prahtâ: „Tas ir Lützowa trafikas medibas.“

Ta nebuht naw pateesiba, ko lasam grahmatâs, ka Sibirijâ brauzot arween tif trafi. Ar tif breefnigu ahtrumu brauz pa leelakai dakai tikai kalnup, zitadi brauz nereti pat loti lehnam, sewischki kad futscheers us bufas eemidjis, kas noteekas deesgan beeschi.

Sasneeguschki kalnu lihdsenumu, mums par jo leelu pahrs-teiguwu mehs tur atradam taihtu zehu, tif platu un skaitu, ka neatradisim tahdas pat wisâ Eiropâ. Netruhka ari malâs labi israftu grahwju, jo mehs satifam strahdneekus, kuri ar sirgeem wilftu dsels blufi peelihdsinaja wisas bedrites.

Bet us schi leela zeta bij wehl dauds kas eewehrojams. Weselas karawanes no 30, 50, ja pat 100 weenjuhgu diwra-tscheem, kuri bij peekrauti tehjas maiseem brauzâ mums garam garâs rindâs, tad atkal rati kurôs sehdeja zeeumneeki un wineem lihdsâs saldati ar faileem sobineem rokâs, netruhka pat kahjeeneeku dselszeta strahdneeki ar aissaineem un tehjas katleem us muguras, wasanki bes kahdeem saineem, schaubigi teh-wini, kureem pat muhsu futscheeri neustizigi noluhkojas pakaf.

Pirmajâ laikâ mehs tifam ahtri us preekschu, diwâs stundâs mehs nobrauzam 27 werstes un mums jau radas zeriba,

ka peezâs deenâs safneegsim sawu turpmafo mehrti, Irkustku. Bet drihs wisam wajadseja fluht zitadi. Behrsu meschinâ mehs eeraudsjam glihtu foka basnizu ar satu torni un tornisheem. Ka to beeschi redsejam Sibirijâ, ta ari sche ta bij triju stahwu, t. i. parasto augsto logu weetâ tai bij masi trihs rindas weenu pahr otreem. Tuhdat mehs ari eebranzam Jellanâ, weenâ no daudsajeem juhdsi un wairaf garajam sahdscham, furâs tif lihdsigas weena otrai, ka ola olai. Widû besgaligi gara puteflaina, leetus laifâ dsiteem dubteem pahrfлахта eela, gar eelas malam zeefchi weena pee otras masas weenstahwu apalu fokû mahjinas — daschas no wehja safschobitas pat sagruwuschas. Schahdai sahdschai daschreis wairaf tuhstoschu eedsihwotaju. Wisur, urfschf juhfas un mauj lopi. Uretî sahdschas sahsumâ stahw kahda leela ehfa, furas logeem preefschâ dselstis un pee furas stahw fargi. Tee ir zeetumi, furâs usglabâ zeetumneefus, lihdsi tos atkal suhta tahlaf us nospreestam soda weetam. Weenigais scho sahdschu jaukums ir skaissee sirgi ar garajam frehpem un astem, furi wisur redsami dutscheem, ja pat fimteem. Ja, ne-weena seme naw tif bagata sirgeem, ka tif neslawâ stahwoschâ Sibirija.

Minetâ sahdscha bij muhsu pirmâ peestahne; sche mums bij jamaina sirgi. Peebrauzam pee pasta mahjas. Ka pee wisam zitam, ta ari pee schis bij peestiprinata tafele, us furas bij usrafsstits sahdschas wahrds un zif werstes garsch nobrauftais, zif nahfoschais zela gabals. Daschreis turpat redsams attahlums no Peterburgas un Maskawas. Mahjâ atradisim juhdsibu grahmatu, furâ netruhst daschadu pantinu un joku, tapat ari ihfu zela aprafstu lihdsi nahfoschâi peestahnei, fur ari peefihmets, kahdi kalni un upes zela, un — luhgschanu grahmata pa leelafai dafai jauno deribu freewu walodâ, jo freewi ir ihsti deewbijigi laudis. Naw neweenas istabas, pat fuga, fur nebuhtu swehtbildes, furas preefschâ preefsch un pehz ehshanas pahrfkrustojas, un teescham sikhmigs ir tas, ka wilzeenâs eerihfotas toti gresnas basnijas.

Zeribu pilnâm firdim mehs gahjam eefschâ, bet tifai, lai tur sanemtu breefmu wehsti, kahdu wehlah wehl tif beeschi mums bij janoklausas: „Naw sirgu!“ Mums bij jagaida tschetras stundas. Ta bij pirmâ, lai nu gan ne ruhgtakâ maldischanas schini zela; ka jau mineju, mums beeschi nahzâs gaidit daudsilgaf, daschreis pat weselas diwdesmit tschetras stundas.

Sirgu, scho derigo lopu nebij, bet toteef wairaf zitu negehligu dsihwneefu; eefahfas atkal odu un muschu moziba, fura us kahdu laifu bij mitejusees. Un wina usreis bij tif leela, ka wisi zilwefi, bes isnehnuma, staigaja aisseguschees beeseem melneem schfidrauteem, furi maisuweidigi bij pahrwilfti par galwu un faklu lihdsi plezeem. Tapehz ari wareja eedomatees, ka atrodas masafais „biteneefu“ widû, ka pee mums lihdsigâ apgehrbâ eet bitem nolaupt faldo medu.

Beidsot pulksten dewindâs wafarâ, ap furu laifu tur bij wehl tifpat gaischs, ka pee mums pusdeenâ, mehs dabujam wajadigos sirgus, pahrfrawajamees un dewamees tahlaf. Schi pahrfrawaschanâs ir toti nepatihkams darbs un atfahrtojas pee katras peestahnes un no tam war iswairitees tifai zaur to, ka neschehlo pahris fimtu rublu un nopehrf pats sawu tarantafu. Mehs eebranzam leelâ behrsu meschâ. Zelam pa labi un pa freisi stahweja kupli fokû, ka muhris. Pee tam wehl drihs ween satumsa un mums bij tadeht eemesla deesgan usmanitees, jo ka laudis stahstija, taisni schis apgabals bij toti nedroschs. Tadeht mehs, es un mans beedrs, noslehdsam lihgumu — winsch jau bij notars — pehz fura weens no mums stundu gulâs, famehr otrs pa to starpu sehdes par fargu ar pistoli rokâ, tad atkal pahrmainisees. Beidsot tomehr israhdijs, ka bijam eemiguschi un, ka rahdijs, ari laupitaji, jo — tee nenahza. Tifai daschas reises es drusku pamodos, bet meschs abâs pusâs zelam bij tif tumshs, wisapfahrt waldija dsifsch schausmigs flufums, furu pahrftrauza weenigi sirgu swanini, un es, domadams, ka mans beedris nomodâ, tuhdat atkal aifwehru azis. Nebija jau ari nefas manams, fas waretu fazelt nemeeru, pat ne lahzis ne wilks nerahdijs, furu naw truhkums schini neapdsihwotajâ apgabalâ. Ti

fai weentufas nometnu ugunis ſchur tur atſpideja fokū galot-
nēs, ſihme, fa muhſu tuwumā netruhſt wis dſihwu radijumu.

Dusnafts jau bij pahri, kad nonahzam nahfoſchā pee-
ſtahtnē. Protams, nebij atkal ſirgu un mums wjadſeja gaidit
lihds pusdeenai diwpaſmit garas ſtundas. Pa tam wehl lee-
lais pulks maſo ſpahrnaino moztaju. Mani ſlegmatiſſee zeta beedri
iſkrahja tuhdat turpat uſ grihdas ſegas, ſalika ſpilwenus un li-
kās gulet un drihs ween tee bija eegrimuſchi dſilā meegā. Ti-
fai winu nopuhtas un waidi, kà ari kaſiſchanās meegā leezinaja,
fa ari teem jazeſch. Bet es iſmiſis drihs atkal uſlehzu kahjās
un ſteidſos ahrā, lai gan tur nemaſ nebij labaki. Man ee-
nahza prahtā arabeſchu apgalwojums, fa Tiberijas pilſehtā pee
Genezaretas eſera dſihwojot bluſu karalis. Un ſchini apgabalā
laiſam bij apmetees uſ dſihwi moſſitu un muſchu waldneefs.
ſchi Sibirijas ſemes moztiba naw wis tā kà ſobu ſahpes, kuras
gan ſtipras, tomehr zaur tam nedraud breeſmas. Deenai au-
ſtot pee mums iſnahza paſta eerehdna jaunā ſeewina, kurai no
muſchas koduma bij uſtuhkuſchi gihmiſ, kaſls un pat kruhtis
un bij jabaidas no aſins ſagiteſchanās. Neeeſkaitot minetos
nepahtifamos eemihneefus, paſta mahjas eefſcheeni, kà jau wi-
ſas zitas winai lihdsigas, rahdija peewilzigu ſſatu. Tur ſatika
ſatizigi ſehdot kopā ſirgotajus, kareiwjus, augſtus eerehd-
nus, weenfahrschus amatneefus, wihrus un ſeewas, kuri
wiſt gaidija uſ ſirgeem ar tahdu pazeetibu, kahda atrodama wee-
nigi pee krewweem un newis pee nerwoſajeem reetunuu eiropreeſcheem.
Es maſakais newareju atfratitees no domam, zif leelu labumu
ſchai ſemei atneſis jaunais dſelſzeſch, ja ari winſch warbuht
neſpilda uſ winu liſtās zeribas un nepaleef par paſaules ſa-
tiſſmes zetu.

Man nebuht nenahſ prahtā nogurdinat laſtaju ar to,
fa uſſkaitu tam wiſas peeſtahtnes un zif ilgi mums winās bij
jagaida, nedſ ari kaſ mums bij jaiſzeefch deenam un naſtim.
Deemineſchu tikai galweno. Par nelaimi weenmehr atgadijās
tā, fa brauzām pa naſti, kuru ſpoſchee ſibeni beeſchi ween pada-
rija wehl ſchauſmigaku; deenu turpreti pee 25 gradeem R. gule-

jam meerigi ehūā. Par fahrtigu meegu minetōs apſtahtōs
nebij ko domat, tapat ari mums truhka peeteefoſchas baribas.
Tomehr mums netruhka patihſamu peedſihwojumu. Tā mehs
peemehram kahdā ſahdschā ſatikam kahdu ſmalku kundſi, kura
runaja ſkaidri wahzu mehlē, kahda augſtaka eerehdna laulatu
draudſeni no Irkutſkas, kura ar ſawu ſlimigo, puſgada wezo
behrnu bija zelā jau weenpaſmit deenas. Wina mums pra-
weetoja, fa mums buhſchot ſche jagaida weſelas diwas deenas.

Muhſu uſmanibu ſaiſtija ari dſelſzeta ſtiga, kura atradas
netahlu no leelzeta. Spreeſchot pehz laiſkraſtu ſinam, es biju ze-
rejis ſche eeraudſit tuhſtoſcheem ſtrahdneeku, bet redſejam ſchur
tur tikai pahris wihru. Pat dſelſzetu dambis nebij wehl
wiſur nolihdſinats, turpreti tiliti, ſargu mahjinas un peeſtahtnes,
kaut ari tikai fokā, tomehr bij jau gatawas. Pehdejās, nereti
ſtahweja pawiſam weentufas, kà ſalas, leelā meſcha widū.

Uri pati apfahrtne bij zeeniga muhſu uſmanibas. Jo
tahlafu brauzām, jo wairaf eetiſtigam kalnōs. Mums ſtahjās
zelā gari kalnu ſtrehſi, apauguſchi tumſcheem ſkujū meſcheem,
iſtahlem atgahdinadami Bawarijas kalnajuſ, bet pateefibā tee
ſchſihra Jeniſeja no Ungares upes. Netruhka ari krahzoſchu
upju. Tā peemehram mums wjadſeja pee Niſchni-Udiſſkas
melnā naſti zeltees pahri par Udas upi, kuras uhdens tik ſtrauſſch,
fa ſchuhpoja muhſu ploſtu, kà weeglu laiwinu leelee juhras wilni.

Tā tas gahja, kamehr mehs peektajā deenā nonahzam
atkal lihdsenumā. ſche ari peepeschi atkahrpās meſchs un lihds
ar winu neſchehligee odu bari un mehs brauzām pa ſkaiſtu,
iſhu ſahli apauguſchu ſtepi. Uri zilweku nometnes pahrwehrtās.
Mehs nonahzam Tulunes pilſehtinā, kurai bij pat triju ſtahwu
muhra ehſas un ſkaiſtas pahrdotawas. Pee glaunafās no tam
praſijam ſawam kufſcheerim, kà gan winas ihpaſchneefs
khuwis pee tahdas bagatibas. „Winſch buhs ſapirzis neihſtus
ſimts rublu gabalus,“ ſkaneja iſha atbilde. Tas bija ta-
pat kà pee mums, kur ari ſemu laudis negrib tizet, fa kahds zaur uſ-
zihtibu kluwis bagats, bet doma, fa tas winnejis loterijā.

Beigas labas, wijs labi.

Mehs bijam loti maldijuschees, domadami, ka sasneeguschi glihto Tulunas pilsehtiau, kura atrodas taisni puszela starp Kanskū un Irkutskū — tā tad mums wehl bij 400 werstes preekschā, ka nu jau leekās zeta gruhtibas pahrspehtas.

Irkutskā gribeja eeswehtit jaunuszolto teefas mahju un lihds ar to eewest semē jaunu teefaschanas fahrtibu. Pee schis zeremonijas gribeja buht flahst teefleetu ministrs no Peterburgas. Mums Tulunā usturotees winsch jau bij nonahzis Kanskā, kur nobeidsās leelā dselszeta lihniņa un nu mums pasiņoja, ka lihds turpmakam wijs pasta firgi japatur mahjā.

Ko nu darit! Mehš apspreedam, ko darit. Daschi domaja, ka wajagot weenfahrschi gaidit, tad buhschot firgu deefgan. Ziti turpreti, to starpā ari es un mans notars, bijam zitās domās. Mehš likam apdomat, ka tagad wisur fastahschotees dauds zetotaju un tapehz pehz ministra aisbraukschanas druhsma buhschot jo leelaka. Tadeht us preekschu ar „brihwajeem firgeem“, lai maksa ko maksa-dams! Schini brihdi masakais mehš paturejam wirs-roku, bet zif aprobechoti ari nebij Sibirijas semneeki, tapat kā semneeki wisur, tomehr tagad tee bij tapuschī gudri un prašija breefmigi augstu zenu. Kur par pasta firgeem bij jamakšā tikai rublis waj diwi, tur tee tagad prašija astoni pat desmit rublus.

Tas nu wehl nebuhtu nefas, jo zetojot ar firgeem pa Sibiriju mehš newaram taupit, kā pa brihwdeenam apzetojot Sašsijas Schweizi un Bohemiju. Bet dauds leelaks kaweklis bij tas, ka semneekeem bij gan labi firgi, bet teem nebij tarantafu. Wini wareja dot tikai weenfahrschus ratus, bet schē ir tee breefmigafee moku rihki. Wini ir taisiti no strikeem masleet leelaki par wekas grosu un wineem apakšchā tšetri riteni. Schini masajā telpā nu jaeweeto wijs leetas un wehl sawu paschu personu — kas gandrihs naw eespehjams.

Man masakais no Tulunas aisbrauzot bij tik nelahga sehšcha, ka wispahrigi newareju sehdet, bet tikai gulet; pa tam saule nepanesami dedsinaja. Tā ka es zaur daudsajām besmeega naktim biju pahrleezigi noguris, tad man nahzās gruhti atturetees meegam, kas man tomehr bij jadara, jo zitadi es waretu iskrist no rateem. Bet te mani usjautrinaja breefmigs brihšchkeens. Uis mums brauzoschee rati, kuros sehdeja meerteefnesis un apteekneeks, bij ischkihdušchi, bij saluhsusi preekschejā afs. Kutscheers isjuhdsā firgu un steidsās atpakal, lai atnestu zitu, bet pagahja laba stunda, kamehr tas atgreesās. Wehlah ari pee muhsu rateem notika nelaimē. Utškaneja sawada tirkšchschana — bij nokritusi rehpe. Uigi nopuhlejamees to usdabut ritenim. Bet welti. Beidsot mehš eeraudšijam wahrte fargu. Sibirijas schadscham daudschahrt apfahrt augsti schogi un pee preekschejeem un pakatejeem wahrteem stahweja wihrs, lai brauzejeem atdaritu wahrteem. Mehš to pasauzām un winsch ari teefcham sinaja padomu. Nonehma sabojato riteni un ar zirwja un naglu palihdsibu — pehdejās israhwa turpat no rateem — usdina un peestiprinaja rehpi. Scho zeta otu pusi usfahkot mums parahdijās nelaimi wehstoschas sihmes. Medineeks usskata to par launu sihmi, kad tas us medibam iseedams fateef kahdu wezeni. Bet mums no Tulunas isbrauzot pahrzetu pahrgahja simts zeeumneeku, kuras pawadija saldati un kuru waschas schausmigi schwadseja. Tas tatschu newareja nosihmet neko labu.

Tomehr ari schim zeta gabalam peemita dauds patihkamu ihpaschibu. Wispirms muhs pahrsteidsa stepe, kura ar katru deenu tapa plaschaka, un parahdijās ari wairak kulturās sihmi. Tur bij wilnojoschas jau dseltenas rudsu druwas, safi ausu laufi, waj ari seedoschi kartupehu laufi; tur ara semneeki, kamehr pahr winu galwam gaisā trallinaja zihrulis; pee apwahršchana bij redsamas semas, mescheem apauguschas kalnu muguras, eeschogojums schai mihligajai glesnai. Bij ari peewilzigi apluhkot, kā scho semi sagatawoja sehšchanai. Tur kā peemineklis labibas widū pazehlās pussagrusdejis zelms. Te weenfahrschi

aifdedfina meschu. Apkriidami tee pataija weetu netikween darba leetam, bet ar saweem pelneem apmehslo ari semi.

Bet schim apgabalam peemita ari kaut kas sweschads, ihsti astatiks. Kurp ween azis meti, wisur redseja tekam masus, bruhnus dsihwneeziaus, kuri isskatijas pehz schurfam un kad mehs pahrtikam pahr dascham, ihstu sahli apauguscham eefalnittem, muhsu azim parahdijas kahda puke, kura mehds augt us stahwajeem nepee-eetamajeem. Alpu augstumeem, bet kuru Aisbaitkaija atradam milfiga daudsumâ. Ja kahds wehlas pluhft schis skaitas pukis bes kalla lauschanas, tas lai dodas us Sibiriju, sche tas dabunamas pawisam ehrti us lihdsenas semes.

Dat zilweku nometnes, kuru sche sewischki dauds un bagatigi apdsihwotas, atstahja labaku eespaidu, nekâ agraf redsetas. Daudsu mahju preefschâ atradas glihti dahrsini, kuros finams bes pukem bij tikai behrst, jo augtu fokti Sibirija neisdodas. Scho pirmo no semneeku sahdscham augligaja widus Sibirijas stepê sauza par Simu. Sche ari muhsu no tschetreem lozekkeem pastahwoschais pulzinsch atkal pamasinajas. Otro ratu eemihneeki isskaidroja, ka winu finanses teem neatwehlot turpmaf wairs isleetot dahrgos semneeku sirgus un ar ihstu freewa pazeetibu tee eewadajas kahdâ nabadfiga semneeku dsihwofti, lai tur nogaiditu. Mehds ar notaru steidsamees tahlaf. Un mums gahja tif labi, ka to nemas nebijam zerejuschi. Tâ ka ministris mums bij jau it tuwu us papehscheem un mehds tâ steidsamees, tad muhs notureja par wina preefschtetscheem, wehl jo wairaf tadeht, ka mans beedrs bij uslisis sawu uniformas zepuri un taifja loti swarigu seju. Tâ mums pats pasts apgahdaja priwatus sirgus un par ihsti mehrenam zenam. Tapehz mehds ari tikam ar nezeretu ahtrumu us preefschu. Tâ peemehram mehds kahdu deenu nobrauzam ne masaf kâ 125 werstes.

Tahdâ kahrtâ tad ari augstajam fungam nebij eespehjams muhs panahft. Bet zif usjautrinofchi bij noskatitees, kâ rihfojas us wina sanemshanu. Pasta peestahtau pagalmôs stahweja dutscheem sirgu, kuru garas astes bij glihti usseetas, wineem lih-

dsas kutscheeri sawôs labafajôs, farkanajôs freflôs un nôspodrinatôs sahbakôs. Un tikpat swinigi, kâ pagalmôs, isskatijas ari pastu namu eefschpuse. Tur fungi frakâs ar ordeneem pee fruhtim nemeerigi staigaja schurp turp. Weens no scheem, kahds wezs plezigs padomneeks, kurfch jau ilgus gadus mahjoja Sibirija un no kura es nupat wehl domaju: „Tas tif ir ihsts freewu tihps,“ usrunaja mani tekofschâ wahzu walodâ un jo dsihwi intrefejâs par manu zefojumu ap semes lodi, t. i. pa Sibiriju.

Jo tahlaf mehds brauzam, jo nepanesamakas mums fluwa zeta gruhtibas. Tagad mehds gan „fargajam nakts meeru“, bet muhsu nakts meeru trauzeja atkal ziti. Reis mehds, kâ weenigee zefineeki, it ehrti eerihfojamees pasta namâ us grihdas. Bet te peebrauza kahds ahrstis ar seewu un trim behrneem un winu patihkamâs balsis neapflusa wisu nakti. Zitâ reisê studenti bij eenehmuschki wisu telpu, tâ ka mehds ar leelam mokam dabujam brijwu faktinu.

Nekahds brijnumis, ka jutamees meefigi un garigi pawisam panihfuschi. Mehds bijam apauguschki netihromeem, noguruschki no pahrlaistam besmeega naktim, issalkuschki un isslahpuschki, muhsu lozekki sahpeja pee masakas aiskahrschanas, pat muhsu tschemodani bij salausiti, saplofti un peeputejuschi, un zitadi ari nemas newareja buht! Bet atpestishanas stunda tuwojas.

Tas bij muhsu zefojuma dewitâs deenas rihtâ. Mehds brauzam pa plafchu, weenmufigu lihdsenumu. Te mums pa freifti pamirdseja plats upes spogulis, kuras otrâ pusê steepâs ne augsti, sâti kalni. Tâ bij Ungara, pee kuras atrodas slawenâ Sibirijas galwas pilsehta. Muhsu firds sahka stiprafti pukstet. Bet drihs mehds redsejam wehl kaut ko labaku. Mehds apbrauzam ap kahdu lihsumu un te nu muhsu azim parahdijas aina, kahdas skaitakas wairs newar ar eedomatees, un kahda atrodama tikai schini plafchajâ, nemihligajâ un neisfoptajâ semê.

Daschâ preefschâ us skaitas, satas meschu apauguschas pakalnes pazehlâs lepns flosters, ar mirdsoshcheem frusteem un lepneem torneem, aif wina plats tumshs uhdens spogulis ar daudsam ja-

fām ſalam, kuras iſſtatijās kà peldošchi puķu puſchki — ta bij Angaras upe, kura ſche iſpleschās eſera widā — aiſ ſchi leelā uhdēna, aiſſargata no augſteem meſchu apflahteem kalneem, ſtee- pas gara namu rinda, kuru ſtarpā pazehlās daudſo, ſilgani bal- to baſnizu ſlaiķee torni, — aina, kura maſleet atgahdinaja Stoſkholmu, kaħda ta parahdas no juħras puſes.

Tā meħs tomeħr beidsot bijam ſaſneeguſchi ſawu taħlo zela meħrki, Irkutſku. Kruſta karotaji gan jutās laimigi, kaħ tee peħz ilgās apfahrtmaldiſchanās eeraudſija ſweħtas Žianas muħrus, bet laimigaki par mums tee tomeħr nebija.

XIV.

Sibirijas Pariſē.

„Sawu Leipzigu es ſlaweju, wina ir maſa Pariſe“ — neſinu, waj labajeem ſibireeſcheem paſiħſtami ſchee Ģetes wahrdi. Bet ari Irkutſku tee ar lepnumu deħwe „par maſo Pariſi“; bet žiſ taħlu teem uſ to teeſiba, rahdiſ ſeķoſchais.

Ja no reetumeem nahķdami iſ taħleenu uſluħkojam piſeħtu, tad winas iſſkats teeſcham kraħſchās. Kaħ meħs to eeraudſijam, mums bij weħl weſelu ſtundu ko brauķt liħdſ tureenei. Pat tad weħl winas eeſpaids bij leeliſks, kaħ muħs no tās ſchķihra tiſ weħl upe. Angara ſchini weetā tiſ plata, kà Elbe pee Ģamburgas. Pa winu brauķa, ja ari ne miſigi twaiķoni un lepni triħsmastu kuģi, tad tomeħr netizami leelas laiwas, kuras nahķ no tuweķā Baiķala eſera waj atkal dodas turp un ir pee- krautas tornu augstumā muzam un kaſtem. Pahſ winu uſ piſeħtu wed praſts neſtiķrs tiſts. Bet eeķams dodamees tam pahri, apluħkoſim pawirſchi noķalnes, kaſ ſteepjas gar ſcho upes kraſtu. Tās naw wiſai augſtas, bet ir apflahtas toti beeſu jaunu un apbriħnojami ſwaiga ſaluma ſkuju meſchu un ſchini ſķai- ſtajā meſchianā muħſu azis pahſteids patiħkami neleelas gliħtas waſarnizas.

Bet nu pahri par koka tiltu! Kaħ meħs, abi liħdſ nah- wei noguruſchee žekotaji, bijam ari ſcho uſdewumu iſpildi- juſchi, tad kaħdſ maſſ atgadijums eeķſch mums pamodinaja gandriħſ piħnigi iſſuduſcho jautribu. Pee upes ſtaħweķa telts, kura atrodas daſchās ſaķas augoſchās puķes, patwaris un daſchās degwiħna glaħſites. Telts bij tiſ ſchaura, ka tani wareķa ſaeet ja daudſ kaħdi ſeķchi žilweķi un tomeħr tai bij lepnaſ uſraķſts: „Ģimenes daħrſs“. Warbuħt, ka kaħdſ nometinataſ, kura truhķa wajadſigo liħdſeķtu, ſche bij meħginajis eeriħkot „reſto- ranu“ jeb „piħmās ſchķiras ſauſchu daħrſu“.

Nu, kaſ uſ mums atteeķas, meħs wiſ nepabaſtījam jauno eeſaħķeķu un neeģreeſamees pee ta, bet paſauķam kaħdu tu- wuntā eſoſcho ormani, lai maſaķais muħſu kaħrtai peemeħriģi eebrauķtu galwas piſeħtā. Žiſ patiħkami bij iſmainit „telegu“, kura draudeķa apriħt muħſu peħdeķos ſpeħkus, pret rateem, kuri, maſaķais peħz ſibireeſchu domam, bij ģreſni.

Ģabrauķ bij kaķrā ſinā, jo ſew par jo leeleem briħnumeem, meħs redſeķam, ka pa ſcho Sibirijas „Maſ-Pariſi“ newed wiſ taiſnas eelas, kà pa Ģranzijas galwas piſeħtu, bet kaķaki, ka Weneķijā, tiķai ar to iſſchķiribu, ka ſche uhdens bij daudſ netiħ- raķſ un tumſchakſ. Tiķai kaħjam buħtu biķis eeſpeħķams eet pa ſchauru deħtu trotuaru.

Bet lai nebuħtu netaiſns, tad man ĵapaſķaidro, ka Irkut- ſkas eelas neatrodas paſtaħwiģi ſchahdā „mitri-ķautrā“ ſtaħwoķki, kà tas ir ar daiķo Weneķiju. Wiſā Sibirijā bij to waſaru ne- paſaſti daudſ liķis un tiķai tapeħz ſchi „Maſ-Pariſe“ bij pah- weħrtuſees par uhdens piſeħtu. Peħz pahriſ deenam ſchee ģreħķu pluħdi bij atkal noſchuwuſchi, bet to weetā tagad eelas pah- ſlaħķa beeſa puteķtu kaħrta.

Ģapat kà eelas, tā ari nami nebuħt neatgahdinaja lepno Pariſi. Biķa tee paſchi neģliħtee, peķeķee koka nami, kaħdus liħdſ ſchim bijam redſeķuſchi kaħdſchās. Bet driħſ ween ſchis ſķats pahģroſijās. Ģaur plaſķajām preeķſchpiſeħtam meħs nemanot nonaħķam piſeħtas galwenajās eelās un ſche nu ſtaħ- weķa — weena pee otras — ja ari ne Ģſchķaģas un Ģu-Ģor-

kas diwdesmit stahwu „debess srahpi, tad tomehr eewehrojami leelas ehkas. Gandrihs wisas winas zeltas „apaksch jumta“, jeb pareisaki sakot: pahr tam steepas lehsens jumts. Bet masas, patihkamaja deenwidneeku stilā taisitās mahjinas lepojās gresnām pahrdotawam, furu eekscheene tikpat plaschuma kā eerihkojuma sinā wareja pilnigi stahtees lihdsās Eiropas leelpilsehtu pahrdotawam un basareem.

Un kas wis no wisām fungu semem nebij atrodams: te apawi un wisadi ahdas isgatawojumi, tur šaimneezibas rihki, porzelans, isstrahdajumi no dsels, wara un misina; zitā weetā atkal wisadas ehdamas leetas, kā: tehja, kafeja, rihfi, schahweta gaka, desas, fonserwi, biskwiti, šaldumi, tabaka u. t. t. Bet leelafee un škaistafee ir drehbju un modes weikali, jo Sibirijas dahmas, lai gan, jeb warbuht taisni tadeht, ka tās tik tahlu no leelās pasauls, mihl gehrbtees pehz wisjaunafās modes.

Protams, ka Irkutskas 30 lihds 40,000 eedsihwotaju ne war weeni patehret schos freetni leelos pretschu krahjumus, bet wini tos isfuhta us wisām pusēm, sewischki us auksto Jakutsku, kura ir eewehrojama kā pilsehta Sibirijas seemetōs un us kureeni war nokfuht pa uhdens zeku, pa Angaras un Lenas upem. Us Irkutsku if gadus eewed prezes pa $11\frac{1}{2}$ miljon rublu (modes pretschu ween pa 8 miljoneem) un iswed (tuwejās Kinas tehju un sihda audumus) pa $8\frac{1}{2}$ miljona. Tadeht nekahds brihnums, ka tur ari atrodami milionari, starp pehdejeem sewischki minams leeltirgotajs Wtorows, kursch ari wehl daudsās zitās Sibirijas pilsehtās eerihkojis pretschu noliktawas un pahrdotawas. Tomehr naw japeemirst, ka pee schis leeliskās tirdsneezibas, kahda schini mas apdsihwotā semē pawisam needomajama, peedalas ari leela daka kihneeschu. Winu pahrdotawas ar freewu un kihneeschu isfahrtnem atrodas kahdā šahnu eelā, un lai gan kihneeschu prot loti wahji freewu walodu, tad tomehr tee pret pirzejeem loti usmanigi un peeklahjigi. Tā es eegahju kahdā no winu weikaleem, lai nopirktu jaunu zeka šominu, bet bisotais komijs atnesa man tās weetā ar šawadām figuram apkrahshotu tapeti.

Irkutskā eenem pirmo weetu ne tik ween Sibirijas tirdsneezibā, bet ari Sibirijas selta eeguhschanā. 1893. gada wasarā Irkutskas gubernā ismasgaja ne masak kā 35 miljonus pudu selta smilschu, zaur ko eeguwa $25\frac{1}{4}$ puda tihra selta, furu nosuhtija us Peterburgu. Bes tam wehl pilsehtā paschā kalnu direkzijas laboratorijā iskauseja wehl 600 pudus selta, furu peeweda no pahrejās austrumu Sibirijas. Tomehr nedrihktam domat, ka schini Sibirijas Parisē walda weenigi materialās intreses. Pawisam otradi, schi pilsehta ir ari garigas dsihwes widus punkts, un sewischki garigais elements ir pratis dabut pahrswaru. Sche ir ne masak kā diwdesmit freewu pareistizigo basnizu, weena katoļu, weena wahzu luteratizigu basniza, us kuras wahzu walodā usrakstīts: „Swehtits lai top taws wahrds“, tad wehl diwas sinagogas un diwi klosteri, weens muhkeem, otrs muhkenem. Pirmejais „swehtās augschamzelshanas“ klosteris, kuram mehs pilsehtā nonahkot brauzam garam, ir weens no Sibirijas leelafajām swehtnijam, jo tur šudraba schkiristā atdušas pirmā Irkutskas bihskapa, swehtā Inokentija relikwija. Mahkslas sinā starp minetajeem deewa nameem pirmo weetu eenem jaunā romanu stilā buhwetā basniza. Winas eekscheene pateesi apluhkoschanas zeeniga. Jhsts mahkslas darbs ir koka isgreesumeem un seltijumeem bagatigi isrotatā seena, kas atschkir altari no widus basnizas.

Blakus garigajām sche plaukst un seed ari laizigās intereses. Irkutskā ir ne masak, kā tschetrdesmit skolu, diwas puisenu un meiteņu gimnasijas, weena augstaka meitu skola, weens seminars, weena augstaka mahzibas eestahde preeksch skolotajam, kadetu skola, kalnu instituts un politechnika. Tahlak sche ir wehl Peterburgas Keisariškās geografiskās beedribas nodala „Austruma Sibirijs“, weena „Austruma Sibirijas mediziniska beedriba“, swaigschau luhkotawa, museja, kā ari publiska biblioteka „Potanina“ ar lasamām šahlem. Schi biblioteka nosaukta pehz šlawenā Sibirijas pehtneeka Potanina, furu wina zelojumōs pa scho semi wina seewa weenmehr pawadija. Nesen scho publisko ehku rindā bij stahjusees jauna teesas mahja, ehka, kura bes

bailem waretu rahditees ne tif ween Sibirijâ, bet ari katrâ zitâ weetâ. Pa muhsu ustureschanâs laifu Irkutskâ ta bij skaiſti iſgrefnota farogeem. Pee galwenâs ee-ejas pliwinajâs diwi ſewiſchki leeli farogi, uſ kureem bij rakſtits leeleem burteem: „Deews, ſargi muhsu Keiſaru! — Deews, ſargi muhsu Keiſareeni!“ Deenu pehz muhsu nonahſſchanas Irkutskâ bij ſchis mahjas eefwehtſchana. Ihſi pehz mums atbrauza miniſtra kungs.

Ne tif ween zilweſi ruhpejuſchees par ſcho Sibirijas widus punktu, ari laipnâ dabas mahmufina tos naw aiſmirſuſi. Irkutskai ir eewehrojami weſeligs klimats. Dilonâ ſche nemâ nepaſiſt un pa muhsu ustureschanâs laifu ſchini pilſehtâ, pus-deenas laikâ deesgan augſtâ temperatura naſtim noſlihdeja uſ nulli.

Tomehr nedrihſtam domat, ka ſchi pilſehtâ lihdsinajâs Pariſei kâ preeku un baudu pilſehtâ. Sche naw pat kaſ atlihdsinatu no reetumeem nahzeja zelineekam par garâ zela gruhtibam; ſche naw ne teatra, ne kaſejnizâs, naw pat lepnaſu weefnizu. Mehs peebrauzam pee Deſo weefnizâs, kura ir pirmâ wiſâ pilſehtâ; ta bij weenfahrschâ, lai gan tai bij ſaws ſchweizers. Par nelaimi gaidamo ſwehtku labad tur preeſch mums noguruſcheem zelineekeem nebij ſwabada faktina, kur apmeſtees. Mums bij jadodas tahtaf uſ Amura weefnizu, kur atradam beidsot pajumti.

War gan eedomatees, kahda ſchahdôs apſtahkôs bij dſihwe Irkutskâ. Ko no ehdamâm leetam wareju ſadabut, tas bij netizami dahrgi. Tâ Sibirijas weefnizâ, kuru mehs ar draugu bijam uſmeklejuſchi, mehs par diwâm mehrenâm kotletem un daſchâm butelem alus ſamaſſajam ne maſaf kâ 4 rubli 50 kapeikas, pee tam wehl ſchaubigâ labuma meechu ſula nebij wiſ no Minkenes alus daritawam, bet tureenes iſgatawojums. Weens zigars maſſaja 30 kapeikas. Toreiſ muhs wehl iſbrihnoja ſchis pahrlœku augſtâs zenâs, jo nebiam peeraduſchi pee Sibirijas dahrgâs dſihwes.

Bet brihniſchſigakais ir tas, ka muhsu Maſajâ-Pariſe nebuht netruhka labu un lehtu gahrdumu. Pilſehtu apluhkojot

mehs nonahzam uſ turgus, kur pahrdewa ehdamas leetas. Mums par jo leelu pahrſteigumu tur bij labi rediſi, rutki, ſhpoli, gurki, ſchahweta ſelengâ un ſahlits omuls. Ubas pehde-jâs ſiwju ſugas nahſ no Baikala eſera un ſewiſchki omuls ir loti gahrds. Tas ir ſilkes-weidigs laſens ar gaiſchi ſahrtu gaſu, kurſch beſ minetâ eſera atrodams tifai wehl ſeemeku Sedus juhrâ. Tapehz ari mehs ſchâi tif tahtu iſſlawetajâ Sibirijas paradife paſchi iſrahdijam nama mahtes lomu, eepirkamees minetos gahrdumus, ſakrawajam wiſus turpat nopirktâ, weenfahrschâ groſâ, pahmeſam ſawâ nabadſigajâ iſtabinâ un apehdam ar tahtu kahri, kahda iſſkaidrojama weenigi zaur ilgo gaweni.

Ari wehl zitadâ ſinâ es Irkutskâ peedſihwoju maldiſchanos. Tur, kâ ſinams, dſihwo laba data wahzeechu. Kâ to biju darijis daſchadâs zitâs paſaules malâs, tâ ari ſche gribeju ar teem paplahpat pee putoſchâ alutina. Bet neweens man neſinaja pateiſt, kur ſchee tauteeſchi ſateekas. Maſakais, kad eegahju kahdâ pahrdotawâ, uſ kuras bij uſrakſtits wahzu walodâ „meefneeks“ un praſju tur eſoſchâi meitenei, kurai bij ihſts wahzu iſſkats, waj wina prot wahziſki, ta man noſkaunejuſees atbildeja: „Ne, bet mana wezmahte prata wahziſki.“

XV.

„Skaiſtâ ſilâ Donawa“ Aſijâ.

Jau Irkutskâ bij manams juhras gaiſs. Kâ tas bij eepehjams? Schi pilſehtâ taſſchu atrodas tâ puſlihds Sibirijas widu un lihds auſtrumu juhras fraſteem ir wehl daſchas tuhſtoſch werſtes.

Un tomehr tâ tas bija.

Tagadejam Keiſaram uſ wina leelâ zekojuma daſchadas Sibirijas pilſehtas zehla goda wahrtus; ſchee wahrte paſtahw no pihlareem, kuri augſchâ ſaweenoti ar loſu. Tahdi bij ari Irkutskâ. Wini atrodas pilſehtas ſeemeku auſtrumôs, ir taiſti

no kofa, bet wineem ir loti swarigais usraksts: „Zeksch us Klufo okeanu.“

Peē Irkutskas teescham eesahkas otra puse no leelā zela, kursch wed schkehrsam pa wisu Sibiriju un nobeidsas pee Klufās juhras krasteem. Tā ka pehz mana wezā matematikas skolotaja domam zela otra puse weenmehr masaka par pirmo, jo pee pehdejās mums preekschā arweenu wehl wairak, nekā puse, pee pirmejas turpretim ar katru šoli masak nekā puse, tad ari schis usraksts man bij ihsti patihkams. Wini man islikās, kā negaidits praweetojums, ka beigsees wisas manas Sibirijas zeeschanas, ja, pat kā šweizeens no tahlās dsimtenes, jo Sibirijai laimigi zauri tizis, es gribeju pa Klufo okeanu dotees atpakaļ us mahjam. Tomehr Irkutskas wahrte usraksts man eedweša ari ruhpes. Lai gan schi pilsehta man sneedsa tif mas materialu baudijumu, tomehr ta bij kā kahda kulturas oase manā zelā.

Nu man bij atkal jadodas ahrā meschōs, lai gan ta bija pehdejā reise. Pehz wisu domam bij schi leelā semēs zela otra puse dauds gruhtaka, nekā zeksch no Krasnojarskas lihds Irkutskai, lai gan ari tas man bij maksajis dauds puhlinu. Ari tagad dauds runaja par schi apgabala nedroschibu. Un schis sinas nemas neisflausijās netizamas, ja dsirdeji, kā ar droschibu stahw Irkutskā paschā. Tā peemehram tur nesen bij isdaritas wairak eelauschanās sahdsibas noluhkā. Kahds godigs pilsonis zaur to isbeedets nopirka pistoli, peelahdeja un nolika to wakarā gulet eedams pee gultas. Nakti teescham pee wina eenahza kahds saglis, satwehra eerozi un apdraudeja ar to meerigo dusošcho pilsoni, lihds tas winam nebij atdewis wisu sawu naudu.

Waretu ari par fewi pastahstit kahdu drusku newainigaku peedsihwojumu. Es ar kahdu fungu nogahjam us kahdu no nedaudsajām un pee tam loti weenfahrschajām alus pahrdotawam. Mums mahjās nahkot bij jau pilnigi tumšs. Bijam nomaldijuschees un tapehz tuwojamees pretim nahzejam, lai tam paprastu, parahdit zelu. Bet schis labais wihrs laikam domaja, ka mehs esot eelu laupitaji un isbijeēs kahpās atpakaļ.

Par laimi tas bij weenigais atgadijums, fur manai neezigai personai bij darischana ar Sibirijas eelu laupitajeem.

War gan eedomatees, ka wisas schis baumas mani newareja atturet apzetot ari schis plaschās semes otu pusi, jo man nu reis atkal bij laime. Man gan bij jashchiras no mana lihdschinejā zela beedra, notara, jo winsch atgreesās atkal atpakaļ us Uralu. Es speedu schim kreetnajam wihram pateizigi rofu, jo — pawisam preti adwokatu un notaru paradumam — winsch no manis neprastija maksas par saweem pakalpojumeem.

Bet mans labais genijs bij gahdajis winam weetneefu. Kahds mehanikis, ari dsimts balteets, bij dabujis maschinu waditaja weetu selta masgatawās Amura upes lejas galā. Tagad winsch gribeja dotees us tahlajeem austrumeem, kopā ar saweem diweem behrneem, seschus gadus wezu puisenu un desmit gadus wezu meiteniti, kuri tam bij palikuschi pehz seewas agrās nahwes. Winsch mekleja zela beedri pa daļai aif taupibas, pa daļai, lai nebuhtu jazelo weenam. Protams, ka es ar leelu preeku peebeedrojos schim wihram, kursch runaja tefoschi pa wahziski un bij ari zitadi weifls un laipns zilweks. Winam un labajam notaram man bij japateizas, ka mans zekojums zaur scho milsigo seemeka semi bij samehrā deesgan weegls.

70 werstes garo zela gabalu no Irkutskas lihds Baikala eseram waretu gan nobraukt ar twaifoni pa Ungares upi, bet tas eet loti lehni un tadeht mehs nolehnam palikt pee sawa tarantasa, wehl jo wairak tadeht, ka zeksch lihds minetam eseram loti labs un apgabals apburoschi skaisis. Schini gadijumā ta bij teescham iswisinaschanās, kahda otrreis wairs neatgadisees schini tukschajā semē.

16. julijā, 61. deenā pehz manas aizzelošanas no Wahzijas mehs atstahjam Irkutsku. Mehs brauzam zaur plascho basaru, kursch atradās pee pilsehtas Seemetu wahrteem, fur daudsās kofa buhdās pahrdod dselji un ahdas, gultas, drehbes un tam lihdsigas leetas. Eesahnis mums palika Jerusalemes basniza, kura atrodas us pakalnes mescha widū un no kureenes ir skaisis isskats us plascho pilsehtu, us plascho mirdsošcho Unga-

ras uhdens spoguli. Scho skaiſto ainu noſlehdſ otrpus upes eſoſchais Augſchamzefſchanàs floſteris. Kad ari piſſehtas pehdejee fokā namini bij palikufſchi mums aiſ muguras, muhſu zekſch gahja wairaf ſtundas pa kalnu lihdsenumu Angaras labajā puſē. Upe wehl nebij redſama, bij redſams tikai otrs kalnainais, beesu meſchu apaugufſchais kraſts. Bet toteef muhſu uſmanibu ſaiſtija muhſu tuwakā apfahrtne. Jauni ſehi preeſchu meſchini mainijās ar kupaſam druwam, kuras — bija mehſlotas. Tapehž ari ſche redſejam augu, kuru wehl lihds ſchimi nebijam redſejufſchi Sibirijā — leelas treknas kanepes. Bet kur parahdijās ſahles ſlajumi, tur auga nebeidsamā daudſumā leelās kumeles, weza paſina no tahlās dſimtenes, kuru tur neprot zeenit, bet kura ſche ſweſchumā, mums mihi uſſmaida.

Ar laiku upe tuwojās un mehſ no augſchas warejam noſkatitees uſ winas plaſcho uhdens lihmeni ar daudſajām, ſakajām ſalam; tahlumā bij redſamas warenās, ſilās kalnu wirſotnes — ſchee kalni attrodas pee Baikala eſera. ſchi burwigi ſkaiſtā aina mums druſku atgahdinaja Iſaru un Innas upju apgabalus. Wehl daſchas ſtundas un zekſch weda lejup uſ upi, un tad tahlaf gar winas kraſtu. Tagad aina lihdsinajās Donawas eelejai ſtarp Linzi un Wihni, jo wairaf tadeht, ka tagad ſeemelu kraſts bij tapis kalnains; tikai iſſchkiriba bij ta, ka weenigi dſejneeka fantaſijā Auſtrijas upei ſils uhdens, turpreti Sibirijas Donawai ſkaiſta ſila kraſta un pee tam uhdens tik dſidrs, ka wairaf metru dſikumā ſkaidri redſams dibens. Lihdsigi miſſigai kauſeta ſtikla ſtrahwai, upe ſteidsas zaur augſtajeem, fluſajeem meſchu apaugufſcheem kalneem. Sirdi zil-dinoſchs ſkats.

Uſ ſchi zekā gabala mums bij preeſſchā tikai trihs peeſtahtnes un mehſ katreiſ bijam tik laimigi tuhdaſ, dabut ſirgus. Leelakā data zekotaju bij braufufſchi tikai lihds Irkutſkai. Pir-majā peeſtahtnē mehſ ſatikam kahdu dahmu, kura dſihwoja pee Baikala eſera un bij ar ſawu ſlimo behrnu bijuſi Irkutſkā. Wina mums dewa peewilzigas ſinas par to, ziſ ſoti dahrgi eſot Sibirijas ahrſti, bet ka winu ſinaſchanas nebuht neeſot peemeht-

rotas augſtajai maſſai. Ari kundſe pate ſuhdſejās par nerwoſiteti, peerahdijās, ka ſchai laika ſlimibai nepeeteef ar muhſu kultaras ſemem, bet ka ta jau paſpehjuſi atraſt zeku pat uſ ſchis jaunās ſemes tuſſneſigeem apgabaleem.

Peewilzigs preeſſchmets apluhkoſchanai muhſu zekā bij dſelſszekā buhwe, kurai Baikala apgabalā wiſgruhtakee ſchkehrſchti zekā, bet gar kuru ſche ſoti nadſigi nodarbojas. Sahkumā ſtiga bij gahjuſi tuwu ſchoſejai. Bet tad mehſ to it negaidot eeraudſijam otrpus upes, kur wina gahja tikai daſchus metrus augſtaſ par uhdens lihmeni gar ſtahwajām klinku ſeenam, kuras bij daudſ weetās ſawadi ſarkana kraſtā. Tā ka wiſa wajadſigā dſelſs jaatgahda ſchurp no tahlās Eiropas Kreewijas, tad paces wehl labs laiks, kamehr ſche uſzels tiltus, bet ſchis ir no ſkaiſtaſajeem apgabaleem, pa kureem eet jaunā dſelſszekā ſtiga.

Bet otrpus Angaras eſoſchai kalnu nogahſei ari zita ſwariga noſihme. To iſlauſchot daudſās weetās parahdijās afmenu ogles, un teeſcham ſche atronas beſgaligi ſlahni ſchās dahrgās kurinamās weelas, kuras tikai neſen atrada. Ar Sibirijas wirſpuſi dabas mahte apgahjuſees kā ar pameitu, bet winas flehpi ta flehpuſi totees dahrgakas mantas — ſarkano ſeltu un — melno dimantu!

Dulkſtens bija iſchetri pehž puſdeenas, kad Sibirija mums parahdija ſawu neweeſmihligo dabu. Nupat wehl debefſ bij dſidra, ſaule ſelti kalnus un meſchus. Bet te peepeschi wiſs bij eetihts beefā miglā, patihkamā waſaras ſiltuma weetā eeſtahjās ſtiſrs wehſums, tā ka mums drebuti gahja par fauleem. Schahdas ahtras gaiſa mainas naw neſas rets Baikala apgabalā, jo ſchis eſers ir miſſiga auſtuma uſglabatajs ſchini jau tā auſtājā ſemē.

Schoreiſ nepatihkamais auſtums par laimi nepaſtahweja ilgi. Drihs tapa atkal gaiſchs, bet wiſu deenu paſtahweja ihſts rudens wehſums. Bet mehſ ari nebijam wairs tahlu no mehrka. Mehſ brauzām garam kraſſchnam, gaiſchi ſakam ziruku fokū meſcham. Tad zekſch weda uſ nelelu pakalniti un ſche nu

muhšu azim parahdijās neaismirstams škats. Eeļeja bij tīf ščaura, ka winā atlikās telpas tīfai zekam un upei. Pa labi un pa kreisi pazehlās diwi milšigi kalni, lihdsigi wahrtu pihlareem. Un tee ari bij leeli dabiski wahrti, jo zaur samehrā ščauru spraugu bij eeraugams bahli mirdsošs uhdens spogulis, kūršč arweenu wairaf paplaščinajās, kamehr tas neismehrojāmā tahlumā nobeidsās pee dobaina muhra, no kura newareja noteikt, waj tee ir kalni, waj padebeschi.

Baikala esers ir leelafais esers pašaulē, trihs reis tīf leels kā Saksijas karaliste, bet ne tīf wehrtigs, kā pehdejā, jo kārda nosihme ščim nedsihwajam uhdenim, šalihdsinot ar ščo semiti; lai gan tanī neatrod Sibirijas selta, tad tomehr tanī seltu — taija.

XVI.

Bodenes esers paleelinatā weidā.

Students buhdams brauzu kopā ar kārdu studiju beedri no Leipzigas us Halli. Pehdejais ilgaku laiku guleja; atmodees un eeraudsijs weenmuligo klajumu, tas eesauzās: „Tīfai apgabals!“ Man eenahza prahtā ščis neezigais atgadijums, kad bijam šafneegušchi flaweno Baikala eseru. Ščurp brauzot manas zeribas nebuht nebij masās. Ja ari wahrds „Alpu esers“ mums tuhdat neatgahdina ščweizeeschu weesnizas un winu gresnumu, tad tomehr tas, ko man Irkutskā par ščo eseru stahstija, wareja gan modinat lihdsigas domas. Esermalā mehs atradiščot ihstas jaunlaiku weesnizas. Bet ko es tur eeraudsiju! Kad bijam apbraukušchi milšu wahrteem pee Ungaras upes istekas un nu brauzam gar milšu esera reetuma kraštu, mehs drihs nonahzam pee garas šahdsčas, kuru šauza par „Zirula šahdschu“. Wina atrodas loti škaistā weetā pee stahwo, augsto kalnu kārjam, bet tur nebij nekās wairof, kā „tīfai apgabals“. Ehkas bij nabadšigas koka buhdas, kuras tīfai maitaja apga-

bala pateeso jaukumu un Sibirijas glihto pahrdotawu weetā šče nabadšigas, netihras bodeles. Sem weza koka jumta atradās kārds pusduzis istabu, no kurām tīfai weena wehl bij šwabada. Istaba bij aisslehdsama ar aiskahrtni un winā atradās tīfai weena gulta, bet šchi gulta nebij nekās wairaf, kā weenfahrscha koka lahwa bes madratscha, bes apsega. Weenigais labums ščim nejaukajam dsihwoklim bij tas, ka milšigajā kraštni sprehgaja gaischa uguns, jo laiks pa tām starpam bij tapis loti auksts (16. juliajā) un afs wehjšč kuhla tumschos esera wilnus.

Mehs eerihkojamees, zif labi ween eespehjams ščaurajā telpā un pastellejam wafarinas. Šče tatschu wajadseja buht siwim, no kurām mehs lihds ščim bijam Sibiriajā loti mas redsejuschi, lai gan grahmatās par tām dauds stahstits. Bet mums atnesa tīfai kārdu „Sibirijas tautišku ehdeenu“, ar gaku pilditus mihklas puhsliščus, kuri peldeja plahnā supē. Neskatotees us to mums par „nakts mahju un ehdeenu“ wajadseja šamafsat 2 rubli 30 kap.

Pehz weenfahrschajām wafarinām, kuras mums bij jaeebauda šawā istabinā — jo weesnizā nebij ehdamistabas — mehs buhtu ari labpraht kaut ko dsehruschu un tapehz dewamees us šahdschu. Tur mehs atradam kārdu buhdu, kurai bij wahzu usraksts: „alus pahrdotawa“. Tā tad ari šče tauteschi! Preezigi mehs dewamees eesčā, bet kad es krodšineekam usrunaju mahtes walodā, winsch tīfai nesaprasdams purinaja galwu. Man te gahja tapat, kā tam franzujim, kūršč Dresdenē us kārdas pahrdotawas lasija: „Šče runā pa franziski.“ Ščis usraksts winu peewilka un winsch eegahja eesčā, bet kad winsch weenteesigajam pahrdewejām waizaja, kas šče runajot franziski, tas atbildeja: „Pa leelafai datai šweščneeki.“ Es ari newareju issinat, kā šchi mahja nahkusi pee wahzu usraksta. —

Nakti pamodees, es dewos ahra pee esera. Eehni ščalza milšigais ščaufmigi druhmais uhdens, kamehr wisapfahrt kalnōs un lejās waldija nospeedošs flusums. Debesis bij dsihras, un labi eeskatotees es wareju šaredset kalnus otrpus esera,

furi pazehlās gaisā, kà tumschas milšigas ehnas. Bij leelisķa dabas aina, bet warbuht ka garajā bahrgajā Sibirijas seemā ta darija wehl leelafu eespaidu. Besgaligais uhdens tad apklahts ledu, bet šķis milšigais ledus spogulis naw nedsihws, bet pa winu manama dihwaina dsihwiba, tas runa šatrizinosķu walodu. Baltā klajuma widū atšķan sprahdseeni un rihbeeni, it kà no tuhstosķ reisē issķauteem leelgabaleem, un atbalsķojas šķausmigi augstajōs, klusajōs kalnōs. Ledū taisas dsiļas, plaišas un šazet šķo šawado konzertu.

Ūahkosķā rihā pulksten peezōs es stahweju atkal tamī pašā weetā, bet zif brihnisķīgi wišs bij pahrgrosījees. Sposķā šaule pee dsiđrajām debesīm nu seltija šaweem stareem šalos kalnus un atspogulojās silajā uhdenī. Un tur pahri, esera otrā pusē, pazehlās warenee kalnu strehķi tif šķaidri un gaisķi šaredsami, it kà tee no mums buhtu tifai dasķu stundu gahjumu. Ūewitus man šķis šķats atgahdināja tos jaukos brihsķus, ka atrados Lindawas ostā un apbrihnoju Bodena eseru un aij ta atrodosķos Ūpu kalnajus. Un tomehr atkal šķe aina bij pawisam zitada. Pee Boden esera muhsu azim parahdas šamehrā masa Ūpu dalina, bet šķe isliķās, it kà otrā esera pusē pazeltos kalnu strehķi no Wihnes lihds Franziņas robesķam, tif dauds šneegeem apklahtu wirsotau un flints ragu tur pazehlās preti debesīm — teesķam nesalihdsinams, neaismirštams šķats!

Ūe tif ween leelisķā daba muhs peewilķa šķini agrajā rihā stundā, bet ari zilweķu dsihwē parahdijās peewilziga rošiba. Wehlu wakarā bij peenahzīs weens no leelajeem twaifoneem, furi braufa pa eseru un tagad pulksten astonōs tam wajadseja noeet us esera otro kraštu. Tur steidsās un kustejas wiš tee, kas gribeja tift pahri us plasķo Ūisbaikala apgabalu. Tur brauza brangeem sirgeem, te steidsās šahjneeki, balti un bruhni, šmalķi gehrbušķees un pusķaili, wiš pa leelafai datai apfahrušķees leeleem šaineem, it kà aijzetotaji, kas dodas no Bremerhawenas us Ameriku. Es šķoju lausķu druhšmai un drihs ween jau atrados lejā pee ostas.

Ģudras galwas šķe eerihķojusķas šķo ostu, no furas waretu šazit: „Es esmu atradis meera ostu.“ Un teesķam laimīgs tas fugis, kam šķiftajā gada laikā laimejas eeskuht šķini klusajā lihzi, jo zitadi tam buhtu ahra jazihnas 3—4 deenas ar šatrazinateem witneem, eefams tam isdodas peeskuht malā. Baikala esers leeluma sinā ir tresķais wišā Ūsijā un no kalnu esereem tas leelafais wišā pašaulē un tapehķ ari burjati juhtas apwainoti, ja šķo uhdeni šauķ par eseru un ne par juhru. Winšķ teem pat šwehts, kas winus tomehr nebuht nekawe brauft pahr to tufķā šķķu muzā.

Ūaso twaifoniti „Jehķabu“, ar furu mehš gribejam dotees zelā, wareja dehwet par ihķu brunu fugi. Ūeskatotees us wina masumu, tas bij stiprs un isturīgs. Ēai gan tas nebij apgahdajees ar leelgabaleem, ar ķo zihnitees pret zilweķeem, tad tomehr wina preešķejais gals bij apbrunots ar warenu ledus lauseju, lai waretu zihnitees ar šneeķu un ledu, furi tam rudens un pawasārōs darija dauds puhlu.

Pahrzelsķanās us otru kraštu bij ļoti dahrga, kà jau wišs Sibirijā, isnemot gaisu. Pirmajā klasē maksāja ne masaf kà 5 rubķi 80 kapeikas. Pee tam ari ķatrs masakais šainitis tika noswehrtis un aprehķinats. Protams, ka par šķahdu nedsiđdetu augstu brauķķanas maksu mums bij ari fugi sinams negaidita ehrtiba. Kuģapafakejā datā bij eerihķots šalons, issists peķķu sihdu — kas, protams, kihnas tuwumā neismaksāja nebuht dahrgi. Ūetruhķa pat ķehķa, kur protams gan, atkal tifai par šmagu naudu dabuja kaut ķo haudamu. Ēa peemehram par trim porzijam bišķķu un buteli alus mums bij jasamaksā diwi rubķi 50 kapeikas.

Kuģi lausķu bars nu gan issķatijās ļoti raibs. Bes freeweem tur bij leelā daudsumā kihneesķu un šewisķķi dauds burjetu, furu dsimtene, kà jau mineju, taisni šķis apgabals, lai gan dasķus no teem jau Irkutskā redseju. Wini ir neleela auguma ar weķu issķatu un azis frihtosķi lihdsinajas kihneesķeem, ķadehķ ari tee, tapat kà winu radineeki kihnā, walķa garas bišes. Ēedomasimees starp šķeem šawadajeem stahweem

wehl labi dauds isspuruschu firgetu ar daschadu weidu rateem, furus weda us esera otru malu, tad nemas nespeshim eedomatees, zif raibs mudscheflis waldija us fuga wirsas.

Protams, fa muhsu skati ilgi nekawejas pee scheem lauti-
neem, bet steidsas tahlaf, un tur bij teescham dauds fo apluhkot.
Wehl reis atskatijos atpakaf us to sahdschu, fura tuwumâ isska-
tijas tif reebiga, bet tagad ta apskaidrotâ daikumâ mihligi pee-
peeglaudâs augstajai druhmajai flints seenai. Kugitim us preef-
schu steidsotees, ta arween wairaf atkaspas, lihds winas masas
koka mahjinas neisskatijas fa neezigas rotaku leetinas. Tagad
mani skati pawehrsas pret eseru. Zif krahshas, tumshi sils
isskatijas uhdens, pee tam tas, tapat fa no esera nahkoschâ
Angares upê, bij tif dsids, fa wareja jo dsiti redset zauri.
Protams, fa esera dibenu ir tad newaretu redset, ja wina uhdens
buhtu ihsts dimants, jo zif leels wina plaschums, tif pat leels
ari ta dsitums. Tureenes mahntizigee pagahnu apdsihwotaji
pat apgalwo, fa Baikala dsitums neisdibinams un fa winsch
stahwot sakarâ ar leelo ledus juhru tahlajôs seemelôs; schihs
domas wina mehginaja peerahdit zaur to, fa eserâ mahjo kahda
masa ronu fuga. Tomehr pateesiba ir ta, fa esera dsitums sa-
sneeds 500 pehdas. Bailigi ap firidi, eedomajotees, fa stundam
teu jalidinas pahr scho mitro besdibenu masâ pusmeschoneem
pahrpilditâ laiwinâ. Tur, sinams, bij radijumi, fureem schahdas
juhstas bij sweschas. Us daudsajeem, pa eseru peldoscheem sareem
un fahrtim, sehdeja pa desmit, diwdesmit kopâ masas, baloscheem
lihdsigas kaijas. Winas aisslidinajâs tifai tad, kad winam
schnahfdams un uguni splaudams tuwojâs muhsu fugis. Pa-
tihkama pahrmajina nopeetnajâ leeliskajâ skatâ.

Waj luhkojamees us besgaligo dsitumu, waj raugamees
tahlumâ, muhsu firds juhstas apspeesta. Jo wairaf tuwoja-
mees esera widum, jo besgaligaks mums issikas uhdens spogu-
lis, kursch pee apwahrschna sapluhda kopâ ar debesi. Tapehz
ari muhsu skati wismihlaf wehras us austrumeem, fur mehmi
un nelokami pazekas muhschigee kalni. Wini, protams, bij wehl
loti tahfi — esers sche apmehram 80 kilometrus plats — ta

fa semes apakuma deht esera malu newareja redset un kalni is-
likas lidinamees gaisâ. Nebuhtu scho wairaf fa 2000 metru
augsto kalnu, tad no austrumu krasta nefas nebuhtu bijis saredsams.
Tomehr pehz daschu stundu braufuma pamasam arween wairaf
parahdijâs semakee preefschejee kalnaji, furi bij apflahti krah-
schnu tumshi saku meschu un tadeht stahweja patihkamâ kont-
rastâ ar kailajeem kalnu augstumeem, furu wirsotnes bij daschâ
weetâ eetinuschâs baltâ sneega segû.

Deezas stundas mehs bijam zekâ. Reetuma krasts, us fura
mehs wehl schorihst stahwejam, bij redsams fa tumsha schwihtra
otrupus milfigâ uhdena. Uri augstee kalni pamasam nosuda aif
semakajeem us krasta stahwoscheem, lihds beidsot muhsu preef-
schâ atwehras neleels lihzi, fura malâ netruhka pat glihtas
barkas un pee fura atradâs muhsu zekâ mehrkis, ostas pilsehtina
Misowaja. Mehs bijam pahri Baikala eseram. Schis brauzeens,
protams, bij jauks un mums dauds mas atlihdsinaja par lihds-
schinejo gruhsto semes zeku. Japeesihmê, fa turpmaf schee Asi-
jas eseri zekotajeem sagatawos wehl leelaku baudijumu, jo jaunâ
dselzeka stiga eet ap esera deenwidus galu, fur kalni eseram
dauds tuwaku un paschi tee deuds leeliskafi, ja daschâ weetâ tee
pat stahwi nolaischas uhdeni. Tomehr, ja gribam buht pateesi,
mums jaleezina, fa Baikal esers muhs nespesh aifgrahbt tahdâ
mehrâ, fa kahds Schweizijas waj Tiroles esers. Sche wiss, ta
sakot, padauds plaschs, neapswerams.

Tâ tad Sibirijas lepnams, Baikal esers, tifai no jauna
apleezina wezo pateesibu, fa tas, fas leels un warens, naw ikreis
tas labafais un skaisafais.

Pa krussta zelu.

Par „krusta zelu“ — via dolorosa — sauz, kà sinams, to schauro, druhmo Jerusalemes eelinu, par furu pehz firmeem nostahsteem weda Kristu, lai to fistu krusstà. Schi wahrda no fihmè ari Kreewijà weenu zelu dehweja par „krusta zelu“. Schis ir tas zelsch, kas eet no Permas pahr Uralu kalneem us Jekaterinburgu un tahlak us Tobolsku, pa furu weda noseedsneekus us nometinaschanas weetam. Kà jau mineju, tad zaur jauno dselzelu schis „krusta zelsch“ eepreezinoschà fahrtà pahrgrosits. Bet famehr leelais zelsch tifikai pa dalai gataws, preeksch ta, kam Irkutskà tà kà man jafasneeds ar tarantafu, schis zelsch wehl arweenu isspeedis dauds nopuhtu. Un tomehr zeloschana no Kanskas ir koti weegla, falihdsinot ar to zelu, kas wed zaur austrumòs no Baikál esera atrodoschos apgabalu. Sche buhtu meflejams ihstais „krusta zelsch“.

„Nisbaikalija“, kà sauz leelo semes gabalu no Baikala lihds Amura upei, ir jau no dabas sliktaka, nekà schis milfigi leelas semes reetuma pusè. Pa winu eet frusteem schkehrsam wesels kalnu mudscheklis, kas steepjas schurp no tuwejas Mongolijas; klimats tur dauds aufstaks un miglains. Zelsch eet zaurmehrà 500 metru pahr esera lihmeni un daschreis tas pazetas pat 1000 metru augstumà. Zelsch ir kalnains un tapehz jau pats par sewi gruhtaks, pee tam wehl masaf uskopts, nekà samehrà labi koptais zela gabals no Kanskas us Irkutsku.

Sewischks faunums ir tas, ka zela pamats naw wis zeets afmens, bet dsiki dubki. Beeschee leetus gahseeni zelu ismehrze, daudsee brauzeji tur isbrauz dsikas groses, dubki saulè sakalst un paleef zeeti kà afmens un war gan eedomatees, kahds tad isskatas zelsch. Naw aprakstams, kà tarantafs muhs tad frata un purina, tà ka brauzejam japanes neissakamas mokas. Pee tam wehl sirgu truhkums sche dauds leelaks, nekà otrpus esera. Katrà

pastà peestahne tura wehl tifikai septinus sirgus un tos nelaimigajam priwat zelotajam nonem daudsee eerehdni un ofizeeri ar sawàm zela pasem gandrihs no deguna preekschas. Beidsot ari zilwefu nometnes Transbaikalija dauds retakas un tif naba-dsigas, ka winàs newari dabut peena, pat ne degwihna — faut kas rets pee freeweem. Un ari pasta nami peedalas pee schis apgabala nabadsibas, jo usgaidamas istabas masas un tif pilnas muschu un odu, ka negribas tur ne stundas uskawetees — „krusta zelsch!“ Tà tad sche jadodas us preekschu, ja ari buhtu waj pusmiris ais zela gruhtibam un labpraht kahdu deenu atpuhstos. Bet fur lai paleef schini neweesmihligajà tuffsnesi! Tà peemehram mehs sawà mofu fastè brauzam reisi bes atpuhtas sahlot no swehtdeenas rihta lihds treschdeenas wakaram, un waru bes pahrspihlejuma apgalwot, ka schi pateesa „krusta zela“ gruhtibas eet pahr zilwefa spehkeem.

Schi zela pirmà data sneedsas lihds Tschitas pilsehtinai. Tur eesahkas Amura upes apgabals un tur eedomajamees, ka zela gruhtibas nu wifas pahrspehtas, bet tà domadami esam koti maldijuschees. Us kartes schis zela gabals leefas buht koti ihss, bet pateesibà tas ir 8—900 filometrus garsch un winu eespehjams nobrauft tifikai astonàs deenàs, jo sche, protams, newar brauft tif ahtri, kà reetumu Sibirija. Tomehr netaupot puhles un — naudu mehs safneedsam mehrki seschàs deenàs, bet schis seschas deenas es ne muhscham neaismirfischu!

Muhju zeeschanas eesahkas, tiffko bijam pahrbraufuschi pahr Baikala eseru. Protams, ka sirgi bij atkal wif ai snemti no frona eerehdneem un mehs bijam peenahfuschi atkal reis par wehlu; mums flahjàs tapat, kà slimneekam pee Betesdas dihka, furam arween zits aisseidsàs preekschà, kad tas gribeja eefahpt dihki. Beidsot mehs atradam schini tuffsnesi kahdu sche nometinatedu schihdu, fursch prata ihsti labi pa wahzifki un fursch mums peedahwaja pa desmit rubleem sawu troifu lihds otrai peestahnei. Bet kad mehs nemaksajam wairaf kà astonus rublus, tad winsch it meerigi isjuhdsà trescho sirgu un mums

wajadseja turpinat zetu „weenpufigi“, t. i. ar widus firgu un weenu malas firgu. Muhſu zetojumam ſahkumâ bij kaut kaſ uſjautrinofchs, jozigſ. Kutfcheeram nebij tif ween, — kâ wina ziteem beedreem — ſamta biſſes, bet ari ſihda ſwahrki, tã ka man newilus eenahza prahâ kahda joziga ſtudentu dſeesmina. Mehſ bijam nonahkufchi tanî apgabalâ, fur pateizotees Kihnas tu xumam, ſihds lehtafſ par audeflu — un tapeh3 muhſu kutfcheera lepnumſ.

Wiſpirms muhſu zekſch weda uſ ſtahwu kalnu nogahſi, tã ka es domaju, ka mehſ nonahkſim taiſni kalnõs. Bet mehſ, par noſcheloſchanu, nonahzam atkal drihſ ween lejã un brauzam wehl 25 werſtes gar eſera malu. Protams, ka mums pee tam bij wiſjaukafais iſſkats uſ eſeru, kurfch mums parahdijãſ daſchadãſ noſrahſãſ, widû ſteepãſ garas ſchwihtras debefſ ſilã krahſã, kamehr pee kraſta taſ bij tehrauda ſilumã. Maſaf jaukſ bij iſſkats uſ otru, uſ labo puſi. Sche ſteepãſ kalni ar beefeem muhſcha meſcheem, bet meſchſ bij daudſãſ weetãſ iſde- dſiſ un nejauki ſabojatſ. Sche man jaatkahrto, ka brauzot pa leelo Sibirijãſ zetu reti kad dabonam redſet pirmatnes meſchu wiſã wina druhmajã krahſchumã. Keetuma meſchi, kuri paſtahw pa leelakai datai no behrſeem, iſſkatas, kã jau mineju, wairaf peh3 ſkaiſteem meſcha dahrſeem, ſkujû meſchi turpreti widus Sibirijã jau ſtipri iſjirſti un daudſ weetãſ redſami tif wehl teewi kofini. Dſelſzeka buhwe labu datu peepalihdſejuſt pee ſcho meſchu nopoſtiſchanas. Beefchi ween mehſ meſcha weentulibã ſatikam malkaſ zirtejuſ. Sche zehrt, fur katram patihk, beſ leekas praſiſchanas.

Pee Amura ta leeta wehl daudſ ſliktaka. Amura twaiſkonuſ kurina weenigi ar malku, un to dara tahdã ſemê, kurai tif milſigi ogku ſlahni. Comehr tagad jau nopeetni runã iſdot meſchu aiſſardſibas liſumu. Jhſtuſ pirmatnes meſchuſ redſeju weenigi uſ kalneem, kaſ atrodas uſ Ungaraſ kreiſã kraſta, netahlu no Baikala eſera. Winãſ, ſwehtajãſ weetãſ dſihwojot wehl loti daudſ pilnigi meſchonigu burjatu, kuri pahrtet tikaſ no medijuma. Pirmajã peeſtahntê aiſ Baikala eſera mums bij iſdewiba redſet weenu no

ſcheem pirmatnes zilwefeem. Wina meeſa bij melna kã neh- gerim, beefe ſajukufchee mati noſarajãſ pahſ kameeſcheem garãſ pinkãſ it kã ſchuhſkaſ no Meduſaſ galwaſ; apgehrba tam gandrihſ nemaſ nebija. Schiſ zilwekſ iſſkatijãſ peh3 tihra welna.

Kad bijam wairaf ſtundas braukufchi gar eſeru, muhſu zekſch mums par jo leelu preeku pawehſãſ uſ auſtrumeem. Upwiduſ bij ihſti patihkamaſ. Pa labi ſteepãſ gari kalnu ſtrehki, bet gar zetu ſteepjaſ purwainãſ meſcha plawaſ, tehrpu- ſchãſ krahſchnã puſu uſwalkã. Ja, kaſ ſchi Sibirija par ſemi! Trihſ zeturtãſ datãſ no gada ta ir plaſchſ leduſ tuſſneſiſ un zeturdatu gada titai weena weeniga milſiga puſu dobe. Tagad ſche beſ neaiſmirſtelem bij redſamaſ daſchadaſ liliju ſugaſ, no kurãm weena bij wijoliſchu krahſã ar ſtipri uſ ahru iſleek- tam ſeedu lapinã un muhſu kreiſara kroniſ, kuru wiſã ſawã zetojumã ſche redſeju pirmo un pehdejo reiſi. Sche taſ auga weſeleem pudureem un man iſliſãſ, it kã mani ſweizinatû mihtſch draugſ.

Upgabãſ kluwa arween kalnainakſ, mehſ pazehlameeſ arweenu augſtafu; zeta abãſ puſeſ pazehlãſ beefſ meſchſ, kurfch naſtij tuwojoteeſ tapa arween druhmaſ. Bet ap pulkſten dewineem uſlehza mehneſiſ un wina tuſli apaſaiſ ſejuſ mums uſſmaidija it kã apmeerinadaſ. Bija taſſchu taſ patſ laip- naiſ ſpihdeklſiſ, kaſ ſpihdeja maneem mihtajeem tahlajã dſimtenê.

Tã mehſ brauzãm tahlaſ un tahlaſ fluſajã naſti, kuraſ fluſumu pahrtauza weenigi ſwaninu ſkanaſ, lihds mehſ ap puſnaſti nonahzam pee kahda paſta nama. Protamaſ, ka tuhdaſ waijazãm peh3 firgeem, bet pehdejuſ no teem nonehmis kahds uſ Sibiriju pahrzeltſ meerteefneſiſ, kurfch zetoja kopã ar ſawu ſeewu un mehſ bijãm peeſpeeſti gaidit lihds nahkoſchai peh3puſdeenaſ.

Otrã deenã muhſu zekſch gahja gar Selengu uſ augſchu. Schi upe zetaſ Mongolijã un eeteſ Baikala eſerã, wina ir puſ- lihds plata un bagata ar uhdeni. Pa ſcho upi brauſa twai- ſkonî, bet mums tika ſazitſ, ka wineem aiſejot uſ zeta diwaſ

lihds trihs nedetas, fur ar firgeem scho zetu waretu nobrauft tikpat dauds deenās. Tapeh3 meh3 ari brauzam tahtaf ar firgeem un dabujam reis redset teescham fskai3tu apgabalu. Eleja bij plata, abejās pufēs pazehlās meshu apaugufchi kalni, bet eelejā pašchā bij redsamas augligas druwas un sah-lainas pfawas, uf furām manas azis eeraudfija bahli dseltenu magoni. Meh3 pabrauzam ari garam kahdam staltam, leelam flosterim. Jauks apgabals un tomehr ari winā mahjoja breefmas. Diwpadfmit gadus wezais futscheers, fursch wadija firgus weifli, fa peeaufsis zilweks, rahdija mums kahdu firgu, fas bef dshwibas guleja zeta malā. Winam bij usbrufufchi wilki, furus warbuht kahds bij istrauzejis no meelasta.

Par noschehlofchanu patihkamā Selengas eeleja pret wafaru pahrgrosfijās, wina pahrwehrtās par schauru grawu. Zefsch spraudās starp stahwām flinschu seenam un bij fā apfeh3ts leeleem afmena gabaleem, tā fa wairaf lihdsinajās iffufejuschai upei, nekā leelam zetam. Rati leh3aja, tā fa man pat brilles nokrita no deguna, un baidijos, waj man maf paliks weseli fauli. It fā falaufiti meh3 nakti weenā nonahzam pasta namā.

Atkal meh3 domajam, fa nu wif3s pahrzeests. Bet Sibirija lihdsinajas leelam eh3fchku fruhmam, tiffko weenā weetā atfwabinaje3s, otrā est jau atkal aifkehrees.

XVIII.

Profaiski kalni ar dsejisku nosaukumu.

Labajai Saksijas pilsehtai Leipzigi ir, fā sinams, sawa roschu eeleja, par furu mans agrafais profesors jokodams schahdi fazija: „Dirmfahrt, tur naw eelejas, otrfahrt naw roschu.“

Nu, ari Sibirijai ir kalni, furu nosaufums nebuht naw weetā; tee ir Jablonoju jeb Ahbolu kalni. Wini ir garafais

kalnu streh3is wifā Usijā, ja ne pat wifā pasaulē, jo wini un winu turpinajums, Stanawoju kalni, steepjas no Kihnas lihds pat Austrumu ragam pee Seemelu Sedus juh3ras. Tomehr tu tur wis neatradif3 garfchigus, sahrtus ahbolus, fā to apfola winu nosaufums, tee pat, ja nahkam no reetumeem, nemaf neiffkatas peh3 kalneem. Es tos jau domajos redsam no Senegas eelejas. Tomehr filganee augstumi, furi parahdijās pee apwah3fch3na, bij ziti kalnaji un kad es eedfimt3s wajzaju, fur atrodas Ahbe3u kalni, tee man atbildeja: „Wehl tahtu, loti tahtu!“

Pawifam otradi, otrpus Werchne-Udinskas, pirmās eewehrojamafās pilsehtinas winpus Baikala, no fureenes wed zefsch uf Mongolijas robescham, uf teh3as pilsehtu Kjachtu, kalnaji tapa semafi un muh3u preefchā isplehtās leels kalnu lihdsenums, par furu mums bij loti laba braufschana. Stundam rati weegli riteja pa flajumu, fursch bij apaufsis ih3u sahli, furā ganijās leelafi un mafafi lopu bari. Uri sche mums netruh3a mafu starpgadijumu. Tā muh3u pirmais futscheers, burjats, brauzot nodewās meega mahmulas rokās, pee tam noguldamees uf bufas. Energif3s gruhdeens no manas pufes to beidsot ujjautrinaja, bet nu wifsch brauzā wifadi lahdedamees. Wispahrigi mongolu zilts futscheeri israhdijās par stuhrgalweem un pretineefeem. Tā peemehram meh3 fatifam kahdu dahmu, fura rateem apstahjotees pati fatwehra pah3tagu, lai pasfubinatū firgus. Te nekāunigais futscheers tai pasneedsa groschus, fazidams: „Ta, tagad brauzat pašchi!“ un nosuda meshā. Kundse, kahda duh3chiga freeweete, darija tā, bet kad wina nonah3a nah3ofchā pasta stazijā, tad winu negribeja laif3t prom, eefams nebuhs eeradees futscheers, jo domaja, fa wina to buh3fchot nogalinajufi. Kahds zits newitus nogreesās no zeta un eemaldijās meshā, bet atgreesees uf zeta tiffai tad, kad pasafscheeri tam peebah3a sem deguna pistoli.

Lai mums pawairotu zeta gruh3ibas, tad burjatu futscheeri prata pa leelafai dafai tiffai sawu mah3tes walodu, tā fa man wairs maf fo lihdsēja, fa biju puslihds eemanije3s

freewu walodâ. Ari leelâs ſahdschas, furas deefgan leelâ ſkaitâ bij iſſkaiſtas pa plaſcho lihdsenumu, apdſihwoja gandrihs weenigi burjati. Sche ari wairs neredſeja ſmirdoſchâs, peetwehpufchâs degwihna pahrdotawas, jo eedſihwotaji leetoja wairaf tehju, tâ ſaukto keegeku tehju, furu ſche wareja wiſur dabut eefſagani peleku keegeku weidâ pa 70 kapeikam 3 ſ.

Dats par ſewi ſaprotams, ka ar ehſchanu ſchini apgabalâ ſtahweja wehl dauds ſliktaf. Tâ mehs ſahdâ paſta ſtajijâ praſijam, waj newar dabut kaut ko ehſt, uſ ko paſta preeſſchneeks mums atbildeja: „Dee manis juhs warat dabut pilnigu puſdeenu.“ Tomehr pehz ſahdas puſtundas mums atneſa zeptas olas, furas, protams, maſſaja deefgan dahrgi.

Tomehr peewilzigi bij eepaſihtees ar burjateem ſche winu ihſtajâ dſimtenê. Winu ſeji iſſkaiſtjâs grumbaini, un noguruſchi un tee, kâ uſ bildem redſams, pa leelakai datâi ſehdeja uſ ſemes. Winôs radâs dſihwiba tikai tad, kad tee uſſahpa ſirgu mugurâ. Un ſawadi bij tas, ka ari ſeewettes jahja un zif nejaukas tâs ari neiſſkaiſtjâs, tomehr naw noleedsams, ka tâs jahja labaki par daſchu labu jahtneeku.

Ja ſaziju, ka zekſch zaur ſtepi bij labaks, tad negribeju ar to ſazit, ka tur nebij wairs pahrwarami nekahdi kawekki un tur nedraudēja nekahdas breeſmas. Tâ mehs ſahdu wafaru eebrauzam loti beefâ, leelâ meſchâ. No ſchi zeta gabala muhs bij jau beedinajuſchi. Meſchs mudſchot no wilkeem, lahtſcheem un no laupitajeem. Sai gan mums ſchee noſtahſti liſâs buht pahſpihleti, tomehr nolehnam uſmanitees, nolikam pee roſas eerotſchus un plahpajam, lai neemigtu. Bet ilgu laifu wiſſ palika flufu. Deepeſchi kufſcheers, kufſch paſtahwigi luhfojâs apfahrt, rahdija mums ſahdu tumſchu preeſſchmetu, kufſch, zif tumſâ warejam ſaredſet, nekufſtedamees ſtahweja zeta widû. Sahjis tas newareja buht, jo leelums wairaf lihdsinajâs mamutam, furi aiſwehſturifkôs laifôs apdſihwoja Sibiriju. Mehs lehnam tuwojamees, lihds beidsot ſaredſejam, ka tas ir „eefnaudees“ tarantafs,“ t. i. tee bij rati, furu paſaſcheeri bij eemigufchi un winu preeſſchſihmei bij ſefojis ari kufſcheers —

ſchahdi ſkati ſche bij ſaſtopami katuru deenu. Smeedamees uſmodinajam eemigufcho kufſcheeri. Wina pirmee wahrdi bij: „Euhdsu mainiſimees!“ Sibirijâ kufſcheeri beefchi maina ſirgus ar preti brauzejeem, lai tiktu ahtraki mahjâs. Uſ laipnibas mehs ſchoreis peenehmam preeſſchlikumu, tomehr mehs to drih ween noſchelojam. Jaunee ſirgi bij jau ſtipri nodſihiti, un ari kufſcheers nebij dauds wehrtes.

Kad iſbrauzam no meſcha, kufſcheers frehſlâ nomaldijâs no zeta, tâ ka mehs brauzam 24 werſtes weſelas ſchetras ſtundas. Beidsot weens no malas ſirgeem bij tâ nobeidses, ka mums to wajadſeja atjuhgt un atſtaht winu liſtenim. Tomehr ſirgu ihpaſchneeks zaur to ne ko dauds neſaudê, jo es reiſi redſeju, ka tahdu ſirgu pirka par trihſpadſmit rubleem.

Wehl kaunaki mums ſlahjâs nahkoſchâ deenâ. Bij ſkaiſts rihts un mehs ar jauneem ſpehkeem un jaunâ zeribâ gribejam dotees par ſlajumu, uſ kura bruhnee burjatu gani ganija ſawus lopu barus. Mums pa preeſſchu trijôs ratôs weda frona paſti. Bija ſtipri lijis un paſchâ zeta widû bij leela pelke. Preeſſchejee kufſcheeri apbrauza uſmanigi pelkei apfahrt, bet muhſejais, ſahds burjatu puika, gribeja buht gudrafs un laida teefſham, un — bauz, mehs atradamees purwâ. Melihdſeja ne laipnâs eerunas — freewu kufſcheers runa ar ſaweem ſirgeem tikai mihligi, tos noſaukdams par brahliti, radneezinu u. t. t. — nedſ ſiteeni, nodſihtee ſirgi pahris reiſes ſalehzâs, bet tad palika kâ peenagloti ſtahwam. Puika iſjuhdsâ weenu no teem un aulekſchoja uſ ſahdu netahlu buhdu, fur mahjoja ſahds burjats. Schis atnahza ar garu kahrti, bet ſmagee rati nebij kufſtinami. Mehs neſinajam ko eefahſt, lihds beidsot mans zeta beeds nahza uſ domam, atrakt ritenus. Sahjis, darits. Drihs ſadabujam lahpſtu un pehz ſahdas puſtundas muhſu „fugis“, t. i. muhſu wezais tarantafs bij nodabuts no ſehkta.

Schis neezigais atgadijums bij tikai eewads wehl ſliktafeem peedſihwojumeem. Stepe nobeidsâs, mehs nonahzam kalnainâ apgabalâ, fur zekſch bij breeſmigi nelahgs, tâ ka par to gan' drihs nemas nebij eefpehjams brauft. Mums gandrihs peetruhka

špehku. No pahrleezigas fratīchanās mums galwa greešās rinkī, wišī lozekī šahpeja, zeta somas bij šalausitas un šaplošitas, drehbju gabali karajās ahrā, jeb bij nemanot iskritušchi. Mans zītkahrt tīf stiprais un duhšchīgais zeta beedris wairafahrt smagi nopuhtās un šauza: „negehlīgs zetojums,” un ari behrni šahfa pagurt. „Es wairs negribu braukt ar firgeem,” klusi raudadams šauza masais Peterits.

Tagad, kur muhsu zeeschanas bij šafneeguščas augstako pakahpi, es liku preekščā, muhsu maso karawani un, lai maksā ko maksadams, braukt diwejōs ratōs.

Tas lihdsēja; tā ka mehs tagad warejam issteeptees, mums radas jauni špehki. Bet ikweenai leetai ir diwas pušes. Kad mehs šahhdā fahrtā bijam pabraufušchi garam wairaf pasta stazijam, mehs nonahzam kahdā, kur wareja dabut tīfai weenejus firgus. Lai tīfai tīftu uš preekšču, mehs bijam gatawi braukt atkal weenōs ratōs. Bet stuhrgalwīgais kutscheers pretojās, šazidams, ka ja mehs diwōs ratōs atbraufušchi, tad mums ari tā jazeto tahlaf, jo preekšč weeneem rateem mehs esot par šmageem.

Dee wišas nelaieme mums atgadijās reiš ari laime. Kahdā no pasta stazijam šatīfam rewidentu „pasta generali”, laipnu fungu. Nepaflaušigo pasta pušī atlaida tuhdaļ no weetas un mehs warejam nekaweti dotees tahlaf. Mēhs jutamees jo laimigaki wehl tadehļ, ka pasta stazija bij pahrpildita, un mums tur esot usnahza breešmīgs pehrfona negaišs ar leetu un wehtru.

Mums ašbrauzot muhs beedinaja, ka ašraiditā kutscheera draugi mums atreebšees, bet mums par laimi nefas nenotīfa, lai gan apgabals bij preekšč atreebščanās kà radits. Weselas tšhetras stundas mums bij jabrauz zaur beesu mešchu. Naktij tuwojotees wentuliba tapa wehl breešmigaka. Lai nelaimi wehl pawairotu, mums bij jabrauz pahr stahwām pakalnem, uš kurām kutscheers weltīgi mehginaja ušbraukt lehššchem, jo firgi bij padaudš peepuhleti, tā ka mums wajadseja beeschi ween iskahpt un stunt ratus.

Bet ari šchoreiš mehs laimīgi šafneedsam mehrki, faut ari tahdā laikā, kad ziti laudis šaldi atdušas meega mahtes flehpi, un tuhlin dewamees tahlaf.

Deenai austot mehs eebrauzam leelā ihsti dubšainā šahdščā, kurai bij garais nosaufums Beklemišchewskaja. Netahlu aš tās steepās šemas, ne-eewehrojamas mešchu apauguščas pakalnes. Tee bija gaiditee „Ahbetu kalni”. Mēhs bijam nepatīhkami pahrstēigti un tomehr laimīgi, ka šchee kalni tīf semi. Otrpus kalneem wišī uhdeni šatezeja Amurā, kura muhs beidsot uš šaweem wilneem nonešis Klusajā okeanā, weegli un mihligi, kà mahte šawu nogurušcho behrnu.

XIX.

Noasa šchkirštā.

Šchinis laikōs laudis toti islutinati, ahtrafee twaikoni teem ne-eet deesgan ahtri, nemaj nerunajot par buru fugeem. Tāpehž ari mums isleekas breešmīgi šmeekligi tahdā laikmetā braukt ar plostu. Tīfai Sibiriajā šchis brauzamais rihšs wehl naw isškaušts, turpretī pat augstmanis preezajas, ja war negehlīgo plostu pahrmānit pret tarantafu. To mehds darit jau minetajā Tšchitas pilšehtinā, kura no mums wairs nebij tahlu, kad 22. juliija rihštā bijam šafneegušchi mineto Beklamišchewskajas šahdšču.

Eefams no tureenes mums wehl bij atgadijums eepašitees ar daščām interesantām personam. Starp šchim tur bij kahds wezs šeltražis ar šawu jauno, škaišto šewu. Wehl wairaf mani peewilka kahds jauns, laipns anglis, kurušch nahza no Mandščurijas, no Kirinas pilšehtas un zaur Sibiriju gribeja dotees uš mahjam. Kà jau anglis tas neprata šchis semes walodas un tadehļ tam zetoja lihdsi kahds jauns glihti gehrbees foreaneets, kuru tas isleetoja kà tulku. Protams, ka droščais Anglijas dehls toti preezajās šatīfdams mani reetuma eiropeti. Šchirotees mehs weens otram špeedam rofu tīf firšnīgi, kà tas tīfai šchahdōs

apstahkōs domajams, pehz kam winsch dewās uf Uralu, es uf Klufo okeanu. Braukdami pah̄r druwan un sahles flajumeem mehs drihs ween safneedsam „Uhbeku kalnus“. Akmenainais zeksch gahja zaur meschu, kas isskattijās deefgan behdigs. Drihs ween mehs bijam safneeguschu kalnu augstumus.

Daschus solus tahlaf muhs sagaidija jauns pah̄rsteigums. Kamehr reetuma pusē kalni tikai pamasam pazehlās austrumōs, tee bij stahwi. Tahdā fahrtā scho kalnu gods tomehr bij glahbts. Schee kalni tā sakot noslehds zitus un Usijā tahdu kalnaju toti dauds. Us semes eefscheeni tee pamasam top semafi, kamehr kraustu pusē tee stahwi kà muhris pazetas no lihdsenuma. Tapehz ari kalna wirspusi safneeguschu, muhsu azim parahdijās skaisis isskats. Dsiti apaksch muhsu kahja m isplatijās sata eeleja, kamehr aij winas tahdu pee apwahrkschua pazehlās augstu gaisā wareni daschada weida kalnu milseni.

Mehs no schi skata bijam pawisam aisgrahbti, bet drihs mehs iskritam kà no mahkoneem, jo zeksch, kas weda us jauko eeleju, bij pahraf schausmigs. Akmeni, akmeni un atfal akmeni. Nabaga sirgi klupa weenā klupschanā un bij jabaidas, ka tee pa faklu pa galwu nenowetas lejā no stahwā kalna. Tee bij breefmigi brihschi, tomehr mehs laimigi nonahzam lejā. Sche mehs it kà par atlihdsinajumu dabujam zitus sirgus, un tā mehs warejam turpinat zeku.

Lihds Tschitas pilsehtinai bij tik wehl weena peeturas weeta. Brauzeens us tureeni peeskaitams pee manām wisjauka kam atminam is Sibirijas. Muhsu zeksch gahja pa wilnainu kalna lihdsenumu, furam pa labi atradās plata, dsita, sata eeleja un pehdejai otrā pusē steepās skaisstu meschu apauguschi kalnaji. Ta bij Inogdas eeleja, kura istezeja netahlu no schejeenes no tumshas kalnu spraugas. Winas plaschajā eelejā mehs ari atfal eeraudsjam dselzeka stigu, no kuras wairafas deenas nebijam nefa manijuschu, jo wina Uhbeku kalneem sahkotees nogreeschas ar leelu lihsumu us deenwideem no leelzeka.

Bet kas muhsu azis wehl wairaf eepreezeja, bij stepe, kura isplatijās muhsu tuwmā nn bij apaugusi beesu sahli. Zif

tahlu ween muhsu azis raudsijas, ta bij apflahtha leelām. skaisstām pnkem . . . un schis pukēs, kuras atrod Upu kalnōs tikai neleelā daudsumā, scho dabonamas weseleem wesumeem. Bes schis skaisstās pukēs netruhka ari zitu wisadu raibu Upu augu.

Mehs jutamees no schi skata tā sazilati, ka nebuht neustrauzamees, kad munis nahkoschā stazijā pawehstija, ka neesot sirgu. Preeksch pahrejām 21. werstim mehs par peezeem rubleem noihrejām semneeka ratus, zeribā, wehl tai paschā wafarā atrast zilwezigaku atpuhtas weetinu.

Ari schis pehdejais zeka gabals bij deefgan peewilzigs. Pa freiji garā wirfnē steepās Uhbeku kalni, kuras reetoschā deenas karaleene eetehrpa roschainā krahsā, tā kà winus wareja behwet par roschu kalneem. Pee tam deefgan lihdsenais stepes zeksch gahja labu gabalu gar leela, klusa esera malu, lihds mehs beidsot tumshai metoteles nonahzam pee stahwas kraujas. Dsitumā frehslā parahdijas baltas ehntas, mirdseja neskaitamas ugunis, tā ka mehs, pateizoteles tumshai, domajam, ka muhsu preekschā atrodas ne masaka pilsehta, kà Konstantinopole.

Tomehr pateesibā muhsu preekschā atradās tikai masā Tschitas pilsehtina; tomehr tagadejōs apstahkōs mums sposchakā leelpilsehta nebuhtu warejusi buht patihkamaka. Par nelaimi mums wehl bij preekschā gruhtais zeksch pah̄r stahwo no-gahsi. Un ari tad, kad bijam laimigi nonahkuschi lejā, mums wehl weselu stundu bij jamaldas pa slikti apgaismoto pilsehtu, kamehr atradam „Wahzu weefnizu“. Pehdeja tikai ar to teefbu warka sawu wahrdu, ka winā kahds wezis prot daschas wahzu druskas. Nu mums tas mas ko kaiteja, wehl wehlā nakti mehs ar wari isdabujam labu teefi bistefu un weselu bateriju alus butetu; pehz wafarinam eefritam ihsti labajās gultās, fur mehs drihs ween eegrimam nahwei lihdsigā meegā un sagulejam lihds leelai deenai.

Drihs ween mehs bijam apgehrbuschees, jo scho pat nebija krahna preeksch masgashanās, bet mums lehja weenfahrschi no fruhsem us rokam uhdeni. Ne tik ahtri gahja ar brokastim,

jo kalpojofchais gars atnesa mums wispirms tikai kafijas kammu, tad pehz 10 minutem peenu un tad lihdsigôs starpbrihschôs weenu pehz otras maifi, ſweestu un zukuru, lihds beidsot kafija bij pilnigi atdfufufi. Mehſ weltigi bijam preezajuſchees uſ gahrdo dſimtenes dſehreenu. Jo wairaf mehſ nu ſteidsamees uſ puſtundas attahlo oſtu. Mehſ ari nonahzam ihſtâ laiſâ, jo 50 lihds 60 aſis garſch ploſts ſtahweja gataws uſ aiſeeſchanu un praſtee, bet labſirdigee fuga laudis mums apgalwoja, ka wareſchot tiſt lihdsi, tikai jauſgaidot, famehr atnahſ ploſta waditajs. Lai no-gaiditu pehdejâ atnahſſchanu, mehſ eegahjam kahdâ ſemneeku mahjâ un tâ ka tur nebija frehſlu, tad es atſehdos uſ galda malu. Bet mahjas tehws man duſmigi uſbruka ſauſdams: „Es uſ ſchi galda ehdu un tu tur gribi ſehdet.“ Sagrauſts par ſcho nodarito grehfu, es uſlezu kahjâs. Drihs ween eeradâs kap-teins ar ſchaubigu peefarfuſchu ſeju. Wiſch no mums ſanehma peezus rublus brauſſchanas maſſas, peefodinadams, eerastees otrâ rihtâ pulkſten peezôs. Pahrejo deenas datu iſleetojam apſſatidami pilſehtinu.

Œſchita atrodas loti ſſaiſtâ weetâ. Wina atrodas uſ paleela kalnu lihdsenuma, kuruſch ſtahw kahdas 200 pehdas augſtaf par Inogdas dſiko eeleju. No wiſam puſem winu eerobefcho augſti kalni, kuru tumſchee ſkujū meſchi daſchreis ſneedsas lihds pat paſchai pilſehtinai.

Wina atrodas apmehram 1500 pehdas pahr juhras ſpoguli un tai ir apbrihnojami labs gais. Tomehr pilſehtina pati ir tiſpat garlaiziga, kâ ſchis ſemes pilſehtu leelaſâ data. Tâs paſchas pahrmehrigi platâs nebrugetâs eelas, pa labi un freiſt tâs paſchas pelefâs koka mahjinas. Tomehr ari ſche netruhſt pilſehtas widû glihtu muhra namu ar krahſchnâm pahrdotawam. Mehſ eegahjam kahdâ no tâm, lai apgahdatos ar prowiantu; muhs apkalpoja weikli komiji, pee kaſes ſehdeja glihtas, pehz modes gehrbuſchâs meitſchas. Sche glihtâs telpâs bij ſakrauts wiſ, ko ween ſirds wareja eefahrot, ſahſot no afnu deſas lihds mahſſligi zeptai kuhſai, tur bij ſahbaku wiſſe kâ ari dahrgafee un garſchigafee eewahrijumi. Netruhſka ari plaſcha tirgus laufuma

ar neſſkaitamâm boditem, kuruſch ſchihdi tirgojas ar maſwehrtiga-kâm leetam; kahda zita leela laufuma malâ atradas arkibihſka-pa pils. Netruhſka ari daſchadu ſkolu. Tâ ſche bij muhra puſenu gimnaſija un koka meiteku gimnaſija, bet newareju dabut ſinat, waj leetodami preeſſch pehdejâs lehtafu materialu, gribeja ſſaiſtajam dſimumam parahdit maſaf zeenibas. Utradam ari weenu „kareiwju wezmahtu ſkolu“, kâ ari „kareiwju dſemdeschanas eeſtahdi“, kaſ muhs protams uſjautrinaja wiſleela-kâ mehrâ. Sinadami, ka Sibirijas ſaldateem atkauts prezetees, mehſ nebuht nebrihneſimees par mineto eeſtaſſchu ſawadajeem uſraſſteem.

Otrâ rihtâ mehſ jau agri bijam kahjâs, tomehr lectus gahſa kâ ar ſpaneem. Celas bij pahrwehrtuſchâs par kanaleem un tadeht ne jauſmas no zela uſ oſtu. Tu, mehſ zerejam, ka ploſts tahdâ laiſâ nebuhs dewees juhrâ. Par nelaimi mehſ newarejam lihds wafaram ſadſiht neweena wedeja, lai nobrauſtu turp pahrlleezinatees. Sibirijas ormani naw nebuht labaf par ziteem ſaweem beedreem; ja lihſt, tad tu neredſeſi neweena. Kad mehſ beidsot zaur uhdeni un dubteem nonahzam pee upes, muhſu „kugis“ wehl ſtahweja turpat, tomehr aiſzetofſchanu atlika uſ otru deenu. Otrâ deenâ mehſ ari teeſcham aiſbrauzam, lai gan ne no rihta, bet tikai ap puſdeenu. Protams, ka uſ ſchahdu garu juhras zekojumu wajadſeja labi ſagatawotees. Ubi „kugu ihpaſchneeki“, ſchihdu tautibas tirgotaji, ſſkraidija roſigi gar kraſt-malu, uſ ploſtu ſakrahwa wiſadus pretſchu wiſtſotus un apſe-dſa tos ſalmu ſegam, lai aiſſargatu no lectus. Ari paſaſcheereem uſtaſija no behrſu ſareem un tâpat apflahja ſal-meem. Weenu no tâm mehſ eeguam ſew, ſamaſſadami wehl peezus rublus, famehr otra bij nolemta kahdam leitnantam, kuruſch ar ſewu un ſawu puſgada wezo behrnu zekojâ uſ Wladiwoſtofu.

Beidsot wiſ bij ſagatawots. Ur moſam mehſ eelihdam ſawâs ſemajâs kajitês, kur mums, domajams, wajadſes nodſih-wot trihs lihds iſchetras deenas, atraſija wirwes un mehſ pel-dejam pa ſtraujo kalnu upi. Zekâ mehſ wehl dabujam lihdsi jauko apmeerinajumu, ka ploſts daſchreis mehdsot iſſchſihſt.

Beltch ul okeanu fwabads.

Mehs bijam mahjâ tâ puslihds labi eerihfojuschees. Mehns norunajam, fa, ja plosts isirtu, tad es, fâ labafs peldetajs, glahbtu meiteniti, mefanikis turpreti weeglafo puisenu, un tâ mehs meerigi gaidijam, fas notifs. Galwenais bij tas, fa mums wairs nebij jazeesch breefmigâ purinaschana.

Mehs slihdejam weegli un lehni us preekschu. Mehns ehdam, dsehram, pihpojiam un plahpajiam, un ari leitnants, kura buhda atradâs muhsejai^{lihd}sâs, beeschi ween eelihda pee mums, lai peedalitas pee muhsu farunam. Protams, fa ari mehs, lihdsigi ruputscheem, beeschi ween isbahsam galwas no sawas flehptuwes, lai paluhfotos us apfahrti. Pehdeja bij teescham peewilziga un lihdsinajas schaurajai Donawas eelejai starp Pasawu un Linzu.

Mums aibrauzot, us mums no augstas terases noluhfojâs pilsehtha ar saweem basnizu torneem. Es skaidri redseju waftneefu, kursch sehdeja zaurâm deenam us sarga mahjinâs junta, augschâ pee uguns dsehseju torna. Tad upe gahja ar lihkmumu un it fâ zaur burwja spehku bij nosudusi pilsehtha un upes abâs pusês bij redsami tif wehl augsti kalni, apflahiti fluseem mescheem, no kureem schur tur sinkahrigi pabahja kahda asa flints sawu gaischo galwu. Wehl wairaf, nekâ schee dabas jaukumi, muhsu firdis pazilaja apfina, fa nobeigts gruhtais zetojums pa saussemiti, fa esam sasneeguschu uhdens zeku, kursch muhs, kaut ari tifai pehz ilga laika, nowedis plaschajâ juhrâ.

Par noscheloschanu mehs bijam pa agri gawilejuschi, zelsch bij gan, bet tas bij aissprostots. Pirmajâ deenâ gan wifs gahja gludi. Pateizotees straujajam uhdenim, mehs ahtri tifam us preekschu. Mehns brauzam apmehram diwpadsmitt werstes stundâ, tâ fa warejam zeret jau treschajâ deenâ sasneegt to weetu, no kureenes kahds mass twaifonits fahrtigi nobrauz us Stretinsku. No tureenes schaf braukat leelee Amura twaifoni. Ar apbrihnojiamu ahtrumu mehs peldejam pa schauuro, weentuli-

go mescha eeleju, fur bij dsirdami tifai weenmutigee, melankoliskee plostmeeke saweeni, no kureem weena data atradâs plosta preekschgalâ, ziti pakafgalâ pee stuhres. Pirmâs erastibas bij tâs, fa wezais „komadants“, lai gan mehs to bijam deesgan zeenajuschu ar degwihnu, jau pulksten schôs wafarâ ismeta enfurus, kad bijam nobraufuschu tiffko 60 werstes. Winsch gribeja peetur et pee kahdas schdschas us upes freisâ krasta, bet no pehdejo deenu stiprajeem leetus gahseeneem, kahdi schini Sibirijas datâ wafarâ parasti, upe bij pahrluhdusi, tâ fa tur newarejam peestah. Tapehz mehs ari newarejam isfluht malâ un tur usmeklet nafts mahju, bet mums wajadseja nafti pawadit us plosta. Pehdejais bij apstahdinats pee kahdas mescha plawas. Par dehteem mehs isfahpam malâ un ischahwam sawas pistoles wezôs fokôs, jo laupitaji mums nebij rahdijusches; bet plostmeeke usfuhra uguni, wahrija olas un tehju un usajinaja muhs peedalitees pee winu weenfahrschâs maltites.

Otrâ deenâ es biju agri kahjâs, lai pehz norunas deenai austot waretu dotees prom. Bet wifs palika flusu. Es schafu schaukt. Pehz kahda laika tur, fur wafarâ bij deguschu uguns furi, schafâ rastees dschwiba; plostmeeke, laikam degwihna pahrawareti, bij turpat nafti pawadijuschu. Us manu erigo jautajumu, kadest mehs wehl nedodamees zekâ, tee atbildeja skaneem smeekleem, lihds beidsot weens no teem isskaidroja, fa jagaidot us „kapteinu“, kursch nafti pahrgulejis schdschâ un wehl neefot atnahzis. Tâ tad schis nogehlis bij, nekfatotees us pluhdu breefmam, usmeklejis sawu nafts mahju. Beidsot pulksten astonôs winsch atnahza nedroscheem sokeem un ap pulksten dewineem mehs bijam laimigi zekâ. Mehns brauzam loti ahtri un tapehz ari muhsu dusmas drihs ween isgaisa. Bet jau tuwojâs jaunâs nepatisschanas.

Pulkstens bij tiffko tschetri pehz pusdeenas, kad muhsu plosts jau atfal stahweja malâ, bet schoreis pee labâ krasta. Kamehr freisais upes krafts bij flintains un meschu apaudsis, labais bij sems un us ta atradâs prahwa kasafu schdscha. Tomehr schoreis pee muhsu apstahschanâs nebij wainigs plostmeeke laiskums. Uhdens bij tif leels, fa buhtu bijusi leela

pahrdroschiba dotees tahlaf. Tas bij listena lehmums, un tapeh3 mehs isfrawajam sawas leetas un eewetojamees fahdâ tuwejâ semneefu mahjâ. Bet war gan eedomatees, fâ mums bij ap duhschu. Mums stahstija, fa uhdens lihds rihtam noskreeschot, mehs gan klausjamees, bet mums truhka tizibas.

Mehs gulejam us grihdas nabadfigajâ foka buhdâ. Muhs bij pahrnehmusi weenaldsiba pret wisu. Dee tam mehs ari abi bijam pilnigi slimi, tã fa mekanikis reis issauzã: „Kaut jel es masakais waretu isglahbt sawu dsihwibu schini breefmi gã semê, bet es baidos, fa man buhs jamirst.“

Par welti daitã tihrigã kasaku seewa muhs zeenaja ar peenu, kwasu, supi, un otrã rihtã pat ar tiffõ zeptãm olu kuhkam, mehs newarejam ne neefa noriht un muschu moziti, pawadijam breefmi gu nafti. Tomehr laime muhs nebij pilnigi aismirfusi.

Daschã sinã gan muhsu apstahfki bij kluwuschu wehl kã naki. Uhdens bij wehl kahpis, weenu plostu tas bij pilnigi isahrdijis un fã schdscheneefi stahstija, tad peezi plosti bes laudim bij aispeldejuschu garam. Nabaga ploftneefi bij wilnõs atraduschu galu. No tahlaf zetofchanas nebij tif drihs fo domat.

Bet ar muhsu weselibu gahja labaf. Preekschpusdeenã nostahjãs drudfis, mehs smehlamees jaunus spehkus. Dee tam mums toti peepalihdseja maso behrnu flahtums, furi wisu panesa ar tahdu meeru un patahwibu, ta fã mehs peeauguschee jutamees zaur to apfaunoti. Meh3 nofratijam weenaldsibu, atstahjam eemakfatos desmit rublus lihds ar wahrigo plostu un apstellejam no daschas werstes attahlãs stazijas sirgus. Ap pusdeenu mehs sehdejam atfal tarantafã, furu domajam atstahjuschi us wiseem laifeem. Jif tahlu ar to tiffãm, to tifik deewi sinaja. Bet tifik us preekschu, us preekschu!

Mums pahrdroschajeem lifãs laime ussmaidam. Ahtri mehs brauzam zaur besgaligi garo schdschu, furas mahjinas bij ispuschfotas farogeem, schur tur bij redsami pulzinõs sirga mugurã balti gehrbuschees kasaki. Amura apgabala generalgubernators brauza darischanãs us Peterburgu un winu sche tif leeliffi gaidija. Pat muhsu schaimneefs, furu mehs wehl

nesen redsejam semneefu drehbês, tagad jahja gehrbees uniformã.

Zeffch us nahfoscho pasta staziju bij deesgan gruhts, jo winsch gahja pahr augsteem, stahweem kalneem, tomehr tas bij deesgan attahlu no uhdena un tadeht mehs warejam brauft bes fahdas kaweschanas. Tomehr stazijã nonahfot wiss pahrwehrtãs. Meh3 netikween nedabujam pasta sirgus, bet ari semneefi muhs negribeja west ne par fahdu naudu. „Pa dauds leels uhdens, pa dauds leels uhdens,“ atskaneja no wisãm pusẽm. Un tomehr mums wjadseja tift prom, ja negribejam tur palift deenam, ja pat nedekam, kas austrumu Sibirijã nebuhtu nefas neparasts.

Beidsot mehs atradam fahdu, kas padewãs naudas warai. Ne bes ruhpem mehs dewamees zefã. Un teescham, drihs ween mehs bijam pee fahdas pahrpulhduschas upites, par furu ne bes gruhtibam tifam pahri. Otrã pusẽ atfal jauna listã. Zeffch gahja pa lihdsenu pufainu stepi; te muhsu kutscheers us weenreis isskaidroja, fa winam jaisjuhdsot sirgi un pahri stundas jaganot, jo tee nupat pahrbraufti un winam neesot bijis laifã tos pabarot. Kad beidsot bijam atfal eejuhguschu, tad israhdijs, fa lopini wehl nebij deesgan spehjigi wilft smagos ratus pa kalnaino un pa dafã no leetus atschkaidito zelu. Schini nelaimẽ mums ispalihdseja fahds pasta kutscheers, furu satikam zefã, kad tas tuffschã brauza atpafã. Par labu maksu tas schwãs peerunatees, mehs atfal schfihramees, es ar zefã somam eefahpu pasta ratõs, furi tif ahtri ripoja us preekschu, fa pat noguruschee semneefa sirgeti mums tschakli riffschoja pafã.

Pa tam bij peenahfusi nafts. Deepeschi man peesteidsãs fahds jahtneefs, ussauza: „Generalgubernators nahf!“ — un tad tas bij jau atfal nosudis tumfã. Meh3 pabrauzãm schanis. Teescham, mums aulefschoja preti brauzeji, furu rateem bij aissjuhgti pa peezi un pa septini sirgi. Preekschã, pafakã un schnõs kasaki. Tifik weenu azumirkli, tad wiss nafti un miglã bij nosudis.

Up desmitem muhsu kutscheeris peectureja pee kahdas no fahrtim taištas buhdas, fur wareja dabut degwihnu un dseramu uhdeni. Knischlus dabuja par welti. Sche atradam jau ari zitus zetotajus, fà ari labu pulzinu kasafu. Wini wiš iškaidroja, fa pa šcho zetu augstà uhdena deht nahkoschà stazija wairs neesot šasneedsama; ja mehs pa waru gribot tift tahtaf, tad mums jabrauzot pa šahnu zelem pa kalneem. Muhsu kutscheeri, furi pa tam bij atfal paganijuschchi sirgus, bij pret labu dseramu naudu gatawi brauft un mehs dewamees atfal prom nakts tumšibà.

Uf Deews, tas tift bij brauzeens! Mehs brauzam pa afmeneem, grahweem un fruhmeem. Bet ihstàs breefmas eesahkàs tiftai tad, kad lahdedamees un blauidami bijam tikuschchi pahri kalnu augstumem un nonahkuschchi mirstigo walsti. Neskatotees uf pahrluko tumšu mums beeschi ween bij jabrauz gar frahzošcheem uhdenen, ja pat teem jabrauz pahri. Reis weens no blafus sirgeem noslihdeja no augstà zeta un rati ar wišem eeschà sehdetajeem buhtu nogrimuschchi trakojoschòs wilnòs, ja kutscheers ahtri nebuhtu atrahwis sirgu atpafaf. Daschrei mehs usbrauzam wiršü leelem flintšhu gabaleem, furi bij nogahsuschees no kalneem un furi bij janowel no zeta, eefams warejam turpinat braufschanu. Upmehram ap pulksten diweem rihtà šasneedsam mehrfi. Mehs bijam braufuschchi dewinas stundas. Zesch bij bijis toti gruhts, tomehr mehs preezajamees, preezajamees pat tad, kad bijam šasneeguschchi pasta namu, to atradam pahrpilditu ar laudim un mušham, fa mums pahreja nakts data bij japawada sem flajàm debesim. Un mums ari bij teesiba preezatees, jo otrà rihtà pasta preešchneeks iškaidroja zetotajeem, kas gribeja tift us reetumeem, fa tikpat pa kalneem, fà ari pa eeleju neesot eespehjamis brauft.

Leetus lija wehl arweenu, tà fa bij jabaidas, fa ari us austrumeem zesch drihs ween buhs aiskrustots. Tapehž ari, neskatotees uf nogurumu, mehs neko neuskawejamees, bet ar naudu un luhgšchanam pagahdajam sirgus un brauzam atfal no agra rihta lihds wehlam wakaram.

Schahdà fahrtà mehs šaulei reetot šasneedsam kalnu augstumus, no fureem wareja noluhkotees škaistà, platà eelejā. Sche launà Inogda, fura mums bij šagahdajusi tift dauds behdu, eetezeja zitā leelafā upē. Ta bij Schilka, eewehrojamafà no abàm upem, furàm šaweenojotees izelas Amura upe. Pa Schilku jau braufa twaifoni, furi nowed us wehl trihs tuhštosch werstes attahlo okeanu.

Tagad nu mums gan bij teesiba pazelt rofas un šauft:
„Beidsot, beidsot teescham zesch us okeanu šwabads!“

XXI.

III „Debesu walstibas“ fleegschua.

Kihneeschchi daudsejadà šinà ihsti profaiska tauta, wineem biše ne tift ween pakauši, bet tee bisoti wehl ari zitadà šinà. Un tomehr, waj mas buhs kahds eiropets, kas newehletos pats šawàm azim škatit šcho šawado semi! Nu, brauzot „Schkehrsam pa Sibiriju,“ — kusch zesch mums gan nesneeds neka wišai peewilziga — mums ir tas labums, fa nahkam deesgan tuwu „debesu walstij“, šewischki besgaligàs zara walsts austrumòs.

Uri mehs drihs ween peedšihwojam šcho preeku, pehž tam, kad ar mokam bijam nonahkuschchi pee Schilkas eelejas. Mehs ahtri dewamees lejā un pahr plaschu stepi nokuwam leelajā kasafu šahdschà Mitrofanowā, fura pehdejā laikā bij fluwusi par „Amura ostu“. Muhsu kutscheers bij ismanigs sehns. Šai drihsaf tiftu atpafaf, tas peectureja pee šahdschas pirmajam mahjam. Uri peesteiguschees šahdscheneeki mums apgalwoja, fa taišni šche esot twaifona peestahne.

Es biju no dabas netizigs un tadeht steidsos tuhdat pee Schilkas; tur nebuht neiškatijās pehž ostas. Pa to starpu mans beedris bij lizis leetas eenest mums eerahditajā dšihwofli. Pehdejais bij wehl negatawa kofa buhda, furā nupat gribeja

apmestees jauns kasafu pahritis. Grihdā wehl bij leels zau-
rums, pa furu pee mums wareja eefluht wiſi, kam ween patifa.
Es ſawu beedri uſ ſcho apſtaflli dariju uſmanigu.

Un teeſham Nitrofanowas eemihntneefi lifās buht pawi-
ſam weenteeſigi lautini. Spehzigee jahtneefi eenahza weens pehz
otra ſmageem ſokeem muhſu dſihwofli, lai ar mums eepa-
ſihtos, tā ka beidsot neleelā iſtaba bij pahrpildita. Mehſ winus
pazeenajam ar tehju, freewu mihtako dſehreenu. Par to wini
mums paſtaſtija ſcho to par ſcho apgabalu; tifaſi neweens
neka neſinaja teift par to, kaſ muhſ wiſwairaf nodarbinaja,
kad un no furas weetas atſtaſh twaiſonis. Tadeht mums
neatlifa neka zita ſo darit, kà wehl tanī paſchā nafti iſſuhtit
kaſdu zilweſu, kaſ lai mums ſagahdatu wajadſigās ſinas.
Wiſch atgreesās ar preezigu wehſti, ka otra rihtā taiſni
pulkſten aſtonōs atejot paſaſcheeru twaiſonis, bet ka lihds
twaiſona peeſtahtnei eſot wehl ſtundas brauzeens.

Mehſ apſtellejam atkal ratus un, noſlehguſchi ſawu mahju
kà kaſdu zeetumu, mehſ mehginajam gulet, bet tas mums iſhti
labi neiſdewās; manam beedrim bij atkal drudſis un es newa-
reju gulet tadeht, ka ap puſnafti mani iſbeedeja weegli ſoti,
furi nahza arweenu tuwafu. Un teeſham, ſem grihdas kaut
kaſ kuſtejās — muhſu mahja bij zelta uſ ſtabeem — lifās, it
ka tur iſchuſtetu rupjas, apſpeeſtas baſis, un es kaſtru azu-
mirkli gaidiju, ka iſ luhkaſ parahdiſees laupitaji. Es uſmodi-
naju ſawu, turpat man lihdsās uſ grihdas gulofcho beedri, mehſ
paſehram eerotſchus, bet drihſ ween mums bij janofaunas par
ſawu bailibu, jo gaiditee laupitaji bij tifaſi — zuhkaſ, kaſ
bij atnahkuſchās meſlet baribas.

Lai nenofawetu twaiſoni, tad mehſ otra rihtā jau agri
bijam kaſjās. Muhſ weda muhſu ſaimneefſ, tomehr daudſ
nekaſ netruhka, ka mehſ nebuhtu ſaſneeguſchi ſawu mehri, jo
mums wajadſeja brauft pahſ kaſdu Schilkas peetefu, furā
uhdens zehlās tahdā mehſrā, tā ka deenu wehlaſ par to wairſ
nebuhtu eeſpehjamſ pahrbrauft. Bet beidsot, kaſ par preeku —
mehſ ſawā preeſchā eeraudſijam twaiſona ſfurſteni!

Protams, fugis bij gan maſſ un netihſ. Winam bij
ari ſawa kaſite, furā weda ſoti ſchauras trepites. Bet tifaſi leels
zilweſſ, kà es, tanī newareja ſtahwet un ari ſche netruhka
Sibirijas moſibas, muſchu baru. Bet kà taſgan buhtu warejis
pamaſinat muhſu neapraſtamo laimi! Lai gan fuga kehkiſ bij
breeſmigi netihſ, tomehr mehſ dabujam iſhti labas brokaſtiſ,
furas gan nepaſtaſhweja no biſſteka, aluſ, kaſwijara un laſcha,
kà es to biju ſagaidijis.

Mehſ, protams, nenobrauzam wiſ aſtonōs, bet dewinōs.
Tapehz mehſ ari zerejam ſagaidit ſawuſ ploſta paſinas, leitnantu
un wina gimeni. Kà wiſch patſ iſteizas, tad tam bij ſoti
jaſteidſas un mehſ dabujam ſinat, ka wiſch pagahjuſchā
wakaſrā nonahziſ ſahdiſchā. Tomehr jaunaiſ zilweſſ aiſgulejās,
noſaweja twaiſoni un es wina wairſ neſatifu.

Bet wina weetā wehl pehdeja azumirkli eerađas zita
brauzejſ, furam, kà rahdiſjās, nebij nekaſda patifa uſ brauf-
ſchanu, — gowſ, furu beidsot ar wirwem eewilka fugi. Patei-
zoteeſ twaiſa ſpehkaſ un warbuht, wehl leelaſā mehſrā
pahſpluhduſchās upeſ ſtraujumam, twaiſoniſ ar ſchaufmigu
ahtrumu dewās uſ preeſchu. Lihds Stretinſkai, muhſu zeta
mehriſim bij ne maſaf, kà 150 werſteſ un tomehr mehſ ſcho
zeta gabalu nobrauzam nepilnās ſeſchās ſtundās. Turpreti
pa ſemeſ zetu brauzot mums buhtu wajadſejiſ 23—30
ſtundu.

Pirmaiſ, ſo mehſ brauzot eeraudſijam, bij dſelſzela pee-
ſtahtne, fura atradās tifaſi daſchāſ minuteſ brauzeena no twai-
ſona peeſtahtneſ; uſ plaſchā laufuma walđija dſihwa roſiba un
tur bij redſami wagoni, tenderi, loſomotiwes un ziti dſelſzela
peederumi. Tā ka uſ ſchejeeni pa uhdeneſ zetu no Wladivo-
ſtoſkaſ weegli atgađajamſ buhwes materialſ, tad Kreewija no
ſchejeeneſ uſbuſwejuſi dſelſzetu jau 40 kilometruſ uſ reetu-
meem, lai tahdā ſinā paſteidſinatu leelā darba nobeiſſchanu.
Mehſ jau deenu eeſpreeſch ar ſewiſchku preeku noſlauſijameeſ
loſomotiwes ſwilpſchanā.

Tuhdat aif šahdschas apgabals, nebij nekahds jaukais. Bet jo tahlaf mehs brauzam, jo augstaki un leeliskafi kluwa tumšchee, meschu apaugušchee kalni, lihds mehs beidsot, tāpat fā pee Inogdas, brauzam pa šchauru kalnu eeleju. Tā tas gahja, famehr mums peepeschi, upei pagreeschotees, us winas labā krašta parahdijys Stretinska. Uf šchauras, stahwas terases stahweja zeeschi kopā pilsehtas nami, pahr kureem pazehlās spilgti sakee un filee torni. Uif pilsehtas bij redsami tumšchi mešchi un sahles flajumi.

Tur nonahkot, mehs wispirms apwaižajamees, kad warešim tift tahlaf. Bet tawu nelaimi, pasta twaikonis nupat fā aifbrauzis! Par laimi tur wehl bij kahds pretšchu twaikonis, kurfch pret wafaru gribeja dotees zelā. Mehš us ta nolifam sawas leetas un gahjam apstait pilsehtu. Tas bij drihs padarits, jo Stretinska ir taišita pehz tās pašchas rezepes, pehz kahdas zeltas wišas pahrejās Sibirijas pilsehtas: šauja fokū mahjini, pa starpam leelakas pahrdotawas, lihdsigi reteem tauku pileeneem wahjajā supē. Bet pag, Stretinska tomehr bij weenu šoli preeščhā, jo winai bij sawa dselšzela peestahne. Kreewijā šchis eestahdes noder ari ispreezaschanai. Stretinska bij gan tīfai weenfahrschs restorans, bet tur wareja dabut alu un usfoschamos (starp teem ari Amura kawijaru). Tur ari bij biljarda galds un war gan eedomatees, fā mehs par to preezajamees.

Tomehr ahtraf fā wajadsigs mehs bijam atkal uf fuga, jo mehs degam aif nepazeetibas, redset beidsot kaut fo no Kihnas. Tomehr mums bij wehl jabrauz zauru deenu un nafti, eekams muhsu wehleschanās peepildijās.

31. julijā pulksten dewindōs rihtā muhsu twaikonis apbrauzā ap kahdu kofeem apaugušchu radši. Te muhsu azim pehščhni parahdijās aina, kuras spilgtās krahsas nekad neifjudis no manas atminas. Plaschā lihdsenumā, kuru eerobeschoja krahschneem mescheem apaugušchi kalni, atradās sahlainu plawu, augligu druwu un šaknu dahrsu widū prahwa šahdscha, kura pilnigi atschkīhrās no freewu šahdscham.

Kraftmalā šchuhpojās masas, glihtas laiwinas; daudšas no tām bij pahrwilftas raibu juntu un winām bij uswilftas pahrleezigi leelas buras — tās bij kihneeschu dschunkas. Turpreti us augstā, stahwā krašta, pa kuru gahja šahdschas galwenā eela, garās fahrtis pliwinajās diwi farogi: Kihnas ašins fahrtais farogs, us otra baltā bij redsams milšigs melns puhkis. Bisotee kihneeschi domaja, fā šchis breešmonis tos špehlot issargat no wišām breešmam un šewišchi no baltajeem welneem, t. i. reetuma eiropescheem.

Up farogeem, fā ari krašta eelā bij šapulzejees milšigs lauschu puhlis, kas zaur sawu raibumu eepreezeja šweschneeku. Wiš wihreeschi bij gehrbušchees garōs, silōs šihda šwahrfōs, pahr kureem pakaušī nofarajās lihds semei garas, melnas bišes. Dascheem no wineem bij leeli, raibi šaules šargi, no bambusa needram waj šalmeem, ziti turpreti wehdinaja ar leeleem, spilgti krahsaineem wehdefteem. Bet wiš, tīfpat leelee, fā masee, tee, kureem bij laimejees tift preeščhejās rindās, fā ari tee, kas kaflus issteepušchi luhkojās teem pahr plezu, wiš wini šmehja pilnā kaflā, tee šmehjās, fā es to wehl nekad nebiju redsejis, tee wiš šmehjās par mums, famehr mehs no fuga winōs raudšijamees ar ne masaku šinkahribu.

Mehš bijam šašneeguschī kihneeschu šahdschu Mo-ho. Twaikonis šche peectureja us diwām stundam, lai eenemtu kuramo materialu. Šaipnais fuga šapteins mani usaižinaja brauft winam lihdsi malā. Tomehr mums wehl bij drusku japazeeschās, jo pluhdu deht fugis newareja peekluht kraštam un tadeht tīfā šaliftas laipas pahr tur stahwošcheem plosteem. Tīfko tas bij notizis, kad peesteidsās wesels puhlis štrahdneeku un šahka nešt fugi malku, kura stahweja us krašta milšigās grehdās. Zaur wineem špeesdamees mehs šašneedsam kraštu. Tur mums wispirms frita azis pulžinsch Kihnas šaldatu, kuru usdewums bij gahdat par fahrtibu. Mugurā teem bij šili šarkanas westes, us kruhtim šelta plahstite, us kuras bij redsams jau minetais puhkis — „lai isbeedetū eenaidneeku“, jo wineem rokā bij weenig nuhjas. Wajag buht redsejuscham šchahdus Kihnas šaldatus,

lai šaprastu, kadeht wīnu karam ar Japanu bij tahds un ne zitads isnahkums.

Da kauschu puhli staigaja leels pulks wišadu pahrdeweju un škanā balši peedahwaja šawas prezes, kuras tee nehšaja pahr plezu pahrliftōs kurwjos. Tomehr netruhka ari ihstu magasiņu, kurās, tāpat kā Sibirijā, bij dabonamas wišwišadas prezes. Mehš eegahjam weenā no tām, lai išbehgtu sinkahriģo puhlim. „Šhe juhs warat dabut ihstas Kihnas prezes,“ mans pawadonis šazija. Bet kad panehmu šehrkozinu kasti, tad uš tās lašiju „Triesta“. Bes tam manu ušmanibu šaištija šchi weikala komijs — kihneetis, kurušch wišadi mozijās ar freewu walodu. Pehz tam mehš pastaigajamees pa šahdšču. Mahjas šče bij glihtas un tihras. Pee daščām pat bij redšami koka išgreesumi, zitas atkal bij mahššligi išgalawotas no šchahweteem mahleem un winām bij glihti šalmu jumti. Logu ruhtis nebij šifla, bet papira. Bet leelafā data ehku bij eeschogotas augštām dehtu šehtam, tā ka no eelas pušes neredšeja wairaf kā tīkai mahju jumtus. Ušfrihtošchi bij ari tas, ka uš eelam šahweja dauds širģu. Kahdā weetā mehš pat eeraudšijam ratus, — peerahdijums, ka kihneeschi, kuri tatschu ešot wiša jauna išgudrotaji, peenehmuschchi ari kaut ko no eiropescheem.

Beidsot mehš ušmeklejam ari „selta fantori“. Daščas juhdses no Mo-ĥo atrodas kalmōs selta raktuwes, kurās strahdā ap 2000 strahdneeku un no kureenes išdeenas dabu ap 20 mahrzinu selta. Minetais fantoris bij eerihkots šcho raktuwju pahrwaldibai. Uš to laikam ašrahdija ģarās, baltās kihneeschu burteem aprakštītās papira strehmeles, kuras bij peelipinatas pee wahrteem. Pee paščas mahjas, kā ari pee pahrejām šahdščas ehkam atradās tahdas pat papihra strehmeles, tīkai špilģti šarkanā krahšā. Mums bij jaeet zaur weselu rindu istabu, kuras bij išrotatas wišadām porzelana figurinām un koka išgreesumeem, beidsot mehš nonahjam galwenajā telpā. Šhe atradās rakštams ģalds ar pindšeli un tušču, jo kihneeschi krahšo šawus burtus; istabas dibenā atradās tihriģa ģufu weeta,

pagatawota no tepikeem un špilweneem, uš wīnu wareja noškuht pa trim pašahpeeneem.

Drihs ween ap mums šapulzejās mahjas eemihneeki, apmehram 20 zilweku, pa leelafai datai jaunafi un teščam škaišti zilweki. Wīnu pirmais darbs bij šmeetees; tee šmehjās par manām brillem, maneem mateem, manām ģaiščajām azim, maneem šahbakeem, ihši šafot, par wišu. Wiswairaf tee šmehjās par kaptaina ihši apzirptajeem mateem, kuras tee newareja beigt ģlahštit. Weenam no wineem bij pat freetni paleels wehders, ar kuru tas tāpat lepojās, kā Bawarijas aldaris. Tomehr šchis nebij direktors, bet kahds zits, karam pahr ģaiščhi šilajeem kamsokteem bij šwahrfi no tumščhi šila šmaga atlasa.

Muhs pazeenaja ar tehju un zigaretēm, pehdejos aišdedšinaja ar no dšehščrapira pagatawoteem šidibuseem. Mehš turpretim wīnus pazeenajam ar alu, kurušch bišotajeem kungeem nelifās hsti labi patihkam, jo wīni dšerot nejauki šaweebās. Bet mums aišeģot tee atkal šmehjās, šmehjās kopā ar uš krašta šahwoščho kauschu puhli, kurušch noluhkojās pašaf muhšu twaišonim.

Pirmo un warbuht pehdeģo reiši biju Kihnā un tāpat ari pirmo un pehdeģo reiši šawā muhščā meerigi noškatijos, kā ziti par mani šmejas.

XXII.

Neišakama pilšehta.

Neišakami škaišta jeb neišakami neglihta? Uweens no abjeem, bet weenkahrščhi neišakama, jo šcho pilšehtu šauz Blago-weschtschensku. Tur mehlei freetni jawingrinās, eekams ta špeģi šcho wahrdu pareiši išrunat. Šchi ir pilniģi jaunlaiku pilšehta, ihštā Umura waldneeģe. Wīna pelna, ka to apškatam drušku tuwaf.

Tomehr kà es biju turp nonahzīs? Ja, pahrneimts no Kihnà dabuteem eespaideem es peemirfu aprakstīt brauzeenu pa Amuru. Tagad isdarīschu nokaweto. Zeturdeen, pulksten asto- nōs wakarà muhsu „Aleksandris“ atstahja glihto Stretinskas pilsehtinu. Bet mums par jo leeleem brihnumeem, muhsu waifonis nebrauza wis pa upi lejup, bet pret straumi. Uj muhsu jautajumu, kadeht tas tã teeĶ darits, mums atbildeja, kã japeeturot pee otras peestahnes augschup Stretinskas un ja is- lahdejojot dselszeta buhwei wajadsigais materials. Pehz stun- das brauzeena mehs šasneedsam mehrki. Eabi, kã peh- dejoj deenu gruhtibas mani tã bij nogurdinajuschas, jo zitadi es nemas nebuhtu warejis gulet, zif leelu troĶsni ša- zehla fleeschu un zitu dselsdatu isliĶschana malã. Bet nerau- gotees us wišu nogurumu, es nakti tomehr pamodos. Es pa- škatijos zaur kajites logu. Uj krašta es eeraudsiju krahschnu škatu. Islahdeschana bij nobeigta. Ap šmits zilweku, kihneeschu un tungusu, atradàs us krašta; weeni masgajàs upē, ziti špehleja un dejoj; ziti bij uskuhruschu ugunis un pahr tam uskuhruschu leelus katlus, kuroš wahrijàs rihsī. Un tuhdat aī wineem uguns apšpihdets stahweja druhmais meschs.

Bet šche bij ari šawa potitiška nosihme. Ir sinams, kã Kree- wija gribeja wilkt jauno dselszeta stigu gar pašchu Amuru. Bet dselszetu wehl nebija eesahĶts buhwet, kad iszehlas Kihnas = Ja- panes karsch, pehz kura nobeigschanas Kreewija dabuja teesibu wilkt stigu teescham zaur Mandšuriju un taisni no šhis weetas, kur mehs šchim brihscham atradamees, šahkas šchi Kreewijas-Kihnas lihniju.

Pulksten šeschōs rihtã mehs atgreesamees us Stretinsku, peecturejam tur kahdu stundu un tad beidsot dewamees pa straumi us leju. EesahĶmã krašti nebij nekahdi peewilzige; us labã krašta atrodoschee kalni bij gan jau apklati škaišteem mescheem; turpreti us freišã tee bij pilnigi kaili un šahdschas pee winu kahjam atstahja toti nabadšigu eespaidu. Bet drihs ween krašti abejàs pušēs peenehma teescham leelīsku, pazildinoschu isskatu, kahdu Sibirijã, ja pat wišã pašaulē reti kur atradiši.

Druhmi meschi mainijas ar šahlainãm plawam tur bij flusàs elejas, kuras gan wehl neweens zifweĶs nebij eezehlis kahju, upes widũ atradàs kalnaines, daschã weetã atkal kalni issteepa šawas kailàs flintainàs rokas pret upi. Wakarã šchi aina isskatijàs wehl leelīskaka, jo šchur tur pee tumšcho kalnu kahjam atšpihdeja gaischas ugunis.

Tikai tad, kã bijam braufuschu labu gabalu, kalni tapa se- maki un winu weetã drihs us labã, drihs us freišã upes krašta parahdijàs plaschi lihdsenumi. Otras deenas rihtã mehs pabrau- zam garam kahdai krahmeem apauguschai šalai, us kuras pliwinajàs šarfans karogs un eeraudsijam Arguna upi, kura šche šaweenojas ar Schilku. No tureenēs šahĶot mehs brauzam pa ihsto Amuru, tomehr upe tagad nebuht neisskatijàs warenaka kã šenak, tapat kã Egiptes septinas wahjàs gowis netika trefnakas, ad tãs bija eerijuschas trefnàs. Lihds pat pašchai Blago- wetschensskai Amura nebij plataka, kã Keimupe pee Mainzes.

Redsams, kã brauzeens buhtu warejis buht ihsti patihkams, kã tam nebuhtu bijuši weena kluhda; tas bij pahrleeku garsch un apkahrtne nebuhtu bijuse tif šchausmigi flusa. Kreewu datã bij gan wehl pa retai šahdschaj, turpreti kihneeschu datã — isnemot mineto Mo = Ho — lihds Blagowetschensskai it ne- weenas. Bet krašmalã usmestàs šeena kaudses leezinaja, kã ari šche mahjo zilweĶi.

Ihsti trauzejoschs bij ari pahrleezigais karstums. Eai gan mehs usbrauzam lihds 50 platuma gradam, tomehr gais jau no agra rihta bij nepanesami karsts un špeedigs, wakarōs jeb ari pret rihtu beeschi ween eestahjàs beesa migla. Maschinam wajadsēja mest meeru. Beidsot pahrleezigais knīschu daudsums. Bes leeka pulka istabas mušchu, kura us kuga bij brihw- biletēs, tur bij zitas toti leelas mušchas, kuras ahtri peelaidàs zilweĶam un tã eeduhra, kã pat asinis tezeja; ne masak nepatih- fama bij kahda škaišti šaka mušchu šugu, bet šche gan šakã krahsa nosihmeja wairak ismīsumu, nekã zeribu.

Kas radis gulet deendusū, nedrihĶst brauĶt pa Amura upi.

Ja mineju, ka apfahrtne bij breefmigi flusa un weentuliga, tad tas atteegas tikai us kraštmalam. Us upes paščas turpreti waldija apbrihnojama dšihwiba. Beeschi ween mehs šatifikam pasta kà ari weefahršchus twaikonus, kuri bij pa leelakai da-lai pahrpilditi brauzejeem, masi twaikonišchi wilka smagas leellaiwas, us furam atradàs weselas lokomotiwes; daschàm laiwam bij apfahrt margas un winàs laifkam weda zeeumneefus. Pee kahdas salas mehs eeraudšijam diwus inscheneeru twaikonišchus, kuri neskatotees us miglu bij braufuschchi un nu atradàs us sehfla. Bet wiswairaf manu usmanibu šaištija neleels plosts, furu wadija trihs wihri. Tee bij laifkam isbehguschchi zeeumneefi, kuri schahdà fahrtà gribeja šasneegt Mandšuriju un tà atdabut brihwibu.

Ari muhsu pašchu twaikonis bij eewehroschanas zeenigs. Winšch bij buhwets pehz Wolgas twaikonu parauga ar diweem stahweem, kà gandrihs wiš Amura twaikoni, tikai tee bij daudš weenfahršchafi nekà pirmejee. Tee ari zitadi kustejas us preekšču; fuga pakaf galà atradàs šarkans rats, lihdsigs dširnawu rateem. Tapehz ari schahds Amura twaikonis istahlem lihdsinajàs leelai peldošchai fokū sahgetawai. Bet loti škaišti isskatijàs, kad fugim ejot pahr ratu pazehlàs wesela putu kaudse.

Ari ehdeens, par furu bes 10 rubkeem brauzamàs maksas, jamaksa diwi rubki deenà, bij loti weenfahršchs. Pusdeenà škabhà freewu supe ar bissteku un šwaigeem gurkeem, wakarà fotletes no kapatas gakas; kà likàs, tad pawars zita nekà neprata pagatawot. Bissteks un fotletes ir ihsti labi ehdeeni, tomehr pastahwigi weens un tas pats. Tad jau treschàs klases ehdeenu karte bij daudš bagataka.

Tur brauza debesu walstibas dehli, wiš ar garàm bisem, wiš tee ehda rihsus, tikai no rihteem tee winus ehda ar karotem, pusdeenàs un wafaròs ar koka steebrineem.

Tahdà wihsè bij arweenu kaut kas jauns redsams. Tomehr mani wiswairaf nodarbinaja tàs domas, ka atrodamees starp diwàm leelafajam walstim wišà pašaulè, starp Kreewiju un Kihnu,

ta mehs atradamees pašchà Usijas šerdè, un tomehr ihstenibà mehs tagad brauzam pa diwu pašaules datu robeschu.

Otrà augustà pulksten 5 no rihta, t. i. zeturtajà deenà pehz manas aizšeloschanas no Stretinskas, es usmodos šawà schaurajà gultà. Kugis stahweja us weetās, ja, kur tad mehs atradamees? Es šteidsos us fuga wirsu un ko es tur redseju! Amura lihdsinajàs 1 lihds 2 kilometrus platam eseram, abi krašti bij semi, bet gar Kreewijai peederoscho kraštu steepàs garšč bulwars, furu apehnoja kupli, wezi fokū, un pa furu pastaigajàs daudš lauschu gresnòs uswalkòs. Schur tur zaur fokū šatumu pašpihdeja glihtas wafarnizas un tahlafu bij redšami basnizu torni. Ja, kur tad es biju nokluwis? Waj biju wehl nelaiptajà Sibirijà, jeb burwu wara mani bij nonesusi us kahdu pilsehtu pee Keina? Tahds bij pirmais eespajds, kahdu us mani atstahja Blagoweschtschenska. Un pilsehtà eejot schis labais eespajds wis nemasinajàs, bet peenehmàs.

Kahds ormanis mani noweda pee kahdas gresnas mahjas us furas stahweja leeleem burteem: „Kreewijas weefniza.“ Eeschà brofastoja arween freewu ofizeeri, kuri bij gehrbuschees gresnàs uniformàs, galdi bij klahi pehz Parises modes — un dewini brihnumi — fungi šarunajàs tihrà wahzu walodà. Ari weik-lais weefnizneefs — winšch bij bijis ofizeers, kahda pahrkaphuma dehl degradets un nosuhšits us Sahalinu, bet wehlat atkal apschehlots — usrunaja mani mahtes walodà.

Bet pilsehtu apstaigajot mani šagaidija jauni pahrsteigumi. Gar kahdu konditoreju un musikaliju pahrdotawu es nonahzu us plascha turgus laufuma, kur pahrdotawas lihdsinajàs škaištàm pilim un winàm netruhka pat elektriskas apgaismoschanas. Leelàs Hamburgas firmas „Kunst un Abbers“ gresnajà pahrdotawà rihkojas wesela armija wahzu komiju. Ari rahtušis wehrsa us šewi usmanibu; winà bij eerihkota krahškase un lombards, kà ari publikka biblioteka ar lasamu istabu. Rahtuschu tuwumà stahweja pat omnibus, furòs pa peezi kapeikam wareja brauft pa besgaligi garajam eelam. Ihš šafot, pilsehtai peemita kaut kas no Amerikas pilsehtu drudschainàs attihstibas. Un tas nahk no

tam, ka tuwumâ atronas plaschi selta laufi, furu ihpaschneefi laifu pa laifam eerodas pilsehtâ un bauda dsihwi ar schahdeem laudim peemihotoschu weeglprahtibu. Tapehz ari schini neissakafamajâ pilsehtâ wifs tif neissakami dahrgs, tâ ka teem, kas naw selta raktuwju ihpaschneefi, ir mati zelas stahwu.

Bet neraugotees us to, waretu eedomatees, ka atrodas kulturas pasaulê, ja neredsetu bismanu pulkus, jo semee laudis ir wisi fihneefchi. Bises strahdâ us jaunuszeltu namu jumteem, bises nesa pa eelam nastas, redseju pat bises wihrus brauzam ar welosipeedem; newaram noleegt, ka sem plahnâs kulturas fahrtinas wehl mahjo meschonou paraschas. Bes zeremonijam wifu met ahrâ us eelas. Tâ es peemehram redseju, ka us eelas fahdâ zaurumâ bahsa ehweku skaidas. Tumshajâs naftis mahju ihpaschneefi schauda, lai atbaiditu sagfus, un leetus laifâ schis pilsehtas eelas pahrwehrschas par dublaineem purweem. Kahdu wafaru es tâ eestigu schahdâ purwâ, ka newareju gandrihs isfluht ahrâ.

Tahda bij schi neissakamâ pilsehta. Bet wehl neissakamaks bij mans preeks, kad wareju no tâs atwaditees. Sibirija nu reis ir seme, par furu newar fazit: „Sche ir labi, sche taifsim buhdas!“

XXIII.

Postillon d' Amur.

Postillon d' Amur — juhs, mana zeenigâ, domajat, ka tas nepareisi, ja schis frantschu wahrds zitadi rakstams? Ja warbuht tas, furu juhs domajat. Bet to, par furu es runaju, teescham sauz par Postillon d' Amur, jo winsch ir weenfahrschs pasta twaifonis, kas braufâ pa Amura upi. Tureeneefchi leeto wahrdu „Amur“ daschadâs nofrahsâs. Starp fungeem, furi man pehdejo wafaru Blagoweschtschenskâ usturotees, sarihfoja atwadischanâs meelastu, atradâs fahds

jauns freewu augstmanis, fursch bij Heidelbergâ studejis un tapehz runaja loti labi pa wahzifki. Winsch walfaja Amura kasaku leitnanta uniformu, bet tâ ka winsch bij loti leels dahmu zeenitajs, tad winu wisi saufaja par „kassaf d' Amur.“ Pehz schi wahrda es ari nokristiju par Postillon d' Amur pasta twaifoni, ar furu gribeju dotees tahlaf lihds Habarowskai, lai no tureenes schneegtu netahlo Wladiwostofu un Klufo okeanu. Tomehr schis twaifonis preefsch manis ari teescham bija mihlestibas wehstnesis, jo winam bij mani west tuwaf maneem mihtajeem tahlajâ dsintene.

Tomehr twaifonis, fursch stahweja kraftmalâ, ari teescham pelnija, ka tam dod fahdu mihtaku nosaufumu. Winam bij ne tikween diwi skursteni, bet ari pianinos, elektriska apgaismoschana, tas bij wispahrigi puslihds frahschni eerihfots, tâ ka winsch wairaf lihdsinajâs juhras, ne upes twaifonim. Ari ehdeens bij puslids labs, tomehr ehdeenus nesneedsa apfahrt, bet salifa us galda un freewi, fungi un dahmas, usbruka teem ar tahdu sparû, ka sche bij labaf rihfotees rehaz wezâs parunas: „Deekahpschanas rotâ zilweku, tomehr tahlafu teef — bes winas.“

Samehrâ ar twaifona labo eerihfojumu ari braufschanas maksa nebij masâ; lihds Habarowskai maksaja 20 rublus, bes tam par ehdeenu bij jamaksâ diwi rubli deenâ. Tapehz ari nekahds brihnums, ka sche jau bij redsama labaka publika. Tâ tur bij weens ihsts generals, fursch zetoja kopâ ar sawu adjutantu; winsch bij loti laipns fungs, runaja ar man franzijski un daschreis pat wahzifki; tahlaf fahds kapteins, fursch zetoja us Usurijas apgabalu un fura behrnu es paglahbu no afinssehrigas, tad wehl fahda kundse no Samarfandas, fura ar saweem diweem behrneem zetoja us Wladiwostofu, fur dsihwoja winas wihrs, zelu insche-neers, furu ta weselu gadu nebij redsejusi; tad fahda freewu skolotaja, skaiста, glauna dahma.

Us fuga wirsas netruhka ari prastafu lauschu un pat mescha eemihneefku. Bes fihneefcheem un ziteem, tur atradâs

kahds jauns, bet ihsti stalts lahzis, no Sibirijas melno lahtschu fugas. Bahrgais funks atradās stiprā buhri, tomehr tikko kahds to kaitinaja, tad winsch nekawejas rahdit sawas spehzigās ketnas.

Bij teikts, ka muhsu Postillon d' Amur isbrauks 4. augustā taisni pulksten tschetrōs pehz pusdeenas. Dar noscheloschanu es atkal atnahzu noteiktā laikā. Bet man ussmaidija laime. Es tur satiku kahdu jaunu israeleeti, kusch bij atbrauzis us Sibiriju eepirkt ahdas sawa tehwa weifalam. Winsch bij ihsti patihkams jauneklis, kuram bes berlineeschu isloksnes bij ari leels krahjums kupleju un daschadu joku. Utikal japateizas schim laipnajam zilwekam, ka man schis deesgan garais zela gabals nebij tik zarlaizigs. Man bij sewischka laime, jo sahlot no Urala lihds pat Klusajam okeanam man gadijas zela beedri, kas prata wahziski.

Up pulksten peezeem bij beidsot wiss tik tahlu sagatawots, ka warejam dotees zela. Nejaufi swilpdams dselsu milsenis dewās us upes widu, bet tikai tadeht, lai sche atkal apstahtos. Dee wina garām wirwem peestiprinaja ne masaf kà peezas smagi peekrautas leellaiwas, kuras ari gribeja dotees pa upi lejup. Un to sche sauza par pasta twaikoni! Bet beeschi ween mehs dabujam gahrđi nosmeetes. Kad twaikonis brauja schkehrsam pa upi, tad laiwas leelā riakfi danzoja pakaf lihdsigi staltām meitam, kuras seko sawai mahtei balles jahle. Bet schai leetai bij ari sawa ehnas puse: mehs nebrauzam wis wairs 25 werstes stundā, kà ar pretschu twaikoni, bet tikai 15; zela mums aishahja puszeturtas deenas un mehs nonahzam Habarowskā tikai tad, ka Usures upes twaikonis jau bij aishrauzis. Tapehz man ari nebuht nebij tik wisai laba duhscha, kad muhsu fugis, tikdaudf laiwam apfahrees, pret wafaru dewās zela.

Bet kas tad tas? Stana ragu musika spehleja kahdu wahzu tautas meldiju. Waj gan mani jaunee draugi — — ? Es steidos us fuga wirsu, no kureenes pluhda neparastas skanas. Sche pateesi stahweja kahds pusduzis musifantu un puhta wisa spehka. Tee man stahstija, ka esot bawareeschi is Kaiser-

lauternas un ka tee tagad atrodotes us „mahkslas zetojuma“; tomehr winu seji leezinaja, ka tee bohemeeschi, ko tee ari beidsot atfinās. Bet katrā sinā tee bij no tahleenes, lai gan winu musika nebij nekahda laba, masafais toreis ta bij sliftaka par turgus musiku. Kahdreis kapelmeistars waizaja manam jaunajam zela beedrim: „Waj ne, no tahleenes muhsu musika skan loti labi?“ Man bij nepatihkami tas, ka sche laudis isdewās par wahzeescheem. Bet Sibirijas fungu prastjumi nebij par laimi tik augsti. Korim wajasdeja is wafarus spehlet lihds weh-lai naktij, pee kam us plascha, elektriski apgaismota fuga wirsus tika dejots — gaisma atwilinaja schurp ari nekaitamus odu barus. Bohemijas mahkslineescheem gahja augsti, tee eenehma katru wafaru diwdesmit lihds trihsdesmit rubkus, nemas nekfatotees us to, ka sche tik dahrgo alu tee wareja dsert zif ween teem gribejas.

Pehz wisa mineta waretu domat, ka muhsu brauzeens bij ihsti patihkams un jautrs. Bet tā tas wis nebij; masaf odu deht, kuru gan sche nebij truhkums, bet kuri rahdijas buht tik labfirdigi, it kà teem buhtu atnemti dseloni, bet gan leelā karstuma deht; lai gan mehs atradamees 50. platuma grada tuwumā, tomehr karstums bij nepanesams. Sahlot no septineem rihtā lihds pat pusnaktij waldija nospeedoschs karstums, tā ka sweedri tezeja straumem. Up pusdeenu teescham nesinaji ko eesahft un sewischki gruhti klahjas tad, kad fugis kahdreis apstahjas.

Upgabals ari nerahdijas nemas peewilzigs, Amura bij sawu skaisumu pametusi otrpus Blagoweschtschenskas. Wehl tikai weenā weeta upe tef zaur schauru kalnu eeleju. Tas ir tur, kur upe pehdejo reis met leelu lihsumu us deenwideem, lai tur islaustos zaur Alin-Bureju kalneem. Schini weeta plata upe kà schaura lenta sprauzas zaur stahwajeem, augstajeem kalneem, kuri apauguschi skaisstem lapu mescheem.

Dee schis aijas eelejas atrodas us upes freisa krasta Raddejewkas sahdscha, kuras wahrds plaschakai publikai

gandrihi nesinams un tomehr ta ir wahzu gara leezineeze, jo wina sawu wahrdu dabujusi no slawenà Dr. Raddes, etnografiskàs musejas direktora Tiflisa, kursch sawà laika apzeloja scho apgabalu. Sche iskahpa kahds jauns, bahls, fluss wihreets ar sawu radineezi; winam sche bij jausnemas meerteefnescha amats.

Radineeze, fà jau seeweete, bij runigaka. Wina man pastahstija, fà schahdeem eerehdneem diwus deenesta gadus skaitot pa trim un fà wini pehz 17 gadu kalposchanas warot dabut pensiju, ja winus pa to starpu naw apehduschchi lahtschchi, wilki, waj tihgeri, furu tanì apgabalà toti dauds. Masakais preefsch neilga laika kahds tihgers bij saploschjis weenu freewu un fundse schelojàs, fà laiskee semneeki nefa nedarot, lai schos breefmigos swehrus isdeldetu. „Ne wini fer swehrus, furi muhs ehd, neds siwis, kuras mehs waretu ehst.“ Pehdejo Usurijas un Amura upès teescham tifdauds, fà waretu rofam grahbt, bet reti fad tàs dabu baudit.

Islaujusees zauri kalnu spraugai, Amuras upe peenemas atkal platumà; sewischki plata ta tanì weetà, fur winà eepluhst staltà Sungari upe; tur wina lihdsinas nepahrredsamam uhdens tuksnemim, furà fà oases parahdas neskaitamas sakas salas. Us Sungari upes es redseju ari kihneeschu twaifonus, weenfahrschas leelas koka laiwas ar twaifu maschinam. Pasascheeri bij schinis laiwas sabahsti zeeschi kopà, fà silkes muzà.

Pehdejà pehzpusdeenà apfahrtne bij tif weenmuliga, fà mans jaunais, nerwosais beedrs kluwa waj ahrprahstigs. Winsch skraidija pa fuga wirsu, saukdams: „Ak, zif tas reebigi, zif reebigi!“

Bet ari pazeetigakais zilweks wareja saudet pazeetibu. Nebija wehl ne labi tumshs, muhsu zeta mehrkis, Habarowka, tikai wehl 15 werstis, fad fugis ismeta enfurus un pee tam wehl upes widù, jo frasti bij semi un purwaini. Tà tad notifa, fà mehs tikai peehtajà deenà pehz muhsu aiszetoschanas no Blagoweschtschenskas agri rihtà nonahzam Habarowkà.

Juhra, juhra, swehtà juhra!

Zif patihkami atrast preefschà wairaf, nekà esam zerejuschi. Sibirijà tas gan reti noteefas, bet katrà sinà tas sakams par Habarowku. Es teescham jutos pahrsteigts, fad es astotà augustà agri rihtà, saulei lezot usnahzu us twaifona. Es biju eedomajees, fà pilsehtha atrodas purwainà lihdsenumà. Un ko es eeraudsiju? Us Amura labà frasta stahwi pazehlàs wairaf fà diwisimti pehdas augsts, garsch kalnu strehks; kalnu stahwà nogahse bij apaugusi krahschneem oscheem, wihksnam, ofsoleem, leepam u. t. t. Us scheem augstumeem nu atrodas pilsehtha, bet tà, fà no apasschas redsama tikai winas skaitakà data, ne wisai leelà, bet glihtà basniza ar winas sakajeem tornisheem, wesela wirkne pawisam jaunu kasarmu, beedribas mahja, generalgubernatora pils, kuras tuwumà atrodas grafa Murawjewu-Amurska peemineklis. Pehdejais atrodas skaità dahrsà us kahda flints raga, kas eesteepjas upè. Weeta iswehleta ar garschu. Preefschà isplatas mirdsoshais uhdens lihmenis, no kura us trim pussem steepjas tahli semè platas, silganas uhdens lentas; taisni pretim, us wakareem, widejà Amura, pa furu war nokluht us Blagoweschtschensku un tahlaku paschà Sibirijas serdè, pa labi, us seemeleem, Amura lejas gals, kas wed us Nikolajewsku un druhmo Ochotškas juhru, beidsot pa kreisi us deenwideem Usurijas upe, Amura galwenà peeteka, kura wed us Wladiwostoku un Japanas juhru.

Tà tad peemineklis atrodas scho uhdens zeku widù; slawenais pehtneeks stahw schis neismehrojami leelàs semes dabisko satiksmes zeku widus punktà. Bes asins isleeschanas winsch eeguwa schos semes gabalus sawam waldneekam.

Notahlem no upes puses skatotees Habarowka — isskatas wislabaf; mums isleekas, it fà muhsu preefschà atrastos weena no skaitakajàm Donawas jeb Reinupes pilsehtham. Tomehr augschà nonahkscheem wis peenem zitahdu weidu. Tur muhsu preefschà isplatas plaschs, putekfains, no dsilam grawam pahr-

traukts kalnu lihdsenums, pahr furu ir iskaištas leels pulks koka mahju tā, ka starp winām gan steepjas eelas, bet netruhst fruhmu un mehflu ischupu. No tureenē Habarowška wairaf lihdsinas leelai Sibirijas tēschu nometnei, nekā pilsehtai. Bes ninetā jaukā škata no upes pušes, man no Habarowškas tīfai wehl weena patihkama atmina; tur dabonams gahrdais Amura kawijars, no kura 180 maksā ne wairaf kā 1 rubli 20 kapeikas un kursch war drošchi ween mehrotees ar labako Astrakanas kawijaru.

Kā jau eepreešč mineju, man šche radās daudš nepatīščanu. Mehš bijam nokawejuschī Usuri upes pasta twaikoni. Par laimi es dabuju šinat, ka ap pusdeenu noeščot zits twaikonis, tomehr pagahja pusdeena, peenahz awafars un no fuga wehl ne wehsts. Mans jaunais draugs, „kaskoka ahdu medineefs“ — dahrgas ahdas wišč gan neeguwa ar lodem, bet ar rubteem — nobrauzā us Nīkolajewsku; pirmo reiši man wairs nebija neweena, kas prastu wahzišči un tā tas palīka wēselu nedēlu. Bet kapteins, kura behrnu es biju paglahbis, bij pret mani ļoti laipns. No Imanas eesahkās dselšzēšč us Wladiwostoku. Us 500 werstes attahlo Imanu wišč man isgahdaja bīkēti us minetā twaikona, kursch eeradās tīfai pulkstēn dsmitōs wafarā un palīka turpat lihds rihdam.

Tw aikonis bij ihsts grabascha, ne leelaks par twaika laiwu, kahdas redsam pee kara fugeem. Par ehrtibu tur nebij ko domat; tā peemehram man eerahditā kajite bij tīf sema un schaura, tā ka man wjadseja katreis pilnigi isgehrtēes, lai aīf neschehligā karstuma buhtu eespehjamš gulet; neleelais jalons bij tā pahrpildits behrneem, winu mahtem, sīhditajam un behrnu meitam, ka grūhti wareja atrast stuhriti, fur waretu meerigi eebaudit weenfahrschos, bet ļoti gahrdos ehdeenus. Kreeweem ir weenmehr zētā lihds galwas spilwens, tehjas katls un — sīhdaini. Un us schahda fuga man bij jaištur wēselas trihs deenas, jo wišč nebrauzā ahtrakti, kā septinas werstes štundā. Par laimi laīks kluwa tīf wehšs, ka wareja uštūretees us fuga wiršus. Tomehr wehlať karstums tā peeneh-

mās un odi tā mozija, ka es waj ismišu, kamehr labširdigais kapteins man neatwehleja ee-eet stuhmana buhdā, fur man aīf abeem stuhmaneem sehdot klahjās daudš mas labaf.

Tomehr brauzeenam, masakais sahkmā, bij ari sawas patihkamās pušes. Ja ari upes kreisais krašts palīka sems, apaudšis fruhmeem waj beesu sahli, furu daschās weetās plahwa un frahwa kaudsēs, tad tomehr us labā krašta pazehlās mešcheem škaišti apauguschī kalnaji, aīf kureem tahlumā bij dsirdama juhras schalkschana. Tomehr pehdejā deenā pakalnes nosuda, un nu wairs tīfai upes plāschums mums eedweša zeenibu; bet sawadi, upe tapa plataka, jo wairaf mehš tuwojamees winas awoteem. Daschā weetā tā bij wairaf tuhkstosch metrus plata. Tomehr dsitums nebuht nelihdsinajās platumam. Tā bij tagad zaurmehrā tīfai astonas lihds dsmit pehdas dsīka, tā ka mums wjadseja usmanitees, un reiši mehš pat usšrehjam us sehli, tā ka seewas un behrni sahka waimanat; tomehr ar garu fahrschu palihdsibu mehš drihs ween atkal tīfam walā.

Bet neaīsmiršim ari daschus sīhkumus. Pee lehšenajeem krašteem us saknem waj semju kopinam guleja puslihds leeli brunu rupuschī, us kureem kapteins schahwa ar šrotim, tā ka tee nogrima uhdeni, furu tee sahrtoja sawam ašinim. Bet wairaf, nekā šche rahpuki, manu usmanibu šaištija „goldi“, kahda zilts, kura mahjo weenigi schini apgabalā. Wispirms mehš eeraudšijam tīfai daschus no teem sem kokeem, waj ari laiwinās; bet kad mehš peestahjam pee kreisā krašta, lai eenemtu malku, tad eeraudšijam wēselu neleelu sahdschu, kura sastahweja no telim un nabadšigām buhdinam. Tomehr pee buhdinam atrodoschees gurku un pupu lauķi atradās ļoti labā šahwoķli. Scheem laudim bij pat sawa šwehtniza, tuhščs koka schkirsts bišču stropa leelumā, kursch bij aptihšs spilgti šarkanu drehbi. Zilwēti pašchi lihdsinajās sīhneescheem, tomehr wiħreeschu sejas bahrdainas un druhmas, un bīses weetā teem bij us galwas no mateem šagreests wiħstoklis.

Pehdejo deenu pret wafaru upe peenehna ihstu Afrikas upju raksturu, wina sadalijās wairafōs farōs, furus eeshogojā tumšchi krumaji, starp kureem nenahzās weegli atrast ihsto žetu, lai gan šchur tur bij aisdegtas šarkanas signalu ugunis. Beidsot, ap pusnakti, mehš eegreesamees Imanā, Usuri upes peetekā. Mums eebļakam parahdijās tumšchi fugu stahwi un uš krašta šchur tur paspihdeja ugunis. Mehš bijam šasneegušchi mehrki, Imanas peestahtni, bet protams atkal par wehlu, jo wilzeens uš Wladiwostoku bij aishrauzis jau pulksten peezōs pehž pusdeenas.

Mani žeta beedri, to starpā ari kundse no Samarkandas, wehl dewās malā, fur to winu peederigee gaidija, bet es guleju uš kuga, kamehr stuhrmanis mani otrā rihtā nemodinaja, šazidams: „Ahtri, ahtri, twaifonis tuhdaš dosees atpakaš.“ Ahtri šakra wajis leetas, es dewos malā, fur man parahdijās šawads škats. Eifās, it fā kultura buhtu šche pehššchni ebrukufi. Krumaju un uhdens peķķu widū bij nekahrtigi ismehtatas gatawas un un pusgatawas ehķas, furās dšihwoja kugineeki, dšelszeta eeredni, strahdneeki u. t. t. Weenigā eela weda zaur basaru; pehdejais pastahweja no wešelas wirķnes koka buhdu, furās pahrde wa wišadas šafnes, to starpā ari melones un tomatu, fā ari šiwis, leelus škaištus sterletus, karušas un zitas. Weikalu ihpašchneeki, kihneeschchi nodarbojās taišni ar šawu rihta tualeti un pina weens otram garās bišes. Wehļak es šchini južekki atradu ari šahdu weesnizu, furā pat bij trauki preešch masgaschanās, usgabju ari šahdu jaunlaiķu restoraziju, fur par breešmigi augštām zenam wareja dabut dašchadus gahrdumus.

Bet wiswairaf preezajos, eeraudšidams leelu pulķu wagonu. Bij taišni mana dšimumdeena. Tanī deenā man mehđsa pašneegt deesgan wehrtigas dahwanas, bet tās nekad nebij tiš škaištas, fā šchee wagoni, furus es, protams, drihšsteju tikai apluhkot. Man bij tā ap širdi, fā buhtu warejis mestees žetōs un škuhpsitit sleedes, jo tās nebuhtu bijuščas tiš — aukštas.

Žekšch lihđš Wladiwostokai ir 400 werstes garšč, tomehr wilzeens eet wešelas 24 stundas; šcho dšelszeta mehš waretu ih-

štenibā dehwet par kareiwju dšelszetu, jo ne tiš ween augštatee, bet ari semakee dšelszeta eerehđni ir tehrpušchees kareiwju uniformās. Tomehr wilzeenam ir ari pirmā klase un, Sibirijā kaut kas pawišam nedširdets, weens wagons ar ehđamsahli, fur, lai gan par dahrgu naudu, dabonamas ihsti labas leetas; šche dabonams ari Amerikas lehgera alus, furšč nahzis pahr Kluso okeanu, pahr furu es gribeju dotees uš mahjam.

Wafarā es biju tiš negudrs atstahť wakā wagona logu, tā ka mani wehl reiš peemeķķeja breešmigee odi un „išduhra“ no Sibirijas.

Upkahrtne nebij nekahda leelišķa, tomehr ta bij deesgan peewilziga, šchur tur pa glihtai šahđšchai, ap furām bij redšamas druwas un kartupeķķu laufi. Te peepeschchi mums šahnōs pamirdseja plasčšs uhdens špogulis, tad atkal, lihđš mehš beidsot ne-eeraudšijam fugu mastus un twaifonu škurstenus. Kamehr es wehl uš wišu raugos pahrsteigteem škateem, šauž fonduktori „Wladiwostoka“, bet es šaužu tapat, fā tee 10,000 greeķu, kuri pehž gruhťā gahjeena zaur Mas-Usiju nonahža pee šahťa uhdena:

„Juhra, juhra, šwehtā juhra!“

XXV.

Sibirija no tahleenes.

Peterburga, Maskawa, Kijewa — šchis trihs pilšehtas ir Kreewijas lepnums.

Tomehr es waru ar škaidraķo širdsapšinu apgalwot, ka šchis šlawenās pilšehtas nebuht newar lihđšinatees tahļajai, mas pašihštamajai Wladiwostokai.

Neatzeros, furšč želotajs, waj kura grahmata man gribeja eestahstīt, ka šchi Sibirijas pilšehta neesot nemas škaišta. No peestahtnes isnahťot, es biju pilnigi pahrsteigts. Šchis škaištis semes stuhritis, pee kura, fā likās, bij strahđajušī mahššleneeka rofa, fur jaukā šaškanā weenojas daba ar žilweķķu roķķu darbu,

atgahdinaja man nuhsu skaiſto Kihli, lai gan ſchi Sibirijas pilſehtas apfahrtne ir daudſleeliſkafa, nekà ta pee Holſteinas oſtas.

Up Wladiwostofu wairaf ſchauru juhras lihſſchu dſiti eegrufſchas kalnainajà kraſtâ. Weenu no dſitakajeem, kurfch tàpat ka Kihles lihziſ lihſſinajas upei, noſauz par „Selta ragu“. Schis garais, ſchaurais lihziſ, furâ nekad neeſpeeſchas juhras wehtras, lihſſinajas rahmam eſeram. Winu, it kà ſargadami, eeſlehſ kalni, kuri apflahti pa dalai kraſſſchneem meſcheem, pa dalai ſatu ſahli. Uſ wina kraſteem atrodas Wladiwostofa, Sibirijas attahlakà pilſehſta. Tifai nedaudſas, iſſas eelinas ar maſeem fokà namineem dodas uſ augſchu pa ſtahwo kalnu no-gahſi. Galwenà, daſchas werſtis garâ eela, eet gar paſchu kraſtu. Schini eelâ ari atrodas pilſehtas eewehrojamafàs un lep-nafàs ehſas, ſtarp furàm minami leelais, ſkaiſtais, elektriſki ap-gaiſmotais, Hamburgas firmai „Kunſt un Alters“ peederigais tirdſneezibas nams, admiralitate, jaunà doma baſniža, freewu-ſih-neeſchu banka un w. 3. Bet wiſwairaf mums kriht azis dau-dſàs jaunàs kaſarmes juhras un ſauſſemes kara ſpehſkam; winam paſcham ſawa baſniža. Schis buhwes, furas kopâ iſtai-ſa weſelu pilſehtas daku, aiſſteepjas lihſſ pat juhras lihſſſcha ga-lam, furu noſauz par „puweſſſchu faktu“; ſawu wahrdu tas dabujis no tam, ka no tureenſ mehſſ zeltees beeſa migla, kaſ — beeſchi ween waſaras widû, pehž karſtàm ſaulainàm deenam — atnes Wladiwostofai nelabu laifu, leetu un auſſtummu.

No ſchis kraſſſchnàs eelas daudſàs weetàs redſams dſiti lejâ mirdſoſchais uhdens ſpogulis, uſ kura beſ daudſajeem buru kugeem, redſami twaifoni no wiſàm paſaules malam un ari kahti deſmit lihſſ diwpaſſmit freewu kura kugi. Bet ſewiſſſchi ſkaiſta ſchi eela wafarâ; ſtahwedami augſtakajâ deenwidus galâ, mehſ waram noluhſkotees zaur weſelu aleju mirdſoſchu ugunu un laternu. Wehl apburoſchafſ ir ſkats, ja pahrbrauzam pahrbrauzam juhras lihzi uſ otru kraſtu, fur meſchu tumſibâ un flufumâ atrodas kahta iſpreezaſchanàs weeta „Italiža.“ Tur mehſ waram pahreddſet wiſu ſcho gaiſmas juhru — tas ir neaiſmirſtams ſkats!

Tomehr garais bulwars muhs walſſina ari gaiſchâ deenâ. No agra rihta lihſſ wehlam wafaram pa winu pluhſt raibs kauſchu puhliſ. Kihneeſchi ar garajam biſem, gehrbuſchees ſawòs gaiſchi ſilajòs lindrakòs, kaſjâs pat karſtakâ laifâ nepezeeeſcha-màs filža kurpes, druhmi, gandrihſ melni foreaneeeſchi, baltàs drehbès, iſſi apzirptàm bahrdam un tuhtam lihſſigàm zepurem galwàs, maſas, daitas japaneeſtes, teeſcham mahſſligi ſawih-teem mateem un neglihto ſihda drehbſes kupri uſ muguras, freewu ofižeeru ſeltâ iſſchuhtàs uniformas, ſteidiſigi wahzu tirgo-taji — wiſi ſche jauzas un druhſmejas weeni zaur otreem. Eiro-peeeſchu gan ſche wiſmaſaf. Lai gan Wladiwostofa peeder Kree-wijai, tomehr ta ir iſſta kihneeeſchu pilſehſta. Pilſehtas eedſih-wotaju leelakâ daku ir „debeſu walſtibas“ dehli. Turpreti no Japanas ſche naw neweena wihreeſcha, wini ſuhſta ſchurp ſawas meitas, furas nodarbojas ar tahdu amatu, no kura pat kihneetes kaunas. Wahzeeeſcheem ir pat ſawa kraſſſchna elektriſki apgaiſmota beedribas mahja, furâ tee mehſſ ſapulžetees.

Juhs man peekriſiſit, ka Wladiwostofa ir apluhſoſchanas zeeniga un tomehr uſ wehl neeſnu minejis wiſus winas jauku-mus. Doſimees uſ reetumeem no galwenàs eelas pahrbrauzam augſto kalnu muguru, preeſſſch kam mums wajadſigs tifai daſchu minu-ſchu, tad ſew par jo leeleem brihnumeem atradiſimees tuhtaf pee otra juhras lihſſſcha, kurfch daudſ plataſ par „Selta ragu“, tà ka augſtee kalni uſ wina otra kraſta tiſſo ſaredſami. Tapat uſ auſtrumeeem no „Selta raga“ eedami kahtu ſtundas zeturfſni zaur beeſu ſkaiſtu meſchu, mehſ ſaſneegſim zitu lihzi; no juhras puſes to eerobeeſcho aſas nepeeeetamas flintis, no žitàm puſem meſchſ, tà ka tas wairaf lihſſinas flufam kalnu eſeram.

Neſkatotees uſ pilſehtas tuwumu, ſchis lihziſ ir iſſi flufſ, no paſaules atſchſirts ſemes ſtuhritis, wehl jo wairaf tadehſ, ka uſ wina kraſteem naw nekà wairaf, kà tifai weena foreaneeeſchu ſahſſſcha; puſſagruwuſcho mahlu buhdinu preeſſſchâ gandrihſ arweenu redſeſi guſam bruhnos eedſimtos, wihrus un ſewas, tahdus, kahtus Deews tos radijis. Tifai ſkaiſtâ lihſſſcha paſchâ galâ luhſkojas no meſcha daſchas kaſarmes un

apzeetinajumi. Us ſchejeeni labpraht isbrauz Wladiwostofas wahzeefchi. Pilshehta pee Klufa okeana ir weens no Kreewijas warenafajeem zeetofſchneem, austruma Ufijas Dſchibraltars, furam fahdreif austruma jautajumâ peefritis ſwariga loma, lai gan juhra seemu us pahris mehneſcheem aiſſalſt. Bet waldiba pa dakai nowehrſufi ſcho nepatihkamo kawekli, ta ka fugofchana turpinas zauru gadu.

Ja nekahpelejam pahr, ar leelgabaleem rotatajeem kalnu augstumeem, mums nemaſ neduras azis pilſehtas militarifka nokrahſa. Ta ka ſche truhka nejauko odu un wahzeefchi bij pret mani tif wiſai laipni, tad buhtu ſche warejis ilgafi atpuhſtees, jo wairaf tadeht, ka weefniza, fura peedereja fahdam wahzeetim un fur Minſenes alus maſſaja tifai weenu rubli diwdeſmit kapeikas, bij toti labi eerihkota. Bet pehz tif gruhtha un gara zefojuma pa ſauſſemi man usnahza nepahrwaramas ilgas pehz mahjam.

Es dedſu aif nepazeetibas, dotees tahlaf, wiſpirms uf Japanu un no tureenes pahr Klufa okeanu un Amerifu uf mahjam. Schis zefſch ir gan dahrgafs, tomehr ari dauds ihſafs, nekâ pahr Indiju un ta es ari apbrauzu ap wiſu ſemes lodi. Bet nelaim fura mani Sibirija paſtahwigi wajaja, ari ſche manis neaifmirſa. Es nonahzu par wehlu, twaifoni, furi dewâs uf Kihnu un Japani, bij pehz ſawas nejehdſigas paraſchas, wiſi reiſe dewuſchees zeta, taiſni tas deenas rihta, kad es nonahzu Wladiwostofâ. „Jums buhs fahdas deſmit lihds diwpadſmit deenas japagaida,“ man weenfahrfchi atbildeja.

Diwas augas deenas mani mozija nepazeetiba. Te treſchâs deenas rihta it nejauſchi oſtâ eeradâs fahds japaneefchu ekſtra twaifonis, furſch pehz diwâm deenam atfal gribeja dotees zeta. Winſch nebij leels, nedſ ahtrs, jo brauza tifai dewinus meſglus ſtundâ, tas ari nebij greſni eerihkots, bet fo tas wiſs noſihmeja preeſch manis, fura weeniga zenfchanas bij „uf mahjam.“ Tapehz ari es ſamaſſaju ihſti dahrgo braufſchanas maſſu, atgreſu 17. auguſtâ ſemei muguru; biju pa ſemi zefojis

taiſni trihs mehneſchus un nobrauzis ſchini laifa apalus 15,000 kilometrus.

Us fuga wirſu nonahzis, es zaur fahdu aif palaidnibas wakâ atſtahtu luhku eefritu fuga apafſchejâs telpâs un nodauſiju guhſchu, fura man wehl nedefam pehz tam ſahpeja. Ne-weefmihliga Sibirija man gribeja dot lihdsi peeminu — paldees tai. Dat ſchi maſa nelaimite neſpehja maſinat manas laimes ſajuhtas, kad drihs pehz tam no manâm azim iſſuda greſnâ pilſehta, oſta, tumſchee meſchi un pakalnes ar draudoſchajeem leelgabalu ſtobreem. Jhâ laifa no Sibirijas atlika tif wehl mudſcheklis failu, aſu flints ragu un flints ſalu, ſtarp furâm twaifonis meſleja zetu uf plaſcho, leelo okeanu. Wehl tifai iſtahlem redſeju Sibiriju, redſeju to, un tagad, fur man bij wafas pahrdomat, es to apluhfoju ari gara azim.

Kas iſnahſs no ſchis leelâs ſemes?

Uu, wiſpirms leela dſelfszeta ſtiga atneſis Sibirijai paſchâi neiſſakamu labumu. Eedomajatees tifai, nejauko tarantaſu, lehno diwratu weetâ ehrti wagoni un ahtri pretſchu wilzeeni!

Tomehr ſchim zekam ari wehl zita eewehrojama noſihme. Brauzeens no Eiropas zaur Sueza kanalu pahr Indiju uf Kihnu un Japanu welkas ſeſchas lihdsi aſtonas nedefas un deefgan bailigs tropifka karſtuma, drudſcha nn breeſmigo weefuku deht. Zefojums pahr Atlantijas juhru, Amerifu un Klufa okeanu ir, kâ jau mineju, uf puſi ihſafs, tomehr, neſkatotees nemaſ uf dahrgumu, ari tam ſawas kibeles: beefcha pahrfrawaſchanâs, muitas eerehdni un nebeidsami garlaizigais brauzeens ſchfehrſam pahr beſgaligo uhdens tuſſneſt ſtarp Amerifu un Japanu un ſchis brauzeens, maſafais pehz manâm domam, ir tas wiſu garlaizigafais.

Dat ja wilzeeni pa jauno zetu ari turpmaſ eetu tifpat lehni, kâ tagad, Wladiwostofu un, pa ſaru linijam zaur Mandſchuriju, Peſinu un Tientſinu waretu ſaſneegt 16 lihds 20 deenâs un pee tam weenigi pa ſemes zetu un tahlafâs 2 — 3 deenâs mehs buhtu Japanâ, pee kam zefſch iſmaſſatu

tikai weenu treschu datu no tās naudas, ko mums maksā tvaikona biķete pār Ameriku vaj zaur Sueza kanalu.

Bes šaubām pa jauno Sibīrijas zēlu notīks visdabīgākā satiksmē starp Eiropu un austruma Āziju.

Kas atceļas uz šīs līnijas politisko nosīmi, tad tikai jāpamet veens šķats uz kārti, lai pārleezinātos, ka viņa Krievijai atver visu seemeņu Āziju. Tur nodibinās Krievijas kara, par spīti viņai griešmīdībai un — Anglijas milšgājēem bruņu kugeem.

Turpreti tas ir pavisam zits jautājums, vaj leelais dzelzceļš peepalīdēs pē Sibīrijas pašas ahtrafās attīstīšanās. Pē šīs seemes nelabwehligēem klimātiskajēem apstākļēem, tas waretu notīkt tikai pēz ilga, ilga laika. Protams, un to negribu nolēgt, ka viņa waretu arī agrāk sāņņēgt sīnamu seedu laiku. Dzelzceļš palīdēs īsmantot Sibīrijas neīsmēlamo bagatību, wīnas ruħdu, ogles, malku, mešča sweħrus, sīwis un z.

* * *

Tīk tālu es nolūwu domās seħdedams uz japaneesču kuga. Nēwītus wehļ reīš pawēħrsos uz to pušī, kur wājadseja atrastēs tai seimei, kas mani tīkdauds sāhpīnājušī. Bet baħlā mīgla jāu bīj pašpēhjušī apklatī ar sīwū segu wīnas krasīus.

